

Kasper och Osis

Stellan Sjödén

bilder av
Ida Branzell Rosén

FÖRFATTARHUSET

Den natten – min berättelse	
1. Ett livlöst knyte	7
2. Vandrigen hem.....	12
3. Det röda huset	18
Den sommaren – Kaspers berättelse	
4. Sommarens lockelser.....	25
5. Torpet.....	31
6. Stillheten.....	35
7. Ögon i mörkret.....	43
8. Osis berättar.....	50
9. Ett ruggigt möte	56
10. Lattjo	65
11. Mattjuvar	74
12. Som en råtta i fällan.....	80
13. Den stora kyrkan.....	88
14. Stora Mor	95
15. Utkastade	100
16. Skrovmål	106
17. Flykten till hamnen.....	113
18. Janos.....	119
19. Spökhistorier	124
20. Hamnligan	131
21. Kejsarn	137
22. Dream	144
23. Silons skrymslen	150
24. Spökkatterna.....	156
25. Rädslan.....	161
26. Åter på väg	167
27. Osis råkar illa ut.....	173
28. Osislycka	177
29. Åskvädret.....	183
30. Sökande	190
31. Rävspel	195
32. Målet för färden	201
Bildöversikt	206

©Stellan Sjödén och Författarhuset
omslag och illustrationer av Ida Branzell Rosén
ISBN 91-89390-41-5
tryckt hos ScandBook, Falun 2004

Den natten –
min berättelse

1. Ett livlöst knyte

Det var mörkt, bara månen glimtade stundtals fram mellan molnen och den gav ett svagt ljus in genom källarvåningens små fönster. Alla de andra sov. Kasper låg invirad i den rosa filten mellan mig och soffans ryggstöd. Vi pratade lågt för att inte väcka de andra, ändå rädda för att mista varje liten sekund. När han lyssnade till mig spann han i hesa, lite matta andetag, och jag smekte honom långsamt över ryggen.

*

”Det började en tisdag i november. Det var en dag då snön drev in i våldsamma byar och täckte löven. Mirran hade i flera dagar sett ut som om hon när som helst skulle föda. Hon var stor och tjock och vi undrade hur många ungar det skulle bli.

På förmiddan blev hon allt oroligare. Jag fick väcka Marie, som sov efter att ha jobbat på sjukhuset under natten. Mirran

sprang genast fram till henne och visade att hon skulle följa med till klädkammaren, där en låda stod bäddad och klar. Sedan lade sig Mirran ned och började flämta.

Jag stod i dörröppningen och såg hur magen hävde sig åt alla håll. Marie halvlåg på golvet, tätt intill lådan. Mirran ville ha henne där, nära sig.

Det var inte första gången Mirran fick ungar och därför gick det fort. Hon skrek till och ut gled en liten unge omgiven av en tunn hinna. Snabbt bet hon upp hinnan och slickade det blöta knytet, som vred sig och kved. Det var en svart unge med vita tassar.

De andra ungarna kom med ungefär femton minuters mellanrum. En var mörk med brunröda inslag och en hade Mirrans färger; brunröd, svart och vit. Sist kom en orange-röd unge, den var liten och kved ängsligt. Mirran tog vant hand om alla, slickade dem torra och såg till att de kom fram till hennes spenar. Och ungarna verkade starka och ivriga.”

”Men jag då?” frågade Kasper. ”Det var ju ingen som var gråspräcklig.”

Jag strök honom över huvudet och fortsatte:

”Mirran var fortfarande lite tjock, men fastän hon gjorde kryströrelser kom det inte någon mer unge. Moderkakorna, som gett näring åt ungarna, hade hon genast ätit upp, och vi trodde att alla kommit ut.”

Kasper tittade på mig. I mörkret syntes hans blick som en reflex i månljuset. Jag kunde nästan höra hans tysta undran.

”Marie jobbade också den kommande natten. Själv sov jag ganska bra i vetskap om att Mirran tog väl hand om sina nyfödda små.

Men på morgonen, när Marie kom hem, var Mirran orolig. Hon sprang genast fram och hämtade henne till klädkammaren. Marie trodde att hon bara ville visa sina ungar, men Mirran lade sig ned och började krysta.

Marie blev förskräckt. Men hon masserade försiktigt Mirrans mage och Mirran jobbade som om hon skulle föda. Var det ändå någon unge kvar?

Plötsligt var det något som stack ut. Ett litet ben omgivet av fosterhinnan.”

Jag hämtade andan för några sekunder. Endast klockans tickande hördes. Kasper låg blickstill och väntade på fortsättningen.

”Marie förstod att den lilla låg felvänd. Och kanske levde den inte längre. Hon masserade Mirrans mage och drog samtidigt försiktigt i benet. Snart syntes också en liten bakdel. Så med ens gav Mirran ifrån sig ett högt jamande och ut gled den lilla påsen. Mirran bet försiktigt upp den, men sedan orkade hon inte mera. Hon var helt utmattad och lade sig ned med ungarna som hade börjat frysa.”

Någonstans i den mörka natten hoade en uggla. Kasper låg tyst och jag berättade vidare:

"Den lilla katten var alldeles kall och slapp. Den kändes livlös."

"Klarade jag mig?" undrade Kasper och skrattade till över sin fråga. "Jag menar; för det var väl jag?"

"Marie tog upp den lilla ungen och torkade den. Den andades inte, men hon gnuggade den försiktigt och värmde den med sina händer. Och så blåste hon luft i dess mun.

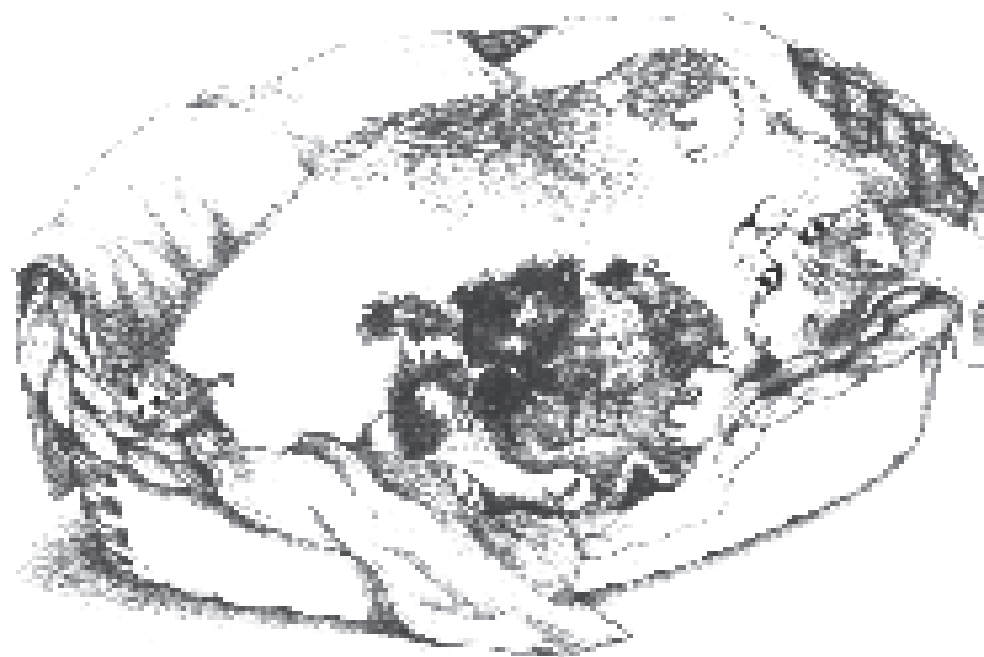
Efter flera minuter märkte hon att hjärtat slog. Den levde. Du levde. Och när Mirran hörde dina pip reste hon sig och visade att hon ville ha dig intill sig.

Hon slickade dig noga och vi hjälpte dig att hitta en spene."

"Ja, min lilla mamma", viskade Kasper med matt röst. "Hon är mitt käraste av allt. Tänk hur varmt och skönt det är att ligga tätt intill och höra henne spinna. Det måste vara den största trygghet på jorden!"

Han suckade av välbehag.

"Men hur kom mamma Mirran till er?"

2. Vandrigen hem

Hur kom mamma Mirran till er? hade Kasper frågat och genast dök en bild upp för mina ögon.

September månad och fortfarande varmt. Marie och jag är ute i trädgården tillsammans med en liten kattunge. Barnen hade bönat och bett och till slut hade vi gett med oss.

”Tessan, minns du henne?”

Kasper nickade. Det gjorde han naturligtvis även om Tessan varit död i många år.

”Hon var så liten när hon kom till oss. Hennes mamma hade varit dålig på att ta hand om sina ungar och därför fick vi henne tidigt. Det första jag minns var att hon kröp upp på min mage och somnade. Efter några veckor försökte vi så vänja henne vid att vara ute. Vi hade en bänk vid husknuten och där satt vi medan Tessan höll sig i vår närhet.”

”Tessan”, mumlade Kasper. ”Det är svårt att tänka sig henne som liten. Jag kallade henne alltid Tant Tessan.”

”Hon var så liten och allt var nytt och spännande. Både lockande och skrämmande. Hon luktade på växter, banade sig genom gräset och lekte med en fjäril. Men så kom ett torrt löv singlarde och då rusade hon under bänken och gömde sig.

Oväntat, som från ingenstans, dök det upp en luggsliten katt. I hennes smutsiga päls kunde tre färger skönjas. Och vi såg att hon nyligen haft ungar, för spenarna var uttänjda.

Först var vi lite fundersamma. Skulle vi låta katten få komma fram?

Den främmande katten pratade med kurrande ljud till Tessan, som lyssnade och drog sig närmare. Vi var fortfarande lite avvaktande, men så började katthonan att locka den lilla till försiktiga lekar. Hon gjorde små språng framåt och bufade försiktigt i Tessan. Så hoppade hon upp på bänken och lät tasserna hänga ned, som något man skulle fånga.

Snart var Tessan helt upptagen av leken. Det gjorde henne glad, hon hade nog saknat en mamma.

Men efter någon timme lyfte vi upp henne och gick in. Hon kastade sina blickar efter katthonan borta på gräsmattan.

Så, sakta vände den främmande katten sig om och försvann uppåt mot skogsbacken, den där alla de stora stenbumlingarna ligger.”

Kasper lyssnade intensivt. ”Sen då?” undrade han och såg på mig med frågande ögon.

”Nästa dag väntade hon på vår uteplats. Hon var mycket mager och vi förstod att hon var hungrig. Marie gav henne några köttbitar, som hon slukade snabbt.

Åh, så du ser ut! sa Marie. Stackars katt, du har nog inget hem. Sedan sa hon: Gå nu till dina ungar ... om du har några. Vi kan inte ge dig mer mat, för då stannar du väl och vi ska inte ha någon mer katt.

Men med ömhet i rösten lade hon till: Stackars, smutsiga lilla vän.”

Kasper rös till och jag placerade filten noggrannare omkring honom.

”Fortsätt!” sa han och jag berättade vidare:

”Den främmande katten återkom varje dag till verandan på baksidan av huset. Vi kände att vi måste ge henne mat, men vi satte också in annons i tidningen:

Sköldpaddsfärgad hona omhändertagen...”

”Ringde någon?” frågade Kasper.

”Nej, bara Marie själv. Hon ringde till Kattens Vänner för att be om hjälp. Men de hade inga platser lediga och inte någon möjlighet att ta en katt. Den katten har nog adopterat er, sa de.”

Kaspers spinnande övergick i något som liknade ett skratt. Och med undran i rösten sa han: ”Men varför ville ni inte låta henne stanna? Efter det har ni ju haft så många katter?”

”Vi hade en idé om att det inte fick bli mer än en katt,

att det skulle bli för besvärligt med många. Därför satte vi in en ny annons. Vi hoppades att någon kunde ta hand om den främmande katten, som då hade varit hos oss i nästan fjorton dagar. Och ja, vi fick napp.

Ett ungt par, som bodde i ett litet hus fyra mil rakt västerut från oss, kom förbi. De kunde ta hand om katten, lovade de. Och så lyfte de in henne i sin bil och körde iväg!”

”Jag som trodde det var mamma du berättade om”, sa Kasper. ”Men hur kom mamma till er då?”

”Vänta ska du få höra”, sa jag. ”Historier är inte alltid slut, när man tror att de är det”.

Kasper spetsade öronen och jag tog ett djupt andetag.

”En tomhet kom över oss. På kvällen, när vi hade lagt oss, hörde jag Marie snyfta och i mitt bröst fanns en stor klump. Den främmande katten hade varit så klok och snäll. Och vi hade inte förstått hur mycket vi tyckte om den. Inte förrän det var för sent.”

Framför mig i mörkret såg jag allt som hade hänt. Det var som om en film spelades upp för mina ögon. Men ett litet leende kom över mina läppar.

”Det gick tre dagar och vi kände oss fortfarande ledsna. Och lilla Tessan saknade katten, som blivit som en mamma för henne.

Så en förmiddag hände något. När jag öppnade dörren

till verandan för att skaka av en matta, smet en skugga in. Jag bara gapade, såg jag rätt? Marie kom upp för trappen från källarvåningen. Mirran, utbrast hon, för så hade vi kallat katten den senaste tiden.”

”Så då var det mamma i alla fall”, skrattade Kasper och det blänkte till i ögonen på honom.

”Först trodde vi nästan att det var en annan katt. Men Mirran hade sina tydliga kännetecken. Visst var det hon.

Vi gav henne genast mat, som hon slukade. Och det märktes att hon var öm i tassarna, som om hon hade gått mycket långt. Vi gissade att hon smitit iväg. Sedan hade hon vandrat i flera dagar. Hur hon hittat tillbaka var en gåta, men man läser ju ibland om det.”

”Vi hittar”, sa Kasper. ”För det mesta. Men det som var duktigt var att hon körts bort i bil och ändå kunde leta sig tillbaka.”

”De som hämtat henne hörde aldrig av sig mer. Och lika bra var väl det, för nu hade inte bara Mirran adopterat oss, nu var hon också vår katt ... om nu en katt någonsin kan bli det?”

”Det kan vi”, viskade Kasper, ”men vi är ändå alltid oss själva”.

Jag smekte honom över huvudet och vi satt båda tysta en stund. Vi lyssnade till klockan som hängde på väggen. Det kändes som om tiden försvann ut någonstans i mörkret, där

sekunderna föll samman och förintades.

Kasper bröt tystnaden:

”Mamma har alltid varit mig kär. Hon gav allt det en liten katt behöver: Mat, värme, trygghet ... Precis som du nu ger mig vatten och slickar min päls ...”

Han skrattade till.

”Ja, du smeker ju mig förstås, men hon slickar. När mamma tvättar mig vet jag att inget ont i världen kan hända. Och hela tiden spinner hon ... det där underbara ljudet som nu finns inom mig.”

3. Det röda huset

Kasper orkade inte dricka själv, så jag sög upp lite vatten i en pipett och sprutade det in i hans mun. Han svalde och smackade.

”Av mina syskon minns jag inte mycket, ja förutom Saga förstås. Hur kom det sig att vi båda blev kvar hos er?”

”Det var ju på håret att du kom till världen med livet i behåll och så hade du en skada i bakbenet efter den svåra födseln.”

”Jag känner av den ibland”, avbröt Kasper.

”Du var så liten och ynklig och Marie blev genast förälskad i dig.”

Kasper spann belåtet. ”Men”, undrade han, ”men Saga då?”

”Åt henne hade vi redan skaffat ett hem, allt var klart, de skulle bara hämta henne. Men så kröp den lilla kattflickan upp i mitt knä, rullade ihop sig och somnade. Och då kunde jag bara inte lämna henne ifrån mig.”

”Vi är ganska olika”, skrattade Kasper, ”hon orange och smal och jag gråspräcklig och stor ...!”

”Hon med sneda, bärnstensögon och du med dina runda, smaragdfärgade...”

”Jag får ligga på lur ganska länge om jag ska kunna överrumpla henne”.

”Ja, men då har hon ingen chans mot din tyngd och styrka!”

”Men hon är som en blixtnöje och det är ingen idé att försöka springa ikapp henne.”

Kasper skrattade. ”Och så har vi olika tider, hon sover ju halva dagarna. Men nu i natt är hon väl som vanligt ute och vaktar vid något sorkhål.”

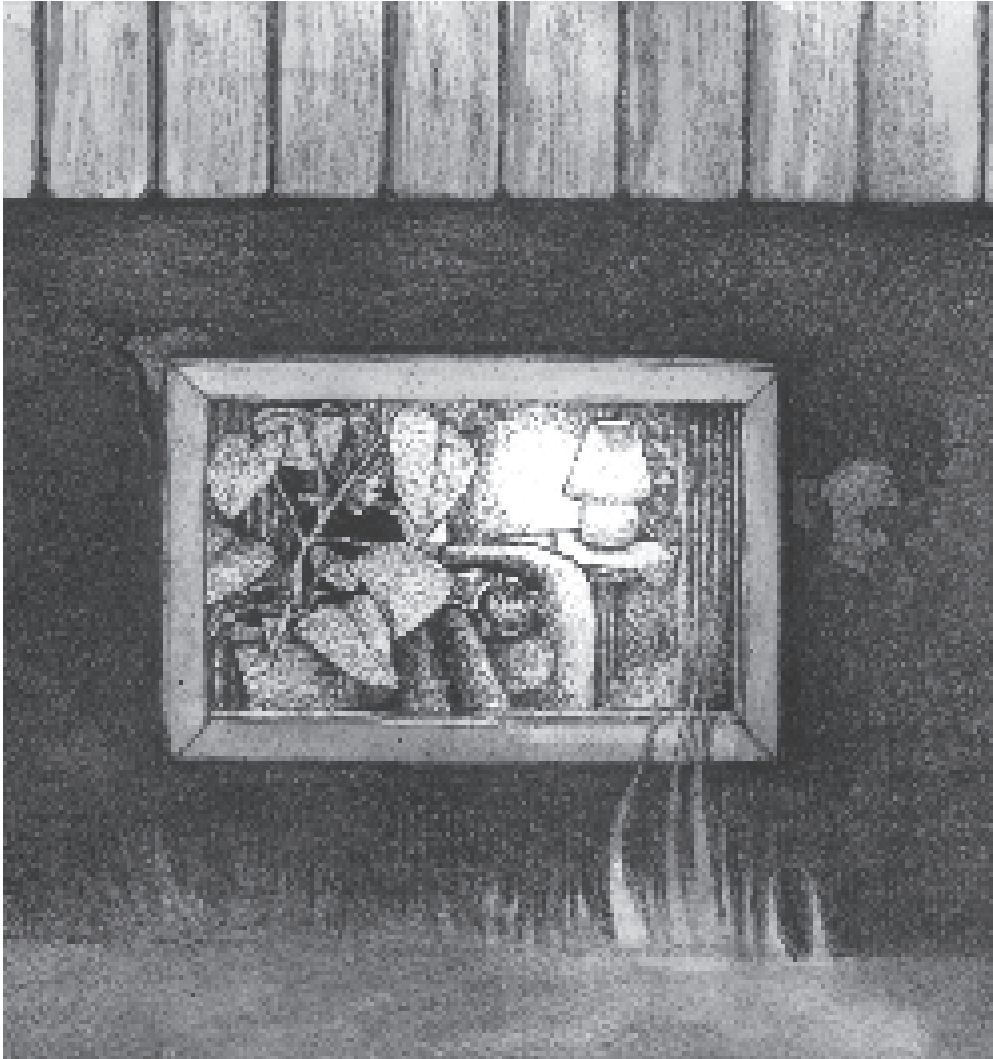
”Ni har ju alltid haft gården som ert område”.

Min röst bröt sig igenom tystnaden och mörkret. Ändå talade jag inte högre än en viskning.

”Mmm”, sa Kasper eftertänksamt. ”Det röda huset har alltid varit vårt paradiset. Vi känner varje buske, vi vet precis hur man tar sig upp i träden och varje stenbumling är som en del av en själv.”

Vi satt tysta en stund. Sedan sa Kasper med låg röst:

”Man mår inte alltid så bra, det hör till. Och till slut ska man dö. Fast när man lever så ska man passa på att verkligen leva.”

Jag fann inte något bra att säga, istället fortsatte han:

”Jag har alltid haft det så bra här hos dig och matte och mamma Mirran och Saga. Och jag har varit med om så mycket. Allt känns som en varm filt, en mjuk filt som man älskar.”

Jag smekte Kasper över huvudet och jag lyssnade till hans spinnande. En tår sökte sig ned i ögonvrån och jag svalde.

Till slut ställde jag den där frågan som jag burit på så länge. Den som jag aldrig trott jag skulle få något svar på.

”Den där sommaren du försvann. Vi har ofta undrat vad som hände?”

Kasper vände huvudet mot mig, han smackade lite med munnen.

”Åh”, sa han och lade sig mödosamt på sidan. ”Vill du höra? Det är en lång historia.”

Det här var den natt då vi kunde tala med varandra. Den enda natten ...

Och Kasper berättade.

Den sommaren
– Kaspers berättelse

4. Sommarens lockelser

Blir man riktigt rädd hinner huvudet inte tänka.

Krafter djupt inom mig tog över och styrde mina ben. Jag rusade mot den ensamma skuggan. Någon meter ifrån tvärvände jag och kastade mig åt sidan och mellan två björkstammar. De stod så tätt att det sved i skinnet när jag trängde mig förbi.

Jag sprang över en sten och under en liggande trädstam. Samtidigt hörde jag hur varelserna rörde sig.

De kom efter.

Men jag går händelserna i förväg. Kanske ska jag ta det från början?

Det hade ju regnat en tid, men dagarna före midsommar började luften bli hög och klar. Plötsligt försvann molnen, solen lyste fram och temperaturen steg.

Alla de regniga dagarna hade jag mest legat inne och nu behövde jag få komma ut.

Det började som en liten promenad till grinden och brevlådan. Promenaden övergick till en inspektionsrunda runt huset och därefter en sväng till blöthålet nere vid dungen. Riset hade börjat torka upp och ur marken steg de välkända dofterna. Skogen spred all sin glädje till mig. Och benen riktigt skrattade.

Du vet hur det är med oss katter; när vi går ut genom dörren pekar svansen rätt upp, men tio meter längre bort faller den ned. Och när svansen är nere är vi inte längre i människornas värld. Då bryr vi oss inte om ifall någon ropar.

Jag hade inga som helst planer på att gå långt. Men varje steg ledde till ett nytt och det var underbart skönt att få röra på sig.

Först tog jag de vanliga stigarna i närheten av huset. Sedan gick jag under kraftledningen och fortsatte in i skogen på andra sidan. Jag hade många gånger varit där och kände till en hel del platser.

Kul, tänkte jag, här står skogen som jag lämnade den.

Men så märkte jag hur nya blommor tittat fram och att granarna skjutit skott.

Det var tidigt på morgonen och solen lyste snett in mellan träden. Kroppen kändes lätt, midsommarblomstren log och näselfjärilar fladdrade omkring. Känslan är svår att förklara, men du har nog själv känt den. Att bara få vara. Att känna

hur allt lever.

Hela förmiddan smög jag omkring där i skogen. Jag tog mig upp på den där branta höjden där det på klippkanten ligger en stor, rund sten. Och jag var bort till den lilla tjärnen som brukar torka ut under torra somrar. Nu var den välfylld och jag kunde dricka mig otörstig av det järnsmakande vattnet.

Det svävade så många härliga dofter genom luften. Och mitt bland allt det goda, den stinkande lukten av en räva. Jag höll andan några sekunder och strax var de goda dofterna tillbaka.

Hackspettar flög mellan grenarna och en ekorre försökte gömma sig bakom en trädstam. Vid något tillfälle såg jag människor. En man var ute med sin hund och i en glänta byggde tre barn en koja. Annars var allt stilla.

I vanliga fall blir man hungrig och går hem. Men den här tiden på året finns det mat överallt. Fast det är väl sånt du inte vill höra? Jag vet ju vilket liv ni fört när vi tagit någon fågel. Eller när man släpat in en sork eller råtta för att visa upp. Man tror man ska få beröm, men pyttisan ...

Och vi ska inte tala om den gången Saga kom med en ekorre i munnen. Jag trodde ni skulle springa efter henne genom hela skogen. Som om hon skulle släppa den. Aldrig!

...

Man undrar just vad ni har på era tallrikar?

Men strunt i det. Nu var det i alla fall så att det fanns fågelungar som ramlat ur boet och utan chans att överleva. Då var det antingen myrorna, kråkorna eller jag ... Och det fanns också gott om skogsmöss, som inte var särskilt vaksamma av sig.

Det blev eftermiddag och kväll. Ljuset låg länge kvar och det blev aldrig riktigt mörkt. Jag lade mig på en hög sten och slumrade några timmar. Magen var välfylld och högtrycket växte sig starkt. Vad gjorde då en natt till i skogen?

När solen försvunnit smälte jag samman med skuggorna, och trots skumrasket såg jag bättre. Från att ha varit vaksam och i försvar, blev jag det jagande djuret.

Det måste ha varit det som gjorde mig oaktsam.

Jag befann mig någonstans i gränsen mot de stora skogarna, nära det jag kallar Bortre utkanten. Det är ett område med tät växtlighet. De små asparna står tätt och det finns inga riktiga stigar. Jag gick i tankar och mina sinnen var vända inåt.

Då, helt oväntat, fanns de omkring mig.

Två stora skuggor blockerade min väg.

Blixtnabbt vände jag mig om, men där stod en tredje. Jag såg inte vad det var, bara att det var något stort. Det rörde sig och gav upp ett djupt, vrålande läte.

Och så kände jag lukten.

Den var välbekant, men i min panikslagna hjärna fanns ingen tid för tanke. Det fanns bara ett ord och det var: "Fly!".

Blir man riktigt rädd hinner huvudet inte tänka.

Krafter djupt inom mig tog över och styrde mina ben. Jag rusade mot den ensamma skuggan. Någon meter ifrån tvärvände jag och kastade mig åt sidan och in mellan två björkstammar. De stod så tätt att det sved i skinnet när jag trängde mig förbi.

Jag sprang över en sten och under en liggande trädstam. Samtidigt hörde jag hur varelserna rörde sig. De kom efter.

I panik banade jag mig genom aspslyn.

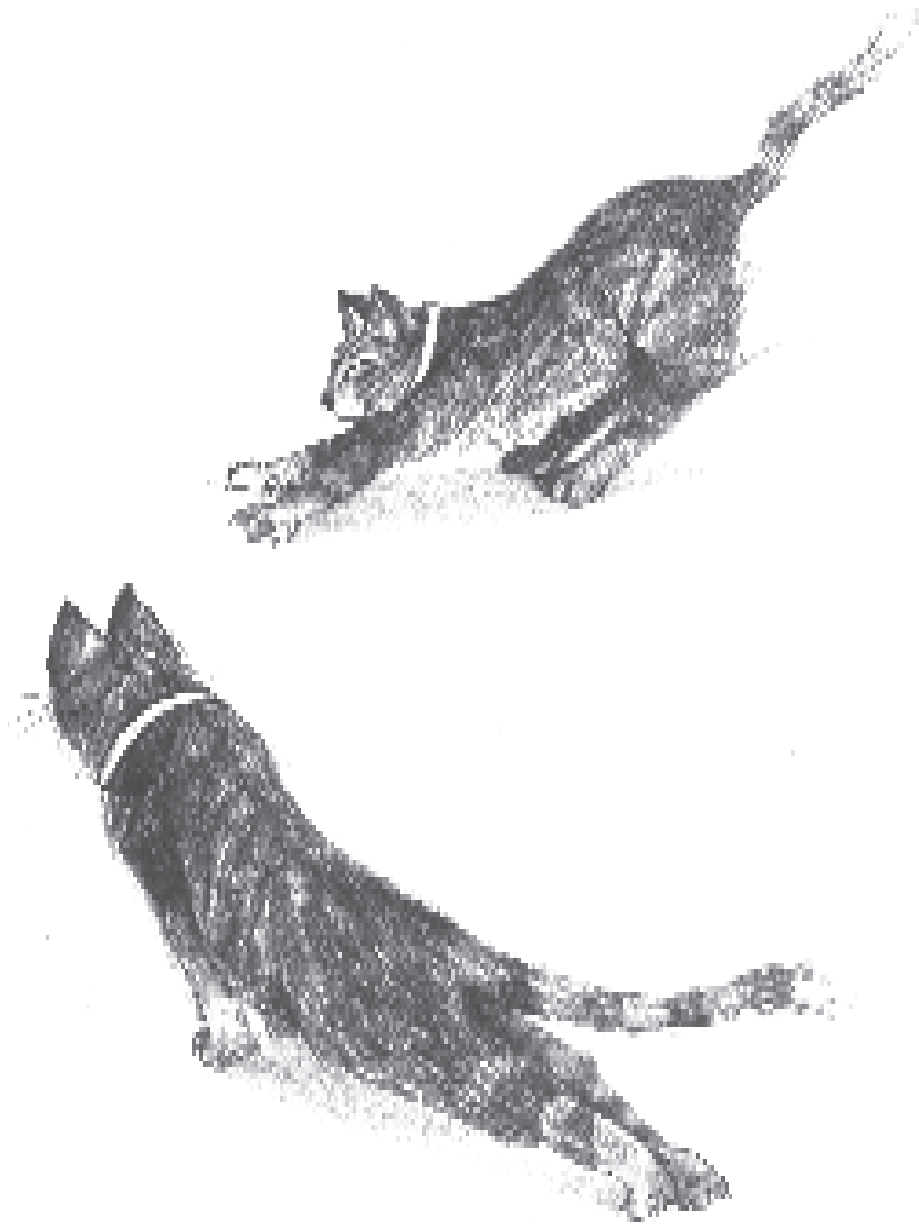
Jag nådde den väg, som avgränsade skogen och som jag aldrig annars korsade. Nu kastade jag mig över den med riktning mot skogen på andra sidan.

Jag hoppade över ett dike, där någon slängt en trasig köksstol. Jag rusade genom ett snår, tog mig under ett sten-skravel och förbi en rotvälta med rötter som såg ut som en springande hund.

Utan att kasta en endaste blick bakåt genade jag över en liten tallbacke, sprang genom högt gräs, passerade en liten sankmark, en stor gran, en till och ...

Sedan minns jag inte något mer. Bara att jag befann mig under

en stor sten. Benen vek sig under mig och jag föll ihop. Jag hade inte en aning om hur länge och långt jag sprungit. Och även om det bara rörde sig om några minuter, kändes det som hur långt som helst.

5. Torpet

När jag vaknade var det ljust. Morgonsolen glimtade redan fram mellan träden. Sakta återvände tankarna och jag fylldes först av fnitter, sedan av ett befriande skratt.

Det som skrämt mig så ... Skuggorna ... Lukten som jag känt ... Allt var ju så välbekant.

Rådjur!

Vanliga fredliga rådjur.

Det var säkert de där tre, en hanne och två honor, som brukade ströva kring i området. Flera gånger hade jag mött dem i vår egen trädgård och jag visste att de var fullständigt ofarliga.

Så underligt att det som ena stunden kan väcka fasa, i nästa får en att skratta hejdlöst. När jag visste vad det var, var också rädslan som bortblåst.

Jag kravlade fram från den torra moss-bädden under stenen och sträckte på mig. Först frambenen, därefter bakbenen och så ryggen i en vid båge.

Det kändes bra i kroppen och jag var utvilad. Nu skulle jag hem.

Jag såg mig omkring. Åt ena hållet fanns en liten höjd med

småväxta tallar. Åt det andra en sänka med granskog. Bakom mig var stenen och framför mig en liten mosse.

Från vilket håll hade jag kommit? Det fanns inget som gav någon ledtråd. Och jag hade sprungit i mörkret, så något solminne var inte till hjälp.

Ibland blir det långtråkigt och hemmet känns urtrist och vanligt. Då är man beredd att gå Varsomhelst för att helt enkelt komma Någonannanstans. Kanske det är som att kliva upp på en karusell, man vill känna lite kittlingar i magen.

Såna gånger är man inte rädd, fastän man inte har en aning om var man är. För så länge det bara kittlar i magen, är man inte vilse.

Andra gånger är det tvärtom. Precis som om världen plötsligt snurrat medan man själv stått stilla. Man är vilse fastän man inte vill. Och då gör det ont i magen.

Men för mig var det mer av kittel. Jag visste inte var jag var och jag ville hem, men jag tänkte: Visst hittar jag, bara jag vill.

Jag var ju mätt, dagen var fin och nyfikenheten stor.

Hade jag vetat hur fel jag hade, skulle jag inte känt mig så belåten. Men just då hade knappast oro gjort min dag bättre.

Bekymmerslöst tog jag därför ut en riktning på måfå.

Jag nosade mig fram och fångades hela tiden av dofter.

Gamla dofter som jag kände igen. Nya som var snälla, intressanta eller lite spännande. Många hade säkert ett namn och en människa skulle kanske ha sagt: "Känner du doften av älggräs?" eller "Åh, här måste det finnas en nattviol!" Men jag tänkte mer i stil med: "Här har en hare suttit och harungar kan man äta!" Eller: "Den där växten har vi vid den stora stenen bakom huset".

För en kort stund överrumplades jag av hemlängtan, men i nästa sekund var det något annat som fångade mitt intresse.

Dagen var som en stilla smekning. Jag upptäckte skogens färger, siluetter och rörelser. Och jag lyssnade till fåglarnas kvitter, till prasslet i buskar och avlägsna ljud.

Jag suckade tyst av välbehag.

Så kan en dag förflyta, både oändligt långsamt och oerhört snabbt. Jag strövade bara omkring och gjorde ingenting, men ändå så mycket.

Solen hade börjat dala, när jag banade mig väg över en äng där höet ännu inte hade skördats. Och prästkragar och blåklockor bugade sig för lätta sommarbrisar.

I kanten av ängen fanns en gårdsgård. Jag följde den med blicken så långt den gick.

Där, omgivet av höga granar, stod ett gammalt torp.

6. Stillheten

Torpet låg ensamt. Gräset omkring var halvmeterhögt. Det kändes obebott.

Men när jag närmade mig upptäckte jag andra tecken. En krattad gång, några krukväxter i ett fönster och på framsidan en gräsmatta, där gräset var högt men inte vildvuxet.

Ändå blev jag överraskad när jag rundade husknuten.

Det första jag såg var en träbänk intill väggen. Ögonblicket senare upptäckte jag ett par gummistövlar vid bänken. Stövlarnas skaft fortsatte med två ben.

Det satt en människa där.

Jag ryckte till. Överraskad ville jag genast vända om och rusa tillbaka.

Men över det hela fanns något så rofyllt, att jag ändå stannade till. Och istället för att springa iväg, tittade jag upp.

Det var en gammal man med basker på huvudet och käpp i handen. Han satt stilla på bänken, omgiven av höga blommor.

Sakta vände han blicken mot mig.

”Kisse”, sa han och log ett vänligt leende. Samtidigt sträckte han ut sin hand och lockade.

Ja, jag vet att man ska akta sig för främmande människor, ändå gick jag fram och smekte kinden mot hans fingrar.

Jag var som förtrollad.

”Välkommen till stillheten”.

Den gamle visade med handen på torpet.

Till min egen förvåning hoppade jag upp på bänken. Så lade jag mig ned bredvid mannen, precis som om jag känt honom i hela mitt liv.

Han smekte mig över huvudet och pratade, men på ett språk jag inte kände igen. Bara enstaka ord lyckades jag fånga.

Allt – morgonen, platsen, mannen och torpet – utstrålade stillhet och lugn. Kanske hette torpet Stillheten? Det kändes i alla fall passande.

Han talade mumlande ... solen sken ... en fluga surrade och ...

När jag nästa gång såg upp hade solen flyttat sig på himlen. Jag måste ha sovit.

Bredvid bänken stod mannen och i handen höll han en skål med mjölk.

”Kom, Kisse!” sa han.

Det var inte någon sådan där tunn mjölk som man köper i affären. Nej, den här var riktigt fet med en hinna av grädde. Sådan som fastnar i morrhår och på nos.

Medan jag hungrigt lapade i mig mjölken, sneglade jag på honom. Hans ögon var snälla.

Varje dag satt den gamle mannen på bänken. Och varje dag låg jag intill och beundrade hans gamla ansikte, där fårorna löpte kors och tvärs. Eller så lät jag blicken vandra nedför den storrutiga skjortan. Den var ganska smutsig, men vad gjorde det? Och jag förundrades över hans byxor som gick långt upp på magen. De hölls kvar med något slags gummiband som gick över axlarna och korsades i ryggen.

Mannen stoppade tobak i en pipa som ideligen slocknade och som han fick tända på nytt. Och när han inte sög in röken, pratade han på det obekanta språket.

Han var gammal, det kunde jag lätt se. Och att han bodde ensam, det förstod jag.

En kväll brakade det till alldeles bakom stugan. Jag gissade att det var en älg, och mannen kom ut genom dörren och han tittade länge inåt skogen.

"Janos", ropade han. "Är det du, Janos?"

Först tänkte jag att älg hette Janos på hans språk, men nästan genast förstod jag att det måste ha varit något annat.

Kanske var det en hund som, precis som jag, gått bort och aldrig kommit tillbaka igen. Med den skillnaden att jag förstås snart skulle återvända hem.

”Kanske, kanske ...”, mumlade den gamle.

Sedan började han prata om annat. Jag förstod det inte, men säkert var det ändå mest om sånt som bara intresserar människor. Jag stängde ögonen och kopplade om hörseln så att allt blev till ett sövande surr.

Det hände att den gamla mannen cyklade bort efter grusvägen. Det var på en gammal cykel med tjocka däck och en korg på styret. Jag kunde följa honom med blicken tills han försvann bortom granarna.

Efter några timmar, kom han tillbaka. Då hade han alltid en papperskasse i sin cykelkorg. Sedan bjöd han på den feta mjölken, ibland också färsk fisk eller till och med köttfärs. Jag blev lat och brydde mig knappt om de möss som snedd-ade över gården.

Hela vintern hade jag suttit i hallfönstret och drömt om omväxling. Nu låg jag här utan planer för någonting, och utan något tungt Måste som hängde över mig. Som den katt jag är tog jag en dag i taget. Jag bara låg där på träbänken och tittade på tornseglarna när de dök in i sina bon under stugtaket.

En natt hade jag varit på strövtåg i markerna omkring torpet.

När jag kom tillbaka var där alldeles tyst och stilla fastän klockan var mycket. Dörren var stängd, men cykeln stod lutad mot husväggen. Mannen hade knappast gett sig iväg någonstans.

Solen steg på himlen, men ingen kom, ingen dörr öppnades och ingen mjölk serverades. Jag låg hela dagen på bänken och väntade, men torpet var stilla. Men nu var det stilla på ett sätt som jag inte tyckte om.

På natten gick jag en ny, lite längre tur. När jag på morgonsidan vände tillbaka, trodde jag nog att mannen skulle vara där. Men dörren var fortfarande stängd och cykeln stod som förut.

Den eftermiddagen hörde jag motorljud. På långt håll syntes ett dammoln. Efter en kort stund dök en bil upp på grusvägen. Jag skyndade iväg och gömde mig bakom ett uthus.

Bilen stannade. Två främmande människor klev ur och gick fram till torpet.

De gick först runt huset, öppnade sedan dörren och gick in. En lång stund var de därinne.

När jag hörde bilen köra iväg och allt blivit stilla, gick jag till bänken och lade mig.

Jag höll mig kring torpet i ytterligare en hel dag. Men mannen kom inte tillbaka och hungern började växa i min mage.

Samma natt vandrade jag iväg.

Mot morgonsidan låg nattfukten som stora droppar i daggkåporna. De sista dimmorna lättade och jag kom till en stor åker. Bortanför denna fanns en liten skogsdunge och längre bort en äng.

Medan solen sakta steg på himlen, gick jag i tankar. Vad hade hänt den gamle mannen? Var han sjuk?

Men snart tog intrycken över. Det fanns många diken att undersöka. Jag slutade tänka och höjde istället blicken.

På avstånd skymtade en lada.

Jag såg den på långt håll, men tänkte inte på den förrän jag var alldeles nära.

Lador brukar betyda både mat och skydd och säg den katt som kan gå förbi utan att ta sig en titt.

Det fanns flera öppningar och jag slank in där en bräda saknades.

Mot det starka ljuset utomhus var ladans dunkel nästan mjukt. Där fanns också en stark doft av hö och gödsel och djur. Det blev nästan för mycket, och jag satte tassens över nosen.

När jag vant mig vid lukten började jag titta mig runt. Där fanns en trave med ved, en gammal hästkärre, åldriga jordbruksredskap som såg skrämmande ut med sina vassa, rostiga egggar och spetsiga pinnar. Och så fanns där stora högar med hö.

Eftersom jag hade gått i många timmar ordnade jag mig en sovplats. Jag trampade ned höet närmast väggen så det blev till en skön grop. Och så lade jag mig.

Mitt i natten vaknade jag med en underlig känsla. Jag låg stilla och lyssnade, men allt var lugnt.

Precis när jag var på väg att somna igen, så hörde jag det igen. Det var nästan omärkligt, även för mina känsliga öron. Men där fanns ändå ett ljud som inte hörde dit. Det var inte möss och det var inte vinden ...

Det var någon inne i ladan!

7. Ögon i mörkret

En lång stund låg jag helt stilla, jag rörde inte ens ett morrhår. Blicken var riktad mot motsatt hörn, där höet låg samlat i en stor hög. Sedan reste jag mig sakta. Försiktigt, steg för steg, smög jag fram.

Höet var som en mur mellan mig och väggen. Längst in bildade det en grop. Jag anade bara en skugga. Men en skugga som kändes hotfull.

Jag tog ytterligare ett par steg.

Då upptäckte jag hur något glittrade i mörkret.

Ett öga såg på mig.

Det fanns bara två val; att fly eller att gå till anfall. Jag visste inte vad jag skulle göra.

Ett öga kan vara oerhört skrämmande. Men det kan också vara lockande. Var det här ett fasansfullt öga? Eller fanns där någon som kanske var ännu räddare än jag?

Den andre där borta i hörnet stirrade på mig. Våra ögon låste varandra.

Men som så ofta när man bara ser två alternativ – slåss eller fly – fanns där ett tredje. För från hörnet hördes en svag stämma:

”Jag är inte farlig”, sa rösten. ”Är du?”

Frågan fick mig att sätta mig ned. Jag är ju inte farlig. Jag

är bara jag, Kasper. Visst försvarar jag mig om någon ger sig på mig. Men farlig, det är jag inte.

”Nä”, sa jag förvånad.

”Vad gör du här?” undrade jag efter ett par tysta sekunder.

Det lät lite konstigt, för vad gjorde jag själv där?

”Ja, jag bara undrar”, lade jag därför till.

Rösten i hörnet svarade: ”Jag vilar upp mig”.

Det prasslade lite i höet. Jag väntade.

”Förresten heter jag Osis”.

”Kasper”, sa jag och tog några försiktiga steg fram, så jag bättre kunde se den andre.

Det var en svart katt. Han låg helt stilla, vred bara ögonen mot mig. Men det var något i hans rörelser jag inte riktigt förstod.

”Du måste ha legat här redan när jag kom igår”, gissade jag.

”Mmm, och två dagar innan också”.

Han såg på mig med bedjan i blicken. Och jag såg det i hans ögon. Han mådde inte bra.

”Jag råkade ut för kattens värsta fiende.”

”En hund?”

Han skakade på huvudet: ”Det där är en missuppfattning. Visst finns det otäcka hundar, men de flesta är bara nyfikna.”

Han gav mig en lång blick och skakade på nytt på huvudet.

"En bil körde på mig. Båda frambenen är av."

"Åh", sa jag och drog efter andan. Resten av orden fastnade i halsen.

"Jodå, så är det!" Osis nickade mot benen som han höll sträckta framför sig.

"Gör det ont?" frågade jag förskräckt. "Och är du inte hungrig?"

Det värkte mycket, berättade Osis. Han kunde heller inte röra på sig, men så värst hungrig var han inte.

"Men", sa han, "törsten börjar bli svår. Det är snart tredje dan utan vatten."

Bara från den natten och fram till nästa kväll kunde jag märka att Osis blivit svagare. Ögonen fick en hinna över sig och emellanåt gick en rysning genom hans kropp. Jag förstod att det började närma sig en kritisk punkt. Men vad skulle jag göra?

Han hade feber och vad han behövde mest av allt var vatten.

Det finns mycket vätska i smådjur, och möss kunde jag enkelt fånga och ta till honom. Men i längden måste en katt ha något att dricka. Jag insåg att det brådskade.

Under dagen gick jag omkring och försökte finna en lösning. I närheten av ladan fann jag en grop som var välfylld med vatten. Men Osis kunde inte ta sig dit och jag kunde ju inte bära det till honom.

Hur skulle jag göra? Jag försökte på olika sätt, det ena mer misslyckat än det andra. Jag hittade en bortslängd ölburk och lyckades få lite vatten att rinna in genom hålet. Men när jag försökte rulla den till ladan, kom jag bara några meter. Sedan var jag slut och burken tom.

Den kvällen lade jag mig bredvid Osis. Natten var ljummen, men han var både kall och varm. Jag försökte komma så tätt intill honom som jag bara kunde. Osis frossade, som när febern stiger, och han var mycket matt. Långa stunder försvann han in i en dvalliknande sömn.

Jag låg vaken och funderade. Kunde jag leda vattnet till ladan? Men pölen låg i en sänka och hur skulle jag kunna krafsa en trettio meter lång ränna? Och lika omöjligt var det att släpa honom ut. Jag orkade ju inte ta honom på ryggen.

Framåt morgonsidan måste jag ha somnat för jag drömde att jag stod ute i regnet och var genomblöt.

Om det ändå varit en sanndröm, tänkte jag när jag vaknade. Ett riktigt skyfall som fick vattnet att slå in genom de breda springorna i väggen.

Men himlen var blå och solen lyste klar. En ny fin dag ... och oändligt torr.

Jag såg på Osis som låg med huvudet nedsjunket och andades tungt. Vad skulle jag göra? Fick Osis inte vatten skulle han dö.

Då kom det som en blixtn från klar himmel.

Den där drömmen!

Lösningen fanns i drömmen.

Jag rusade ut genom det hål som blivit min vanliga dörr. Sedan sprang jag direkt till vattengropen, där jag slängde mig i. Det stänkte långa vägar och en groda flydde upp på land. Benen nådde inte botten och jag simmade in till kanten och tog mig upp igen.

Genomblöt sprang jag tillbaka till ladan och in till Osis, som med ansträngning höjde sitt huvud.

”Slicka min päls!” sa jag.

Det var inte några stora mängder jag kunde få med mig, men jag sprang många vändor fram och tillbaka. Varje gång lade jag mig, först med ryggen, så med magen, mot Osis som slickade och svalde.

Redan mot eftermiddagen kunde jag märka en förändring. Ögonen såg lite piggare ut, han höll upp huvudet och vi pratade lite.

”Det där du gjorde, skulle jag aldrig ha vågat”, sa Osis. ”Jag hatar vatten.”

8. Osis berättar

De följande dagarna fångade jag möss och fåglar, som vi åt tillsammans. Och under sex dagar badade jag och sprang in med min genomvåta päls till Osis, som ivrigt slickade i sig vattendropparna.

Den sjunde dagen hände något glädjande. När jag återvände efter en musjakt, hade Osis försiktigt ställt sig upp.

”Titta!” sa han med stolt min.

Benen var vingliga och det syntes att det gjorde ont, men han stod i alla fall.

När han nu rest på sig, fastnade mina ögon på partiet mellan frambenen. Han såg min blick och sa med ett snett leende:

”Många tror att jag är helsvart, men jag har faktiskt den här lilla, vita fläcken.”

Dessa dagar pratade vi mycket. Jag förstod att det ännu skulle dröja innan han kunde följa mig till vattenhålet, men nu var

skadan på god väg att läka.

”Du har levt med människor hela ditt liv”, sa Osis, ”tänk vad dom måste ha lärt dig mycket!”

”Man lär sig inte av människor”, förklarade jag. ”Dom kan lära sina ungar sånt som Spring inte med saxen i handen och Torka dig om näsan. Men vad har en katt för nytta av det?”

Osis fick den där berätta-mer-blicken, så jag fortsatte:

”Hundar kan lära av människor, men bara det människorna bestämmer.”

”Sitt vackert!” sa Osis och vi skrattade.

”Det är min mamma som har lärt mig allt”, sa jag. Så tänkte jag efter och lade till: ”Nåja, inte allt, men det mesta som en liten kattunge måste kunna.”

”Och det är ...? undrade Osis.”

”Att lyssna till fåglarna och höra hur de tystnar när höken är nära. Och att krypa fram om bilen, som du ligger under, börjar brumma!”

Osis väntade på mer, därför fyllde jag på:

”Att grodor äter man bara i nödfall. Hur man fångar flugor mot fönstret utan att slå ned blomkrukor. Att se upp för små, osynliga fällor ... och dom som är så stora att du knappt ser dom.”

”Som vadå?” undrade Osis.

”Som garageportar. Man går in för att se vad som finns därinne och så Dunk är man instängd.”

”Jag har aldrig gått den där mamma-skolan”, sa Osis och han såg lite ledsen ut. ”Jag har bara lärt mig genom att prova själv.”

”Lärde inte din mamma dig vad som är farligt?”

Osis skakade på huvudet. Sedan var han tyst en lång, lång stund. Jag väntade.

”Det första jag minns”, sa han, ”är hur stora händer släpper ned mig i en djup skål. Det är blött och vitt och halt och jag kommer inte upp för kanterna. Så kommer massor av vatten forsande och jag suggs ned i ett litet hål. Det är bara vatten omkring mig. Jag virvlar runt, runt.”

Hans blick var långt borta.

”Mitt nästa minne är hur jag ligger insvept i en handduk och att någon pratar intill mitt huvud, men rösten talar till någon annan. Den säger: Jag hittade den nere vid avskiljningsnätet. Den lever. Den har klarat sig genom alla rör!”

Vi halvlåg i höet. När Osis berättat om vattnet hade jag hållit andan, nu flämtade jag. Det var som om luften inte räckte till.

Och Osis fortsatte:

”Dom lämnade in mig till ett kattställe och där hämtade en man mig. Först blev jag glad. Jag trodde jag skulle få allt det där som en liten kattunge behöver. Men han var inte snäll. Ibland sparkade han efter mig och ofta skrek han och jag kunde aldrig förstå varför. Så jag rymde. Längre svält jag,

men till slut fick jag mat av en gammal kvinna. Först på hennes balkong, sedan började hon släppa in mig. Men hon var krasslig och svag och en dag hämtade någon henne och efter det var balkongdörren stängd. Det var snö och kallt och jag sökte efter platser där vinden inte drog fram. Ibland sov jag på en varm motorhuv, andra gånger vid ett ventilationsrör, där det var lite varmare. Mat kunde jag hitta på marken utanför ett grillkök eller i soporna bakom någon affär.”

Jag tänkte på mitt liv. Om hur jag alltid hade haft det varmt och ombonat. Hur jag fått vara mätt, bli smekt och ompysslad. Och om det konstiga i att jag ibland ändå längtat bort. Hur den där känslan hade slitit i mig; att jag ville känna mig fri, ville ge mig iväg på upptäckter. Kanske var det för att jag fått allt detta ..?

Men Osis, han längtade efter just det som varit så självklart för mig.

Han suckade högt.

”En gång fick jag komma till en snäll familj. Jag minns hur lycklig jag var. Men deras lilla barn tålde inte min päls och de lämnade mig till några andra.”

Jag hade lagt märke till alla men när Osis berättade och naturligtvis följdes också detta av ett ’men’.

”Men de hade redan en katt och den körde iväg mig. Det var han som jagade mig när jag blev påkörd av bilen.”

Osis slog ut med tassarna som om han ville visa hur

omöjligt allting var.

”Jag har fallit från tredje våningen, fått en glasbit i tassan och en gren i ögat så att jag höll på att förlora synen. Jag har klämt svansen under ett bilhjul, fått ett fågelben i halsen, brutit en klo ... Jag har alltid haft otur ... På olika ställen har jag haft olika namn, men jag har alltid känt mig som Osis.

”Men det beror på hur man ser det”, menade jag. ”Trots alla olyckor har du ju ändå överlevt. Kanske borde du heta Turis istället!”

”Turis?” Osis smakade på ordet. ”Nä, jag känner mig som Osis. Lucky måste vara en helt annan katt.”

Vi började ta korta turer ut i omgivningarna. Vi njöt av skogens dofter och ljud, samtidigt som vi gick och pratade. Varje gång vi kom till vattenhållet skrattade Osis till. Han skyndade sig fram till kanten, böjde sig ned och lapade en lång stund.

En dag, när han som vanligt druckit sig otörstig, slickade han sig om munnen, såg glatt på mig och sa:

”Du, Kasper, jag är nog frisk nu. Ge mig två dagar till, sedan ger vi oss ut på vandring. Du och jag!”

Det hade blivit allt längre mellan tankarna på hemmet. Nu, när Osis pratade om vandringar, kom de åter fram. Jag hade ett Nejtack på tungan, men Osis såg så förväntansfull ut. Han lade huvudet på sned och viskade:

”Bara ett par dagar. Snälla!”

Jag skulle ju hem och inget annat. Men just då kunde jag inte säga det. Han var så glad och jag ville inte göra honom ledsen

9. Ett ruggigt möte

När man vandrar på måfå, öppnar sig stigarna som dörrar framför en. Och man tänker: Den eller Den? Det är inte slumpen som styr, utan det man har med sig bakifrån, från den väg man nyss traskat. Varje ny korsning, varje nytt träd, ny grop, höjd eller sten blir till avstamp för ett nytt Ditåt eller Ditåt? Man väljer och man kommer vidare. En del kallar det Ödet. Jag säger Tillfället.

”Nu är jag frisk igen. Helt säkert!”, sa Osis och log. ”Tror jag!”

Genast kom något bekymrat över hans ansiktsuttryck och han lade till: ”Peppar-peppar, ta-i-trä, kors-i-taket”.

När han sa det svängde han av till höger i en korsning.

Konstigt, tänkte jag och sneglade på Osis, hade jag varit ensam hade jag säkert gått åt vänster.

Det är en sån där känsla man har i ryggraden.

Som så många gånger förr gick vi och småpratade.

Osis kom med sina finurliga funderingar, de som var omöjliga att svara på. Han kunde säga sånt som:

”En lyckans katt har nedförsbacke på sin väg uppåt. För mig består livet mest av bakgångar.”

Vad skulle man svara på det?

”Jaha”, brukade jag säga när han var som svårast: ”Å annars mår du bra?”

Då skrattade Osis och föreslog att vi skulle gissa gåtor.

”Jag sover på vintern, börjar på B och tycker om honung. Vem är jag?” sa han.

”Biet”, gissade jag, men då skakade han på huvudet.

”Nej, det är Björnen!”

Men när jag menade att biet var lika rätt, sa han att björnar och bin nog var släkt med varandra.

När han såg min tvivlande blick, lade han till: ”På sätt och vis ...”, och kom sedan med en invecklad förklaring om likheterna mellan björnar och bin. Så höll han på tills jag på nytt sa:

”Å annars mår du bra?”

Då flinade han och pratade om vanliga saker igen.

”Allt i naturen har sin betydelse”, sa han, ”men vad är egentligen en fästing bra för? Dom gör väl ingen nytta?”

”Det känns som om dom med vilja är elaka när de suger

sig fast", sa jag samtidigt som jag skrattade åt mig själv. Att säga att fästingar hade vilja, precis som katter, var ju att ta i.

"Och loppor är väl onödiga", fortsatte Osis och kliade sig på ryggen. "Och myggor och skator och rävar och ..."

Så där höll vi på tills Osis kom till Människor och jag lade till: Och katter. Då tystnade vi. Vi hade tänkt tanken hela vägen ut och inte kommit fram till någonting vettigt.

Men så är det med tänkande. Man måste våga prova.

Den här dan gick vi längre in i skogen än vanligt. Och när vi kom till en ny stigkorsning, svängde Osis åt vänster. Vi kom till utkanten av en stor skog, där vi länge stod och tvekade. Skulle vi ge oss in bland alla granar och tallar eller skulle vi söka oss tillbaka igen? Och om vi inte vände tillbaka, vart var vi då på väg?

Jag hade varit borta i fler dagar än jag har tår på mina tassar. Längtan till hemmet var fortfarande stark, men bilderna började blekna. Och jag visste ju fortfarande var vi hade ladan, men för varje steg var det som om dess dragningskraft minskade.

Vi tog oss en bit in mellan träden, men inte längre än att vi kunde skymta öppningen bakom oss. Där stannade vi med blickarna in mot det mörka och vilda.

Det var som om en röst ropade och lockade djupt inne i mig, ändå kände jag mig orolig. Jag satte mig därför i riset

bakom ett omkullfallet träd och tvättade min päls. Osis fick spana medan jag tänkte.

Osis hade lagt sig på en stor, mossbevuxen sten. Han var tyst så länge att jag efter ett tag måste titta om han verkligen låg kvar.

Jodå, han låg där, alldeles stilla. Så stilla att det inte stämde. Och hans blick var som fastlåst.

Utän att vrida på huvudet, sa Osis med låg röst:

"Sitt kvar där du är. Rör dig inte!"

Mycket sakta vände jag på huvudet och följde hans blick in mot träden.

Skogen stod där tyst, hög, tät och mörk. Men jag såg inget särskilt och började därför undra om det var någon ny lek, när Osis viskade:

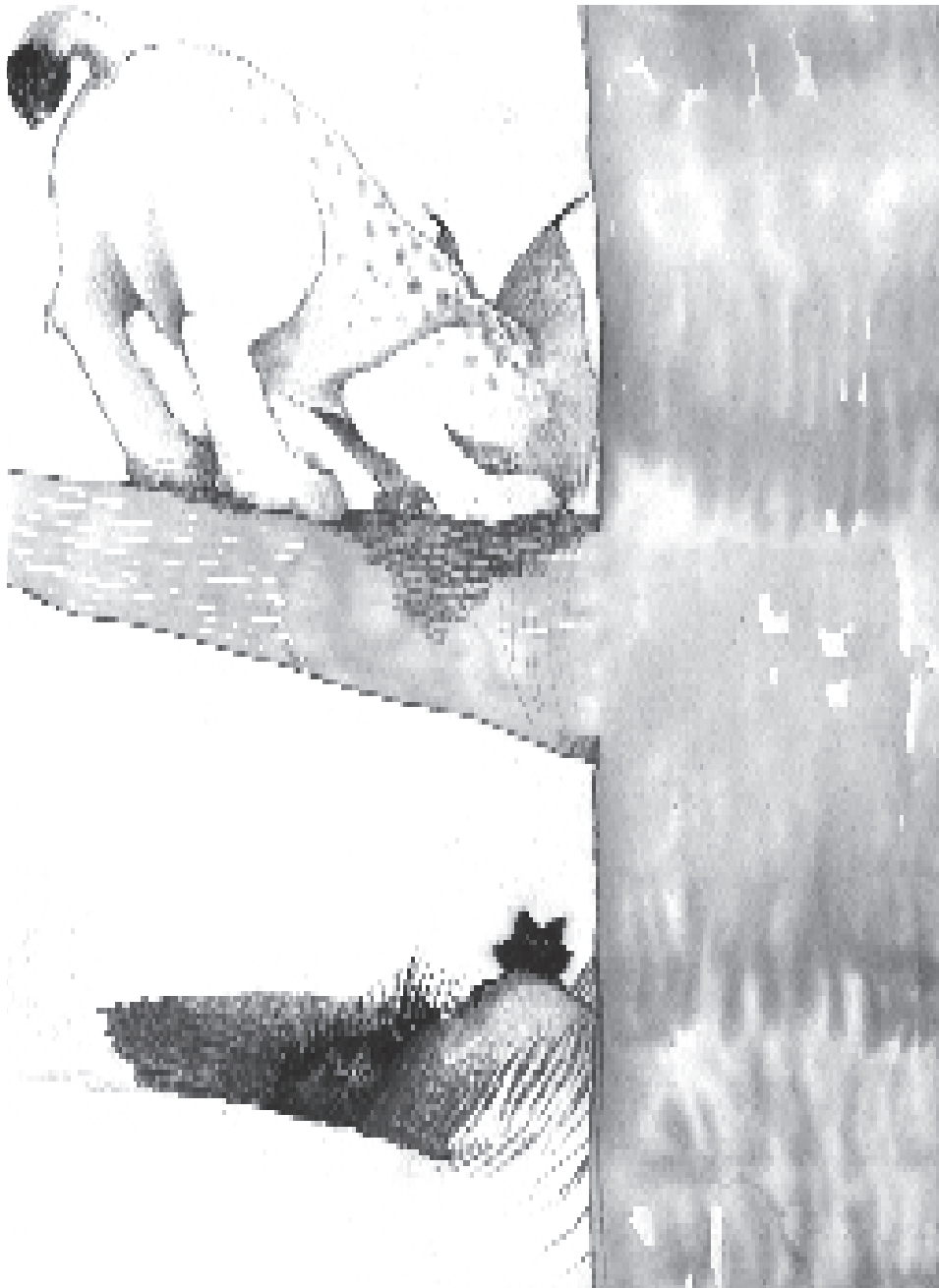
"Den stora granen, halvvägs upp!"

Då upptäckte jag den.

Jag hade hört att de var stora och stolta, men den här fick mig ändå att nästan tappa andan.

Det ståtliga djuret vilade på en kraftig gren. Den låg lojt och stilla, ändå förstod jag att den var vaksam. Säkert såg den Osis mycket bättre än vi såg den. Själv var jag i skuggan, snett bakom stenen och inte lika lätt att upptäcka.

Jag visste på en gång vad det var för ett djur. Hemma sa vi aldrig dess namn och talade bara om det som En sån där. Dess riktiga namn var alltför skrämmande och jag vill fortfa-

rande inte ta det i min mun. Men om du tänker dig en stor katt med bara en stump till svans, så vet du nog vad jag menar. En fiende som kan alla tricks och knep som man själv behärskar, men som är så mycket större, snabbare och starkare.

Med fasa stirrade jag på hotet bland grenarna. Ibland när vi som ungar var uppspelta och låg trygga omkring mamma, kunde vi småskrattande tala om Tofsörat. Men det var som om skrattet fastnade i halsen. Och mamma sa: Är ni alldeles tossiga? Ska ni ropa på den!? Då kröp vi tätt ihop och sa inget mer.

Nu låg antagligen den väldige och planerade hur den skulle fånga Osis, kanske oss båda.

Över mig kom en känsla av att vara ett byte – på samma sätt som smådjuren var det för mig. Jag började darra.

”Sluta darra”, mumlade jag för mig själv, men då darrade jag bara ännu mer. Frossan spred sig från ryggraden och ut över hela kroppen.

Istället försökte jag lugna Osis.

”Ingen fara!” sa jag, men rösten kunde inte dölja min osäkerhet. ”Den är ganska långt borta”.

Ändå visste jag att det bara behövdes några snabba språng, innan den var här.

Så slog det mig att Osis ännu inte var återställd och inte klarade av att springa några längre sträckor.

”Ligg stilla!” sa jag därför med låg röst. ”Hon får inte se

att du är skadad.”

”Jag är helt lugn!” sa Osis med klapprande tänder. ”Lugnare har jag nog aldrig varit”.

När han sa det, kände jag hur några blöta droppar föll på min rygg.

”Nu börjar det regna också”, sa jag och såg upp mot himlen.

Inte ett moln var i sikte. Ändå kom det en rännil efter stenen.

”Det är bara jag”, sa Osis. ”Jag kissade på mig.”

”Sånt händer”, sa jag och flyttade mig lite åt sidan.

Hela dagen låg vi med ögonen på Den där. Vi väntade att tiden skulle gå och att vi till slut skulle få någon möjlighet att smita iväg.

Samtidigt fascinerades jag av tofsarna i öronen och jag beundrade hur den sträckte på sig och, med en elegant rörelse lade sig ned, med huvudet högt och spanande. Men när jag viskade det, muttrade Osis till svar:

”Nog är en vanlig katt lika fin när den lägger sig ned”. Och det var det svårt att säga emot.

Då ville jag istället säga att den korta svansen såg löjlig ut. Men jag höll tyst.

Sent på eftermiddan trodde jag att Den där sov. Man kunde

se hur det småryckte i tassarna, så som det brukar göra när man är djupt inne i drömmarna.

”Nu”, viskade jag till Osis, ”nu smiter vi ...”

Sakta, sakta backade Osis ned från stenen.

När han nästan var nere, började mossan glida.

”Ooop!”, sa han, innan han tappade balansen och rullade den sista biten. Det gjorde ont i frambenen och han skrek till.

Genast tittade Den där upp.

Osis halvsatt bredvid mig, nedanför stenen. Med enorm ansträngning satt han helt stilla och på läpparna vilade ett leende, precis som om inget hade hänt. Hade Osis varit människa skulle tårarna ha strömmat från hans ögon, han skulle ha ojat sig och hoppat och farit. Nu syntes smärtan bara i blicken och på de små ryckningarna i svanstippen.

Tiden stod stilla. Vi var som paralyserade. Och borta i trädet låg Den där med blicken mot oss, med spetsade öron och spända muskler.

Plötsligt hände det som vi hela tiden befarat skulle hända. Den reste sig sakta och sträckte på kroppen.

Mitt hjärta satt i halsgropen. Jag var övertygad om att den skulle komma farande och jag såg mig om efter flyktmöjligheter.

Men tydligen var den mätt eller trött. Eller så trodde den att vi var friska och utom räckhåll. För efter lite sträckande

och gäslande lade den sig tillrätta igen.

En lång stund satt vi alldeles stilla. Sedan sa Osis att han nog kunde gå igen.

Mycket försiktigt drog vi oss bort från den vilda skogen. Från träd till träd, från sten till sten, hela tiden med en känsla av att Nu kommer den.

Tillbaka i den ljusare öppningen kändes vi oss åter på lugn mark.

”Puh!” sa Osis. ”Så där går det när man är i sällskap med mig!”

”Fast det gick ju bra”, sa jag. ”Eller blev du uppäten, kanske?”

”Av myggen”, svarade Osis. ”Mer eller mindre”.

På avstånd hördes klangen av avlägsna kyrkklockor. Vi drog oss i riktning mot dem. Djupare in i skogarna skulle vi i varje fall inte.

10. Lattjo

När man har sällskap märker man knappt att man går. Och Osis och jag hade så mycket att prata om, att kilometer lades till kilometer.

Kanske handlade samtalet om hur en rätta bäst skulle ätas. Eller så gällde frågan varför hundar var så dumma.

”Bara för att nån gett beröm och sagt Duktig hund rullar dom runt och viftar på svansen och känner sig kloka”, fnyste Osis. ”Dom tänker inte själva, gör bara det matte vill.”

Jag höll med. Vi katter gör ju det vi vill, och det är vi som berömmar matte när hon är duktig och ger mat eller kliar på ryggen. Det är skillnad det.

Vi gick en lång stund och försökte reda ut frågan. Och så kom vi fram till att hundar kanske inte direkt är dumma, men att det i alla fall är synd om dem.

”Hundar tror att katter inte kan skilja på Rätt och Fel”, sa jag, ”men så är det inte. Det är bara onödiga regler, som vi struntar i.”

”Det vi känner inifrån hjärtat, det följer vi”, fyllde Osis i, ”och vi jamar inte en massa utan att verkligen mena det.”

På den punkten var vi rörande överens.

”Katter är bäst!” sa Osis. ”Utan skryt”.

Men det luktade nog ändå lite skryt.

Mycket mer än så hann vi emellertid inte tänka. För på stigen framför oss satt en liten varelse.

Det var en hund. En liten rackare, en valp.

”Här sitter du”, slank det ur mig när vi kom fram.

”Och kan inte annat”, sa den lille med slokande öron.

”Och det betyder?” undrade jag.

”Att man inte hittar hem”.

Vi stannade till och Osis undrade:

”Vad är du för en kille?”

”En hund”, svarade den lille.

”Det ser jag nog”, skrattade Osis, ”men det är så underligt med er hundar. Ni kan vara små som ekorrar och stora som björnar. Vilken sort är du?”

”Har du hört talas om beaglar?”

Den lille satt där och verkade inte veta om han skulle darra eller vara morsk. Men ögonen såg så ledsna ut att jag log mitt snällaste leende.

”Kasper heter jag och min svarte vän heter Osis. Vi är katter. Och det är väl inte så att du heter Janos?”

”Janos?” Den lille satte upp en undrande min. ”Nej, man

heter Lattjo”.

Han fortsatte utan att hämta andan:

”Min familj har flyttat till ett nytt hus och så var man ensam ute på gården, men följde efter en sork och svängde fel och allt blev så tokigt, för ditåt var hitåt och nånstans blev inte där det brukar vara, och nu längtar man så mycket efter sin mamma och sin familj”.

Vad skulle vi göra? Vi kunde ju inte lämna Lattjo där. Det kan hända små valpar så mycket. Trillar de inte ned i en gatubrunn, så kommer kanske skatorna och hackar på dom. För att inte tala om den farliga trafiken.

”Följ med oss”, sa jag därför, ”vi hittar nog din mamma”.

Det gick sakta framåt. Titt som tätt skulle Lattjo stanna och nosa.

”Klart att du inte hittar hem om du hela tiden far omkring med nosen i marken”, sa jag och jag lät nog lite irriterad när han stannade för hundra gången. ”Kan du inte hålla ögonen öppna istället?”

Men Lattjo förklarade att han såg bättre med sitt väderkorn.

”Det här, till exempel, är en gammal tax”, sa han och sniffade, ”hon bor i lägenhet, husse har dieselbil och matte jobbar som hårfrisörska. Men det är inte nån som man känner.”

Efter det sa jag inget mer om nosande. En hunds ögon sitter i nosen och en katts nos i öronen. Så är det med den saken.

Men att gå med en hund var inte så lätt. Medan en katt håller spåret, så springer hundar kors och tvärs, hit och dit. De hittar ideligen något att gnaga på och mitt i ett samtal kan de överrumplas av en doft. Och när de plötsligt blir nödiga och måste tömma sin tarm, lämnar de en stor hög efter sig.

"Varför gräver du inte ned det?" undrade Osis och pekade mot korvarna.

"Gräver ned?" Lattjo lät uppriktigt förvånad. "Det ska ju synas, så att andra hundar vet att man har varit här!"

Vi förstod ingenting. En bajshög ska grävas över just för att ingen ska upptäcka att man varit där.

Vi skakade samfällt på våra huvuden. Hundar var som dom var.

Att ha en liten hund med sig betydde alltså en hel del passande och vi kunde aldrig riktigt koppla av. Men allt gick bra, ända tills Lattjo gjorde en avstickare för att nosa i en gräsbevuxen dikeskant.

Ett plötsligt skrik från Osis fick mina nackhår att resa sig:

"Se upp för ormen!"

Lattjo gjorde ett skutt rätt upp i luften, landade på baken

och rullade runt över det avlånga streck som ringlade sig upp ur diket.

Hade ormen hunnit bita honom? Jag rusade dit.

Lattjo satt på rumpan och halvmetern från honom låg det som Osis varnat honom för.

Jag pustade ut.

”Äsch, det är ingen orm, det är en ödla.”

”Vadå?” utbrast Osis och han lät lite förnärnad. ”Jag ser väl vad det är. Det är ju en kopparorm!”

”Kopparödla”, sa jag och förtydligade: ”En ödla utan ben!”.

Jag gick fram och petade på den med tassens, bara för att Osis skulle förstå att den var ofarlig.

”Ödlor utan ben ...” grymtade Osis. ”Snart kommer du väl dragandes med randiga hästar också!”

Med Lattjo var det Gnaga, Skutta, Vifta på svansen och Nosa hela tiden. Men han var också mycket frågvis.

”När ni åker bil, sitter ni då i baksätet?” undrade han. ”Och vilket bilmärke har ni?”

Jag tappade nog hakan lite. Den enda gång jag åkt bil var till veterinären och då hade jag suttit i en låda. Och vilket bilmärke det var hade jag inte en aning om.

Men Lattjo bara fortsatte. Frågorna kom i en strid ström och fortare än vi hann svara. Något vi inte kunnat, även om

vi fått tid.

”Tycker ni om att åka segelbåt?”

”Vilken sorts schampo använder ni?”

”Ska man skälla eller morra om det kommer en främmande person till dörren?”

Lattjo frågade och nosade, nosade och frågade. Det var inte utan att jag började känna mig ganska trött.

Solen hade passerat sin högsta punkt när vi slog in på en mindre, men ändå asfalterad väg. Med ens började Lattjo sniffa ivrigare.

”Den här känner man igen”, sa han. ”En av de första lukter man stötte på när man började vara ute, en labrador”.

De igenkännbara dofterna kom allt tätare och nu var det inte längre vi som bestämde vägen. Det var Lattjos nos som valde.

”Fyraårig tax. Småbarn i familjen.”

”Här är någon som äter Vov hundkex.”

”Gammal boxer. Har dåliga tänder. Den heter Burro”.

”Kan du känna på lukten vad den heter?” frågade Osis förvånat.

”Man känner den hunden”, sa Lattjo. ”Man har nosat på varann.”

Vi svängde än hit och än dit och med ens ropade han:

”Här luktar det Mamma!”

Vilt skällande sprang han iväg mot ett gult hus. Utanför stod en bil parkerad och ur den klev just en kvinna i jeans och jacka. När Lattjo kom farande steg hon ut på vägen. Hon höll armarna utsträckta och Lattjo hoppade in i hennes famn. Och så började ett pusskalas utan like.

”Usch”, sa Osis, ”vilket slaskande!”

I samma stund dök en annan hund upp. Den såg ut som Lattjo, bara så mycket större. Den skällde vilt och sprang fram mot Lattjo, som blev ännu mer till sig. Han svängde runt, runt och gläpste.

Men så gjorde sig Lattjo fri igen. Han rusade tillbaka efter vägen, ned mot den plats där vi satt, halvvägs ned i dikeskanten. Kvinnan ropade, kanske var hon rädd att han skulle försvinna på nytt. Och efter kom den stora beaglen i stora språng.

Osis kröp ihop och jag reste ragg när den jättelika hunden passerade Lattjo och kom farande mot oss. Nu var vår sista stund kommen.

Men metern från min nos tvärbromsade den stora mam-mahunden.

”Ta´t lugnt!” smålog hon. ”Jag ville bara tacka!”

Sekunden efter var Lattjo ikapp. Han gjorde bara en snabb gir framför oss. Tungan hängde ut genom gapet och han ropade:

”Jag kommer alltid att gilla katter!”

Flåsande, utan att stanna helt, svepte han tätt förbi oss och i farten fick både Osis och jag en blöt slick.

Så gläpste han till och störtade tillbaka till sin matte. Efter följde den stora beaglehonan, hans mamma.

Raggen lade sig på min rygg och Osis rätade sig sakta från sitt hopkrupna läge.

”Jag?” sa han undrande. ”Han sa Jag!”

Sedan gned han sig med tassens över nosen och kinden. Han gnuggade noga, men han såg vare sig arg eller äcklad ut. Faktiskt tyckte jag att det fanns ett litet leende under tassens.

Osis och jag vände åter efter vägen. För oss hade det varit en återvändsgränd, men en som ändå varit värd all tid och möda. För om alla vägar vore räta, skulle våra liv bli som raka streck. Händelselösa och fattiga.

Nu kunde vi åter tänka på vår vandring. Vart vi skulle, visste vi visserligen inte. Men det var säkert åt något annat håll. Eller var kanske just det här vårt mål? Att bara få gå ..?

”Nej, hundar är nog inte dumma”, sa Osis efter en stund. ”De är bara besynnerliga. De vill ju ha koppel”.

Vi var ju trots allt fria katter.

11. Mattjuvar

Vi följde ett järnvägsspår. Osis gick på den ena rälsen och jag på den andra. Men när det började killa under tassarna, förstod vi att ett tåg närmade sig. Vi sprang ned från banvallen, korsade en mindre bilväg och ... var inne i ett bostadsområde. Runt omkring oss fanns små hus med trädgårdar.

Jag såg på Osis och han tittade tillbaka på mig. Ingen sa något, ändå var det som om vi hade fattat ett gemensamt beslut. Ladan låg bakom oss och mina tankar på hemmet var plötsligt som bortblåsta. Nu var vi på ett nytt ställe, bland bebyggelse. Vad väntade oss här?

De följande dagarna rörde vi oss runt i villaområdet. Vi utforskade, upptäckte och undrade. Och vi lärde oss hitta det viktigaste; mat och skydd och värme.

I ett hus fanns det snälla människor som lade ut mat åt oss. Varje kväll sökte vi oss dit för att se om något väntade.

Ändå var detta mest som en dessert, för föda fanns det lite här och var. Ibland var något utlagt till en igelkott, andra gånger sprang maten omkring på ben.

Jämfört med skogen blev dagarna bland husen lite enahanda och redan efter några dagar ville jag dra vidare. Men Osis hade fått vittring på en kattflicka och henne måste han bara få träffa!

”Bara den här tjejen, sedan går vi vidare”, sa han och drog in dofter som lämnats i en buske. ”Jag tror hon är rödspräcklig.”

Han skvätte på busken och jag insåg att jag måste ge mig till tåls en dag eller två. Annars skulle jag tvingas gå ensam.

Det var högsommar och semestrar. Många hus var tomma och där det fanns folk satt de mest på verandan eller låg på en filt ute på gräsmattan. Vi lärde oss hitta i kvarteret och kände snart igen många människor. En del var snälla, andra otrevliga. Vissa lockade på oss, många brydde sig inte. Och några var katthatare.

På dagarna låg vi i någonstans och vilade. Ofta var jag inkrupen under en tät spireabuske utanför ett gult hus med veranda och en slät, fyrkantig gräsmatta. Den var välklippt och utan maskrosor. Gubben som bodde där var tvär, halvlång, mager – utom runt magen – hårlös och lika fyrkantig som gräsmattan. En som katter går väldigt dåligt ihop med.

Egentligen struntade jag i honom, men när han stod vid den välklippta häcken och pratade med sina grannar, lyssnade jag ändå nyfiket. För det mesta handlade det bara om sophämtning och inbrottstjuvar och magsjuka och semesterresor. Men ibland var det intressanta samtal om besvärliga skator, en papegoja som försvunnit och om lösdrivande katter.

”De där strykarkatterna var såå besvärliga!”

Jag ville kliva fram och säga: ”Kanske är jag en främmande katt, men någon strykarkatt är jag inte. Jag är en vänlig själ som har ett hem och jag kan fånga råttor!”

Men så kom jag att tänka på min kompis och jag låg tyst kvar bland skuggorna.

Osis såg att jag var arg och han sa:

”Bry dig inte! Gå aldrig fram till en sån där. Han hatar allt han inte känner igen.”

Jag lade också märke till att folk som såg Osis ofta spottade över axeln: Ptuii, ptuii, ptuii.

”Där ser du”, sa Osis, ”dom vet att jag är en oturskatt och så spottar dom för att inte dom också ska drabbas av otur!”

”Det är ju bara dumt skrock”, försökte jag, men Osis var bestämd i sin uppfattning. Han var född med otur.

Men så hände saker som nästan fick mig att hålla med. En dag stod ytterdörren öppen till den elaka gubbens hus.

Självt gick han fram och tillbaka i trädgården med en

gräsklippare framför sig.

”Kom!” sa jag till Osis när gubben var längst borta i trädgården och för ett ögonblick inte kunde se framsidan.

Vi sprang upp på verandan och stannade utanför den öppna dörren. Nyfiket tittade jag in. Det var länge sedan jag varit inne i ett hus.

”Ska vi gå in och kolla?” frågade jag.

Osis såg på mig med skrämmd blick. Sedan vinklade han öronen mot trädgården där man kunde höra gräsklipparen närma sig. Det glimtade till i hans ögon.

”Visst!” log han. ”Varför inte?”

Vi gick tysta in genom hallen. Den påminde om den därhemma, men lukterna var annorlunda. Den här kändes inte snäll och trygg. Men huset var tomt, det gällde bara att lyssna så att inte gubben kom.

Det fanns dörröppningar åt alla håll, men vi drog oss mot dofterna från köket. Ett bord, bänkar, spis, kylskåp ... Mina ögon sökte sig mot den plats till höger innanför dörren, där min mat alltid brukat stå. Så dumt, det här var inte Hemma.

När jag vände huvudet tillbaka, var Osis mitt i ett språng uppför köksbänken.

”Vad gör du?” ropade jag förskräckt, för min uppfostran förbjöd sådana saker.

”Kom hit!” jamade Osis. ”Eller så kommer det till dig!”

Och med tänderna tog han tag i en förpackning av något slag. Han hoppade ned på golvet och med sig drog han sitt fynd.

"Köttfärs!", ropade han. "Köttfärs för dig och för mig!"

Och nu var all min goda uppfostran som bortblåst och magen tog över. För när Osis började glupa i sig, kastade också jag mig över maten.

Det var en god köttfärs, bara nötkött, och den var färsk och läcker ...

Men med mättnaden kom skamkänslorna krypande tillbaka. Och med dem också vaksamheten.

Ute hade det blivit tyst. Jag spetsade öronen.

Plötsligt hörde jag att steg kom uppför yttertrappan.

"Han kommer!" skrek jag.

12. Som en råtta i fällan

Jag spände bakbenen och tog sats. Men bara efter ett halvsteg blev det tvärstopp. Huvudet drogs åt sidan, kroppen vreds runt och jag satte mig pladask på ändan.

Mitt halsband hade fastnat i handtaget på en kökslåda.

Jag hörde hur gubben kom in och hur han hängde av sig jackan ute i hallen. Det var bråttom. Mycket bråttom.

Men jag satt orubbligt fast.

Osis, däremot, hade satt full fart mot ytterdörren. Farten var så stor att han i svängen kom i glid på hallmattan och törnade emot en garderob. Gubben blev fullständigt överraskad, men smällen fick honom att flytta på ena foten.

Vägen ut blockerades.

Jag förstod ingenting. Jag hörde bara hur Osis vände och sprang tillbaka in i huset. Och alltför väl hörde jag hur gubben skrek hemiska ord och rusade efter.

Själv satt jag som i ett skruvstäd. Jag lirkade och drog och inget hände.

Dock är förtvivlans makt stor. Det fanns en gummiresår i halsbandet och jag märkte hur det sakta gav efter. Lite till och lite till. Och när det inte gick att dra något mer, drog jag ändå lite till.

Med ens släppte det. Huvudet var fritt. Halsbandet hängde på handtaget.

Jag smet snabbt ut genom den öppna dörren och dök in under verandan.

En kort stund senare slog dörren igen, utan att någon Osis kommit.

Vad som hände därefter, har Osis berättat.

Ytterdörren var låst och flyktvägarna blockerade. Han flydde nedför en trappa och hamnade i en källarvåning. Medan han i panik sprang runt för att hitta något gömställe, såg han att det fanns flera rum. Ett hade soffa, fåtöljer och braskamin och ett annat bokhyllor, stolar och TV. Längre in fanns ett rum med skrivbord, dator och många hyllor och så var där ett rum fyllt med bråte och skräp.

Och som Osis sa: "Gömmer du dig under en soffa, är det snart nån som böjer sig ned och säger: Jaså, är det här du ligger. Och då sitter man där i fällan."

Det blev alltså rummet med allt bråte.

För som han också sa: "Skräp för den ene är bruk för den andre".

Han banade sig väg under en brädhög, tog sig mellan papperskassar fyllda med kläder och in under ett lass med tomma kartonger. Där, längst in mot väggen, låg han sedan och tryckte mot en bokhylla fylld med gamla böcker. Hela tiden kunde han höra hur gubben gick runt på övervåningen och letade.

”Var är du lilla kisse? Kom fram till farbror. Han är inte farlig ...”

Men efter ett tag lät rösten mindre sockersöt:

”Var är du?! Förbaskade katt! Och köttfärsen har du ätit upp! Jag ska minsann göra köttfärs av dig!”

Vid det laget var Osis ordentligt rädd.

När han så hörde steg i trappen, blev han ännu räddare.

Den elake gubben började leta i källaren. Och då han kom in i rummet där Osis gömde sig, slog hjärtat så att han trodde att gubben skulle höra det.

Gubben mumlade för sig själv medan han lyfte på påsar och lådor. Han flåsade högt och det kom en stank av elak människa. Svordomarna osade när han slängde tomkartonger omkring sig.

”Han kom allt närmare platsen där jag låg”, berättade Osis. ”När han bara var någon armlängd ifrån, förstod jag att det var färdigt. Jag var beredd att krypa fram och ge mig. Men vad skulle då hända? ”

Förtvivlat backade han ytterligare några centimeter. Baktassarna gled in under den stora bokhyllan. Där fanns en springa på sju, åtta centimeter, egentligen alldeles omöjlig att komma in under.

”Men så tänkte jag på hur råttor och fåglar tar sig in i omöjliga hål ... och jag förstod att Det omöjliga inte finns när man vill något riktigt starkt. Och jag ville ju klara livhanken!”

På något märkligt sätt lyckades Osis göra sig så platt att han gled in under bokhyllan. Det var verkligen i sista sekunden för gubben var framme vid den plats där han nyss hade legat.

”Jag såg hans fötter och hörde hur han muttrade, men han kom aldrig på tanken att en katt kunde finnas under bokhyllan.”

Och till Osis stora förvåning kastade han tillbaka några kartonger och gick ut ur rummet.

”Jag hörde honom leta ett tag till, men så verkade det som om han gav upp. Kanske trodde han att jag hade lyckats smita ut.”

Det blev kväll och sommarskumt. Enstaka lampor tändes i huset, men snart släcktes de en efter en och det blev mörkt. Jag satt där utanför och visste inte vad jag skulle göra.

”Hem har både dörrar och väggar”, mumlade jag, precis som gamla katter alltid brukar säga till yngre.

Hemmets trygghet vill väl alla ha. Men friheten är också nödvändig. Och väggar kan både stänga ute och stänga inne. Fast egentligen är det ju dörrarna som är bekymret. Att vi inte själva kan öppna dem. Och de här dörrarna var väl stängda ...

Medan jag satt där och funderade, upptäckte jag hur gardinen i ett källarfönster rörde sig.

Jag spärrade upp ögonen. Kunde det vara ...?

Ja, det var som jag trodde. Det var fången. Det var Osis.

Jag gick fram och hoppade upp på fönsterblecket. Osis såg på mig från insidan. Det fanns en vad-ska-jag-göra undran i hans ögon. Svagt hörde jag hans röst genom fönstret, men han jamade så tyst att det var omöjligt att höra vad han sa.

Från fönster till fönster vandrade Osis och jag med honom. Och fastän avståndet mellan oss bara var en tunn och genomskinlig skiva, kändes det som hur långt som helst.

Något mer hände inte förrän en katt kom strosande förbi. Det var en brednackad kille, vit med svarta fläckar. Han presenterade sig som Sumpen och undrade vad jag gjorde.

Jag pekade med öronen mot fönstret:

”Han där är instängd. Och problemet är att han inte bor där!”

Den svartvita visslade till. ”Ja, då förstår jag”, sa han. ”Tyvärr har jag inte tid att stanna. Jag är på väg till Rosa, en kattflicka som bor några hus längre bort.”

Och så gick han med svansen pekande rätt upp. Någon tanke på att stanna och hjälpa till fanns tydligen inte. Egoism är ett ord som människorna använder om sig själva. Det vet i sjutton om det inte också stämmer på vissa katter.

Sumpens uppdykande satte i alla fall ny fart på Osis. Han började oroligt vrida och vända på sig. Men det var trångt på fönsterbrädan och förskräckt såg jag hur en stor blomma började röra på sig. Den vickade.

Jag ropade till. Bara alltför sent.

Krukan tog sakta övervikt och sekunderna därefter hördes ett kraschande. Hur högt det lät inomhus kunde jag bara gissa. Men Osis försvann och på övervåningen tändes lampor.

Ofta ställer slumpen till det för oss, men ibland gör den också så att saker och ting faller på rätt plats. Och då menar jag inte blomkrukan.

Osis hade flytt så långt bort från olycksplatsen som möjligt. När gubben kom farande låg han därför och tryckte på övervåningen bland skorna på skohyllan. Gubben tände en lampa och såg sig omkring. Så tände han i trappan och började gå ned mot källaren.

I samma ögonblick hördes ett herrans liv utanför huset. I gubbens öron lät det säkert som sirener och ostämnda fioler och våldsamma skrik. Jag kände igen sången och förstod vad det var. Sumpen hade stött på en annan katt på väg till Rosa,

och nu slogs de så att pälsarna rök.

Osis berättade för mig:

”Gubben tvärvände i trappen, så öppnade han ytterdörren för att se vad det var. Jag kände luftdraget mot min päls. Om jag skulle, tänkte jag ... men gubben stod mitt i dörren och jag visste inte om jag skulle våga. Och innan jag hann tänka tanken färdigt, drog gubben igen dörren. Då skrek katterna till igen och han öppnade på nytt. Nu tvekade jag inte. Jag tog fart och trängde mig ut mellan hans ben.

... Sedan sprang jag utan att vända mig om.”

13. Den stora kyrkan

Jag kom ikapp Osis vid träddungen som låg i utkanten av villaområdet. Vi kröp in under ett buskage, där vi kände oss skyddade.

Först flåsade vi bara, därefter darrade vi en god stund. Sakta släppte rädslan och känslan av att vara räddade kom över oss. Osis började slicka pälsen i ett försök att bli lugn, men rösten var ännu ostadig.

”Jag var säker på att jag skulle bli fast och få klorna utryckta och bli orrmat och kattpäls och köttfärs och ...

Jag tittade på honom:

”Tror du gubben hann se vad som flög ut mellan hans ben?”

Han skakade på huvudet och ett leende spred sig sakta över ansiktet.

”Bara en svart blixtn ... ”

Plötsligt började det rycka i honom. Det ryckte mer och mer, snart skakade han. Så, som ett vulkanutbrott, kom ett

våldsamt skratt. Han skrattade och skrattade och kunde inte sluta. Och jag smittades och började också skratta.

Där låg vi på rygg och rullade med tassarna över magen. Jag fick kramp och tappade andan och till slut kom inte mer än stönanden.

En igelkott, som kom traskande, stannade upp. Hon såg en stund på oss, skakade på huvudet och tog en lång omväg.

”Pinnsvinet tyckte inte det var morsomt”, sa jag som kunde några danska ord. Och så skrattade vi så ögonen rann.

”Nåledynen var inte taggad”, sa Osis som trodde han talade norska och sedan skrattade vi ännu lite till.

Ännu småskrattande tog vi oss ut från snåret. Sumpen och Rosa och den elaka gubben var glömda. Men säg den ro som varar och det skoj som är evigt. Fortfarande med skrattet i magen kastade jag en blick mot ett körsbärsträd. Där satt tre björktrastar och sneglade.

Vi hade tydligen hamnat alltför nära ett bo. Och kanske våra skratt irriterade. Eller så var det bara av ren elakhet. För utan förvarning startade alla tre i en samtidig attack, tog sikte på oss, dök och släppte tre välriktade bomber. Jag lyckades dyka tillbaka in i buskarna, men Osis hann inte undan.

”Åh, fy sjutton”, gnällde han, ”fågelskitbomber!”

Han var träffad på ryggen och baktill på sidan. Och det var ju inte precis sån smuts man slickar bort.

Han försökte gnugga sig mot växter, men det smetade bara ut kletet ännu mer.

”Jag har sett en damm här i närheten”, försökte jag. ”Ett snabbt dopp och allt är borta!” Osis morrade. Han vägrade närma sig allt vad vatten hette.

Men så där kunde han inte gå. En svart katt med fågelskit på ryggen. Hur skulle detta ordnas?

Då, i mina funderingar, såg jag något som gav mig en idé.

”Nej, det är nog inget vi kan göra?” låtsades jag, samtidigt

som vi svängde in över en stor gräsmatta. ”Det får väl notas bort av väder och vind.”

Osis muttrade något ohörbart och jag sa:

”Vänta! Stanna här! Jag ska bara ordna en sak”.

Förgrymmad satte sig Osis ned, medan jag sprang ett tiotal meter tillbaka. Just då brydde han sig inte om vad jag höll på med. Och vad han inte märkte var en vattenspridare som stod en bit bort och sprutade. I samma ögonblick vred den sig mot hans håll.

Jag hade beräknat rätt. Vattenstrålen träffade honom med stor precision och han fick en ordentlig dusch.

”Det där var riktigt otäckt”, sa han efteråt. ”Men du ska ha tack ändå. Nu är jag svart igen.”

På avstånd hördes stora klockor. Vinden bar klangen åt vårt håll och vi förstod att det kom från staden. Jag tittade på Osis och han såg på mig och nickade. Och så började vi vandra i riktning mot ljudet.

Timmarna gick och vi med. Vi drack och vi vilade, men framför allt kom vi allt längre in bland tätare bebyggelse och ökande trafik. Gårdarna blev mindre och husen högre.

Sent på kvällen tornade den jättelika kyrkan upp sig framför oss.

Vi gick ända fram till tegelmurarna. Där ställde vi oss med huvudena böjda bakåt. Kyrkans torn försvann långt upp

i himlen. Jag kände mig vimmelkantig och Osis blev så yr att han ramlade omkull.

”Oj”, sa jag.

”Aj”, sa Osis.

Vi hade gått hela dagen och var ordentligt trötta. Vi sökte därför någon lämplig vrå för att vila. Men trots att vi var så utmattade att nästan vad som helst skulle duga, hittade vi ingen plats.

Jag kastade blickarna mot ett trähus i närheten. Kanske fanns där något ställe att gömma sig på? Samtidigt försvann Osis in i ett buskage tätt intill kyrkans tegelvägg. När han inte genast kom tillbaka, trängde också jag mig in i buskaget.

Det fanns inte ett spår av Osis. Han hade gått upp i rök.

Orolig såg jag mig omkring och skulle just till att ropa, då han plötsligt dök upp alldeles invid mig. ”Hokus Pokus!” sa han. Jag hoppade till och ropade förvånat: ”Osis?”, trots att det var honom jag tittade efter.

”Det finns ett hål här”, sa Osis. ”Jag tror det leder in i kyrkan. Kom!”

Jag följde honom längre in i buskaget och in genom ett trångt hål.

Sedan ålade vi oss genom en smal gång, som var så mörk att inte ens mina kattögon såg något. Men efter ett tag ljusnade det och vi kom in under något stort som luktade trä. Det stod

på fyra ben och vi kunde krypa fram under det.

Vi hade kommit in i ett ganska litet rum. Det var enkelt möblerat och på krokar runt väggarna hängde det konstiga kläder. Jag stannade nyfiket till, men Osis vinkade åt mig att fortsätta. Dörren, som ledde in i – och ut ur – rummet, stod på glänt.

”Här!” sa han.

Jag följde honom tätt i svansen, alltför tätt. För på andra sidan dörren tvärstannade han och jag sprang rätt in i hans bak.

”Vad gör du?” sa jag irriterat, men tystnade genast.

Jag trodde inte mina ögon.

Vi hade kommit in i en jättesal.

Den var så stor att jag bara kunde ana den motsatta väggen. Och när jag vände blickarna uppåt mot taket, svindlade det för mig. Så högt var det.

Runtom väggarna fanns stora fönster med målade glas, men det var mörkt ute och färgerna syntes bara som dunkla skuggor. I den stora salen reste sig mängder av pelare och det var bänkar i rad efter rad efter rad. I den ena änden fanns stora, mörka portar och i den andra ljusstakar med brinnande ljus, guld och – jag spratt till – en människa som hängde på ett kors!

Jag måste faktiskt titta en god stund innan jag såg att det inte var en riktig, levande människa. Det var bara en figur man hade skurit ut i trä. Ändå var ögonen så levande. Det

var som om de såg på mig.

Kyrkan var vacker och tyst. Över mig kom bilden av en lugn sommardag. En sån där vacker morgon med lätta vindar i trädtopparna, vatten som kluckar vid bryggan och ljudet av någon som spikar på håll.

Men snart började tystnaden förändras. Det var som om varje liten rörelse studsade mot väggarna, steg upp mot taket, där det vände om och svepte ned över oss med mångdubblad kraft. Som en tyst vind som gav en rysning genom pälsen.

Det obekanta skrämde mig, allt det stora och vidöppna. För oss katter ger mörkret skydd och små utrymmen skänker trygghet. I det trånga kan inte någon anfalla. Men i det stora, öppna lurar alla faror. Som om något kan dyka på dig i vilken sekund som helst.

Osis och jag gjorde därför som varje annan katt skulle ha gjort. Hukande kröp vi in i det mörkaste hörnet med en bänk över våra huvuden. Där låg vi och kände de främmande dofterna. Och vi hörde hur mössen tassade över kyrkans golv.

Till slut somnade vi.

14. Stora Mor

Jag vaknade av att Osis försiktigt buffade mig i sidan. Han hyschade mig med tassens framför munnen.

Det var tidigt på natten, men det var sommar och solen var redan uppe. Mina ögon var trötta och först såg jag inget annat än det starka ljuset. Det letade sig som en avgränsad strimma in genom ett av de färgade fönstren längst där framme.

Med trötta ögon tittade jag på Osis. Men hans uppspärade ögon och häftiga andning fick mig att åter vända blicken mot solen.

Och då såg jag.

En skugga avtecknade sig i ljuset. Skuggan av en jättelik katt.

Den var så lång att den sträckte sig från den ena väggen och halvvägs mot den andra.

Så hördes en röst som fyllde kyrkan på höjden.

”Kom fram!” ekade den.

När vi darrande låg kvar, hördes den igen och ännu högre den här gången:

”KOM FRAM NI BÅDA UNDER BÄNKEN!”

Det var som om jag inte själv bestämde över mina ben, när de sakta började röra sig. Jag kröp fram. Och efter mig följde Osis.

Vi gick som om vi var hypnotiserade. Ur skuggorna, och mot ljuset som lyste oss rätt i ögonen.

Framför oss, på en upphöjning, stod en enorm katt. Jag tyckte hon var stor som en häst. Något liknande hade jag aldrig sett.

På ostadiga ben gick vi närmare.

”Jag ser att det är nya katter i staden”, dundrade den stora. Vi darrade som svar.

”Ni känner inte mig, men det gör alla andra. Se på mig!”

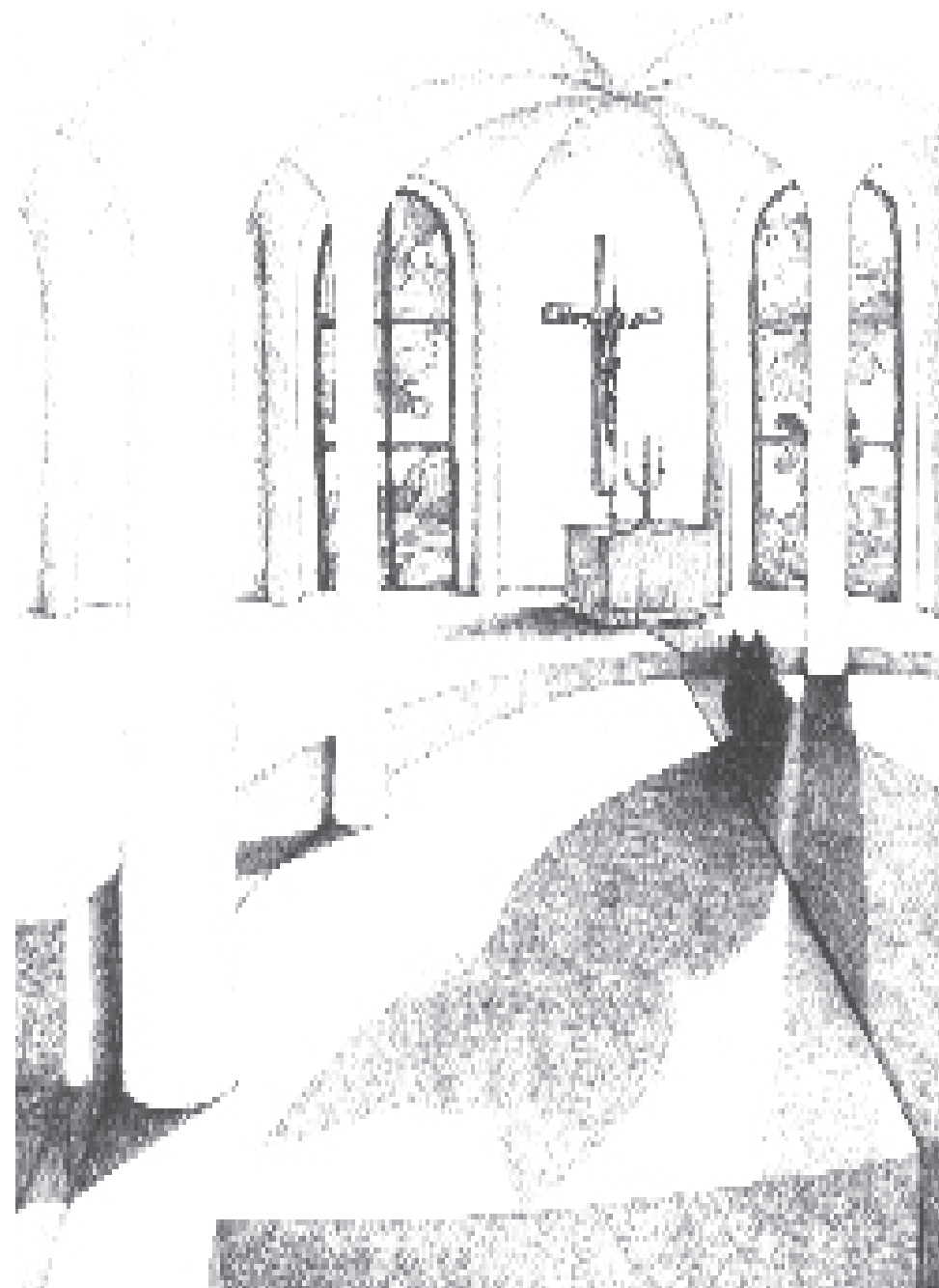
Jag lyfte blicken och då såg jag att hennes ögon var snälla.

De var så vänliga och goda, att all den rädsla jag nyss hade känt genast rann av mig.

Den stora katten satte sig ned.

”Varsågod och sitt”, sa hon och vi satte oss lydigt och kvickt.

”Mjau”, sa Osis när jag inte såg mig för utan satte mig

på hans svans.

Den väldiga väntade tills vi kommit till rätta, sedan sa hon:

”Jag är Stora Mor”.

”Ja, jättelik”, flämtade Osis något oartigt. ”Fast inte som skuggan förstås”.

Den stora katten skrattade till, hoppade ned och ställde sig under människan på korset. Lika plötsligt tycktes hon krympa. Hon var fortfarande stor, men ändå inte större än en mycket stor katt.

”Allt beror på”, sa hon. ”Det man tror är stort visar sig vara ganska litet och i det lilla finns det stora.”

Stora Mor såg först på mig, därefter på Osis. ”Ni kanske känner er små, men rätt vad det är så är ni jättestora.”

Vi visste inte vad vi skulle säga och satt tysta.

”Och ni har inga namn?” undrade hon därför.

Det slog mig att vi inte presenterat oss, och i mun på varandra sa vi vad vi hette. Men det lät ungefär som Oper och Kasis och vi måste säga det igen, bara långsammare den här gången.

”Var ifrån kommer ni?”

”Vi kommer därifrån”, sa Osis och pekade.

”Eller är det kanske därifrån?” Jag tittade på Osis, som skakade på huvudet.

”Vi vet inte, vi har gått i cirklar”.

”Men vart ska ni då?” frågade Stora Mor.

Då tittade Osis och jag på varandra igen. Och så ryckte vi på axlarna.

Stora Mor sa åt oss att komma med. Vi följde henne uppför en liten trappa, hoppade upp på en bänk och ett skåp och tog oss genom ett rör där det blåste. Strax därpå var vi inne i ett litet rum fyllt med gammal bråte.

”Här bor jag”, sa Stora Mor. ”Det här rummet är igenmurat sedan länge och ingen känner till det. Ni får stanna här så länge ni vill”.

Vi tackade naturligtvis för vänligheten. För stunden var det välkommet med ett krypin, även om det bara var en station på vägen. Vi var ju på vandring. Vart visste vi inte, men Någonstans tycks nästan aldrig vara där man är.

Osis lade sig på ett mjukt tygstycke och jag tätt intill. Han började genast spinna och jag följde efter.

Stora Mor lade sig mittemot. Hon vände och vred på sig innan hon kom i ett läge som passade. Att hon inte längre var så ung, förstod vi ganska snart. Hon var säkert många år mer än ”äldre”, närmast ärofullt gammal.

”Jag har alltid levt i staden”, sa hon till slut. ”Jag har satt mina luktmärken överallt och säg den som inte vet vem Stora Mor är.”

Och vår bild av henne växte. Ungefär som skuggan när solen står lågt.

15. Utkastade

Vi hade sovit några timmar under natten. Nu kändes det bra att bara få ligga i Stora Mors kammare och lyssna till henne. Emellanåt avbröts vi av dångande kyrkklockor.

”Den slår timmar”, sa Stora Mor. ”Kom bara ihåg, att om de fortsätter ringa, ska ni stanna här inne.”

Sedan berättade hon om förr i tiden, då hon var ung och saker och ting inte riktigt var som nu. Men för katterna hade det inte hänt så mycket som för människorna.

”Men ändå,” sa hon, ”tiderna förändras för alla. Nu ser man alldeles för mycket av de där som tror att alla möss är bara för dem. De samlar på högar som de aldrig hinner äta upp.

Vi nickade samfällt och Stora Mor lade till:

”Och så har vi de här som tror att alla måste lyfta på svansen samtidigt och på samma sätt.”

Osis kom ihåg en katt som ”visste” hur man skulle äta strömming och som fnös föraktfullt åt alla som inte åt som

han.

Det ena exemplet följde det andra.

Vi samtalade i timmar – ja, jag räknade kyrkklockornas slag – och hela tiden fanns något att lyssna till, att fråga om och att säga.

Med Stora Mor var vi oss själva, men ändå tillsammans. Hon kom och hon gick, men hon fanns på något sätt alltid där. Hon brydde sig om oss och var inte rädd för att säga vad hon tyckte.

”Om inte jag gör det, säger andra hur det ska vara. Och då vet man inte vilket tok ni får höra”, sa hon.

Ändå lät hon oss alltid tänka själva och varje litet beslut jag fattade kändes som mitt. Det var inte bara alla de kyrkomöss vi åt, som fick oss att växa.

Stora Mor slickade våra nackar med stor omsorg, såg oss djupt i ögonen och sa:

”Kom ihåg pojkar att ni alltid kan återvända hit. Och om ni hamnar i bråk eller besvärligheter, så hälsa då från Stora Mor. Men ...”, och här kom det några ord som fick oss att spetsa öronen: ”Vad ni än gör, så ska ni se upp för en katt som kallas Kejsarn!”

En förmiddag när Stora Mor var och tassade omkring ute i den stora kyrkan, tyckte Osis att vi skulle passa på att sträcka

på benen. Han var utvilad och ville se sig om lite. Visst, jag var också nyfiken på vad byggnaden hade att erbjuda och jag nickade mot röret i väggen.

Vi kom som vanligt ut i rummet med konstiga kläder och precis som senast stod dörren på glänt. Mer hann jag inte se, för i samma ögonblick som vi landade på golvet, började kyrkklockorna att slå. De slog inte bara ett slag utan fortsatte. Dingandet och dångandet fyllde rummet. Det kändes som om hela kyrkan vibrerade.

Osis tittade oroligt på mig och jag gjorde mig beredd att vända tillbaka. Men något bakom oss fick mig att stelna. I ögonvrån såg jag en rörelse.

Vid väggen, klädd i en lång dräkt, stod en man. Oljudet hade gjort att vi inte hört honom. Han hade ryggen mot oss, men sakta började han vända sig om.

Osis såg det också. Utan att fundera kastade han sig ut genom den halvöppna dörren. Och jag följde efter. Där utanför skulle vi säkert kunna gömma oss under någon bänk.

Vi kom ut i den stora kyrksalen samtidigt som klockorna slutade slå. Istället möttes vi av ett högt pipande. Det var som en växande vind mellan trädstammar, genom skorstenspipor, järnrör ... jag vet inte vad. Vi stirrade skrämda på varandra.

Ännu räddare blev vi när salen plötsligt fylldes av stämmor. Det var tusen röster som samtidigt ropade, nej de sjöng.

Förskräckta såg vi oss omkring. Kyrkan var fylld med folk. Det satt människor på varenda bänk, i rad efter rad.

Vart skulle vi ta vägen? Bara bort, bara gömma oss.

Osis rusade över golvet och jag efter.

Människomassan vred på sig, och alla huvuden blev till ett när de följde vår flykt. Det var som om de jagade oss med sången. Och mitt i alla toner hördes viskningar.

"En katt."

"Nej, två!"

"Det vimlar ju av katter!"

Vi rusade mot andra sidan och hela salen kantrade när alla huvuden vreds och alla blickar följde oss. Sången kom farande efter oss som en vindpust. Den svepte efter ryggen och fick pälsen att resa sig.

Piporna ylade som vargar. Rösterna och blickarna följde oss. Salen vickade än hit, än dit. Vi sprang som skeppskatter i storm mellan båtens relingar. Fram och tillbaka, in under bänkar, över till andra sidan.

Så upphörde musiken. Kvar fanns bara röster, tramp och en oro som nästan kändes värre än allt oljud.

Vi hade hamnat längst bak i salen. Det var tyst, men allas uppmärksamhet var vänd mot oss.

Någon öppnade en dörr i den stora porten, och en solstråle letade sig in. Någon annan kom bakom oss, hukande och med armarna utsträckta. Och en tredje, en liten rund man,

kom svängande med något som liknade en håv.

Det fanns bara en väg och den tog vi. Ut, mot ljuset, mot luften.

”Vi blev utkastade!” sa Osis, när vi en stund senare satt nere vid ån och tittade på änder.

”Men å andra sidan”, svarade han sig själv, ”en sån fin byggnad passar inte för två luffare som oss”.

16. Skrovmål

Samma kväll kom vi till stadens centrum.

Jag hade aldrig varit inne i stan förut och tyckte allt det nya var spännande. Också för Osis var det mesta nytt, men han hade tidigare gjort några korta besök här, och nu var han lite stursk.

”Se upp för bilarna!” varnade han och: ”Det där kallas varuhus och där finns allt man inte behöver!”. Eller: ”Grön gubbe betyder att man ska gå med stora kliv!”

Vi delade på lite potatismos som låg i en förpackning på marken. Sedan gick vi runt och tittade. Allt var så fint, men ändå lite underligt. Portgångar och skyltfönster och människor som passerade och bussar och ... ja, det var både mycket och stort. Men när allt blev för ofta och för länge, kände jag att trivseln började minska. Emellanåt kände jag till och med korta hugg av vantrivsel.

Jag tyckte att katterna i staden var underliga. Kanske är det fel att säga så, för det fanns katter av alla de slag. Men det

var i alla fall gott om besynnerliga katter. De strök sig fånigt kring husväggarna eller satt inne på sina små gårdar och nosade på kattmynta. Eller så putsade de morrhåren och verkade tycka att de var så mycket bättre än oss vanliga bondkatter. Och så var de tillgjorda när de talade.

Men den första kvällen var ännu det mesta lockande och intressant. Och när vi stannade till utanför ett matställe, kände jag hur himmelska dofter letade sig ut. På trottoaren fanns bord utplacerade och runt dem satt det människor och åt.

Jag satte mig bredvid Osis och jag hörde hur hans mage kurrade. Mössen från Stora Mor var smälta, kvar fanns bara våra uttänjda magsäckar. Lockelsen var stor.

När vi satt där mittemellan lust och tvekan, dök tre katter upp. Det var två honkatter och en hankatt och när de såg oss viskade de sinsemellan. Stråna på deras pälsar stod rätt upp, inte för att de var rädda utan för att de antagligen tvättat pälsen mot hårriktningen. Och svansen bar de alla i en liten krok. De satte sig runt oss och de såg så irriterande överlägsna ut.

”Vad har vi här då?” sa en hanne, som hade röd päls.
”Har vi fått nykomlingar i stan?”

Han flinade och sneglade på de båda andra.

Honkatten som satt närmast Osis vädrade med nosen.
”Det tycks vara lantisar”, sa hon och gjorde en grimas.

"Det kan inte vara lätt för två bondkatter att komma till Stora staden", sa den tredje i retsam ton.

Jag tänkte säga att jag faktiskt kom från ett område i utkanten, men det skulle vara som att försvara något man inte behövde be om ursäkt för. Det var ju lika gott att komma från landet som från staden.

De båda honorna började cirkulera runt oss, medan hannen satt kvar med ett flin på läpparna.

"Så grova pälsar ni har", sa den första.

"Är det första gången ni ser bilar?" undrade den andra.

"Varför har ni så breda tassar?" sa den första.

"Ni har väl aldrig åkt hiss?" frågade den andra.

Hankatten lyfte upp ena framtassen, såg på sina klor och sa liksom i förbigående:

"I stan äter vi kyckling varje dag. Eller stek." Han sneglade mot restaurangen varifrån de härliga dofterna letade sig ut. "Äter ni möss eller sparvar på landet?"

"Både och", sa Osis. "Vi äter fladdermöss!"

En snabb blick till mig fick mig genast med på noterna.

"Fågel och mus i samma tugga", sa jag.

Den retsamma katten tappade svanskroken. "Fladdermöss", mumlade han och drog med tassens över nosen, som om en inbillad fluga suttit där.

"Äh", sa han irriterat, "då kan man lika gärna äta orm!"

Sedan fortsatte han sin utfrågning som bara gick ut på att

vi skulle känna oss dumma.

”Här bor vi i hus”, sa han. ”Finns det hus på landet?”

”Varje katt har sitt eget”, sa Osis. ”Husen står på marken och en stor del av året står ytterdörren öppen, så man kan gå ut och in som man vill.”

”Ytterdörren öppen ...”, upprepade den mallige och nu hade pälsens strån börjat falla tillbaka i den naturliga medhårsriktningen.

”Och varje katt har ett revir som är lika stort som det här kvarteret”, fortsatte Osis. Men då puttade jag lite på honom. Även om det var sant, så var det ju inte nödvändigt att vi tog efter de andras skryt. Olika katter levde på olika sätt och det var inget att orda om.

Men hankatten gjorde ett nytt försök och sa: ”Så här höga hus har ni väl ändå aldrig sett?” Han vred blicken uppåt.

”Det har du faktiskt rätt i”, sa Osis. ”Det sa vi också när vi träffade Stora Mor.”

Flinet stelnade på kattens läppar. Han såg ut som om han inte riktigt förstod.

”Stora Mor ...”, upprepade han.

De båda andra hade tvärstannat i sitt cirklande runt oss. De satte sig ned.

De tre såg på varandra och i deras blickar fanns både förvåning och förundran. Kanske också en portion förfäran.

Hankatten harklade sig och sa, nu med darr på stämman:

”Stora Mor ... finns hon?”

Nu var det Osis som skrattade, men han skrattade vare sig retsamt eller elakt.

”Visst finns Stora Mor”, sa han. ”Vi bodde några dagar hos henne.”

”Bodde ...”, sa den ena honkatten. Hon stirrade på Osis och svansen föll sakta ned.

”Stora Mor bor i den där kyrkan med det höga tornet”. Jag nickade med huvudet i den riktning varifrån vi kommit. ”Det första vi såg var hennes jättelika skugga ...”

Mer hann jag inte säga för katterna flämtade samfällt: ”Jättelika skugga ...”

De såg på oss med blickar fyllda av både vördnad och fasa.

”Ni får ursäkt oss”, sa hannen tvärt och kastade en blick på uraffärens klocka. Som för alla katter var solen hans klocka, men han hade sett hur människorna gjorde i tid och otid. ”Vi har väldigt mycket att göra”, sa han. ”Väldigt mycket.”

”Men behöver ni något så står vi alltid till tjänst”, sa en av honkatterna och neg överdrivet.

”Vi hoppas ni får det bra här i staden”, sa den andra. Hennes leende var ansträngt.

De tre drog sig raskt ifrån oss, halvt backande, halvt i sidled. Sedan försvann de snabbt.

I samma ögonblick som de tre stadskatterna rundade

närmaste husknut, hände något vid restaurangen. En tallrik föll ned från ett bord.

Som en blixtnö var Osis framme och snappade åt sig en stor köttbit.

En stund senare satt vi i en portgång och delade på en Oxfilé Provencale. Ja, det var i alla fall så mannen, som tappat tallriken, hade ropat:

”Min Oxfilé Provencale!”

För varje tugga vi tog kunde vi inte låta bli att säga: ”Min Oxfilé Provencale!”

Och så skrattade vi.

17. Flykten till hamnen

I de tidiga timmarna, då solen kröp in mellan hus och utefter gator, befann sig Osis och jag på en innergård. Vi halvslumrade på en mjuk filt på en veranda. Det var tyst i staden, endast fåglarnas kvitter hördes.

På morgonsidan ökade trafiken och plötsligt vimlade det av cyklar, bilar, bussar och människor som skyndade fram. Alla hade bråttom. Av samtal, som jag uppsnappade, förstod jag att det var slut på semestern. Jag visste ju vad semester var, men kunde ändå inte riktigt förstå. Livet för mig är vila och arbete i en enda skön röra. Så hur kunde semestern ta slut?

Det var också annat jag inte förstod – eller kunde kontrollera. Fastän katter kan vara både lugna och ivriga, ser du aldrig en katt flänga runt utan mål. Men nu rycktes både Osis och jag med av jäktet.

Överallt var det rörelser, oljud och lukter. Och det var gnissel, skrik och gap. Allt detta gjorde mig lite vimmelkantig och jag tänkte mig inte för. Jag var heller inte beredd, när en

pojke i hög fart kom rullande på en bräda med hjul. Jag hoppade undan, ned på gatan och hamnade framför en buss. Ett jättelikt hjul kom mot mig och jag kastade mig framåt.

Sen hände allt slag i slag.

... Där, en bil med skrikande bromsar. Jag flyr över gatan. Från andra hållet en moped i full fart. Jag upp på trottoaren och med ett skutt över en cykel i ett ställ. Någon skriker, en kärra med tegelstenar vickar omkull. Dörrar öppnar sig och jag rusar in. Vad är det? Alla dessa hyllor? Människor drar vagnar kors och tvärs. De kommer från alla håll. Någon svänger en sopkvast mot mig. Springande fötter. Det rasar. Jag känner igen paketen, det är kattmat. Ett tempel av mat, men vem kan tänka på att äta? Panik, panik. Skramlande vagnar överallt och så de där rödklädda som verkar höra hit. De jagar mig. Mer kartonger som rasar. Apelsiner rullar över golvet. Köttdisken gör mig kall om tassarna. Vart ska jag ta vägen? Så ser jag de där dörrarna som öppnas, stängs och öppnas. Jag tar fart, över ett band fyllt med matvaror, glider på golvet, svänger runt, återfinner riktningen ... och ut.

”Vart tog du vägen?” undrade Osis när jag en stund senare fann honom på en bakgård.

Det var alltför mycket att berätta om, mest ett virr-varr, och jag sa bara:

”Jag trivs inte i stan!”

”Inte jag heller”, svarade Osis. ”Jag har redan fått nog.”

Tillsammans skyndade vi oss bort från alla smällar, sirener och farliga bilar. Vi genade mellan byggnader, tog oss fram under bråten och rätt igenom ett rivningshus. Strax kom vi ut på mindre gator, sprang genom en tunnel och smög sedan efter en kabelkanal som var uppgrävd i gatan.

Det blev lugnare omkring oss och oljuden allt mer avlägsna. Jag kände hur hjärtat saktade av och en gnutta av vandringens förlovade känsla började komma åter.

Så vädrade Osis med nosen i luften och sa:

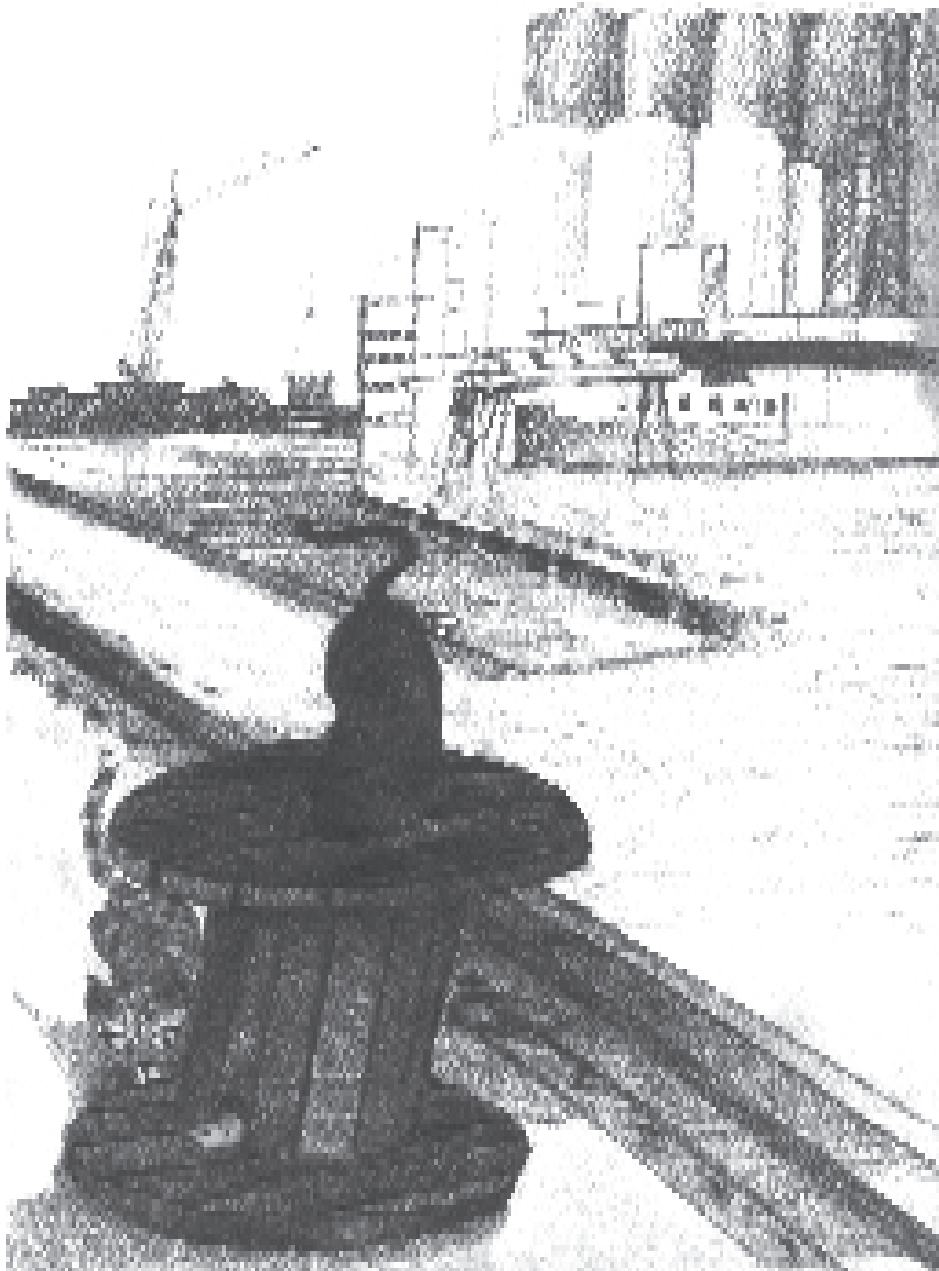
”Känn!”

Det luktade väta.

I en sjöstad hamnar man förr eller senare vid vattnet. Vi drevs dit, eller kanske drogs vi, som av en osynlig magnet, bort från jäktet och mot ljuset och vindarna.

Att komma till hamnen var nästan som att rymma till en cirkus. Lagerbyggnader i mängd, gömställen, containrar och skrot. Lyftkranar och tågagnar, som sakta rullade in. Och så vatten förstås med färjor och båtar av alla de slag. Stora båtar som lastades eller bara låg i väntan. Lite längre bort mindre båtar, med en skog av master med flaggor som slog, och på kajkanten folk som metade stilla.

Ännu längre bort på hamnområdet tornade också den

jättelika spannmålssilon. Den var så hög att den nådde till himlen och att gå runt den var en längre promenad. Traktorer och lastbilar kom i en jämn ström och de lastades eller tömdes. Det var en himmelsk plats för fåglar och råttor, som göddes av all säd som föll från flaken. Men det var också en plats, som man inte gick alltför nära. Där brummade stora fläktar och det kom hiskeliga ljud från jättelika maskiner. Det var något mycket skrämmande över byggnaden.

På dagen var det liv och rörelse i hamnområdet, men många platser låg i skymundan och gav ändå lugn och ro. Och på natten kom vi ut ur skuggorna och tog över.

”Vi” det var katter på vandring, några hundar på rymmen, smådjur som inte borde ha varit där och så en del människor som antingen var ute i skumma ärenden eller inte hade någonstans att bo. Och bland alla dessa fanns det som alltid både goda och mindre goda.

Osis och jag hittade en rufflig lagerbyggnad som vi tyckte om. Det var en skyddad plats med många krypin och gömställen. Men vi blev inte så ensamma, som vi först hade hoppats. Redan den första kvällen dök det upp en människa. Han ordnade med några påsar omkring sig och bredde ut tidningar och filtar på golvet. Sedan satt han och talade för sig själv en stund, innan han somnade.

Osis och jag låg undangömda och tittade. Och vi undrade

vad det var för en konstig kuf. Han hade kläder i flera lager, de hängde och var trasiga och han luktade allt annat än rent.

Den första kvällen höll vi oss undan, men nästa kväll råkade Osis sätta sig på en spik.

”Aj”, ropade han och slog huvudet i den tomma trälåda, som han låg under. Mannen vände blicken mot oljudet och fick syn på honom.

”Kisse!” lockade han och rösten var så mjuk att också jag kom fram ur skuggorna. Tillsammans klev vi försiktigt fram.

”Två stycken!” sa han. ”Två fina kissemissar”.

Men man ska inte döma människan efter pälsen. För när jag närmade mig honom kände jag att han var god.

18. Janos

”Kom små kissar!” sa mannen. ”Kom till Janos”.

Jag hajade till. Det namnet hade jag hört förr. Och så kom minnet av torpet och den gamle mannen som ropat efter ”Janos”. Kanske var Janos ingen hund? Kanske var det en människa som gått iväg och inte kommit tillbaka. Precis som jag, var det nära att jag tänkte, men så kom jag på att jag ju bara var På semester. Som en människa.

Janos höll sig borta på dagarna. Några gånger såg vi honom skymta på håll, då han letade tomglas eller rotade i containrar. Och ibland kom han dragande med påsar som innehöll saker som inte intresserade mig det minsta. Jag menar, det var inte sånt som matte kom hem med när hon handlat mat.

På kvällarna var vi tillsammans i lagerskjulet och då pratade han med oss – eller om det var för sig själv. Och ibland drack han något ur en flaska. Det smakade så illa att han grimaserade stort.

”Usch, det smakar kattpink”, sa han.

Genast kom han på vad han sagt, såg på oss, log och bad om ursäkt. Men vi tog inte illa upp.

Efter de första klunkarna ”kattpink” började han prata glatt. Då var vi ”fina, små katter” och allt tycktes så bra.

Men snart började han sjunga. Det var sånger med ledsen ton. Och han berättade om när han varit liten och hade en katt som följde honom vart han gick. Men så lämnade han och hans föräldrar sitt land och katten blev kvar.

Janos började gråta och vi kröp närmare för att trösta. Och medan tårarna föll, smekte han oss sakta över huvudet. Jag blev våt om ryggen, men låg ändå kvar.

Vid sådana tillfällen hände det att vi somnade alla tre. Sedan vaknade vi inte förrän solens första strålar lyste in genom en springa.

Vissa kvällar blev Janos som förändrad. Han pratade osammanhängande och sluddrigt och kunde knappt stå på benen, ungefär som en katt som blivit förgiftad. När han blev så, ville vi inte stanna kvar utan gick ut på långa vandringar. Då pratade vi en hel del om det.

”Det är så synd om människor när de inte orkar vara den de är”, tänkte jag, eller kanske sa jag det högt, för Osis sa:

”En katt är alltid den han är. Inte speglar vi oss i vattenpussen och undrar om vi duger. Och har vi bestämt oss för att göra ett språng, så börjar vi aldrig fundera på om vi ska klara det eller ej.”

Jag höll med och lade till: ”Vi tar livet som det kommer. Är det tungt så anstränger vi oss lite mera och är det lätt så lägger vi oss ned och bara njuter.”

”Och kommer det något hårt, så vet vi att smärtan går över”. Osis skrattade.

Han tänkte nog på den gången vi passerat över golfbanan och han träffats av en boll i sidan. Som tur var hade bollen

förlorat det mesta av sin kraft och istället var det Osis som satte fart. Det var den gången jag hade förstått att hans ben var helt läkta och att också orken hade återvänt.

Vi gick ofta omkring bland industribyggnader eller efter smågator. Det var en behaglig tillvaro. Sommaren var skön, vi trivdes med varandra och det var gott om mat som sprang, hoppade och flög.

Några tidiga mornar följde vi Janos när han gick ned till kajen med sitt metspö. Ja, direkt något metspö var det väl inte, snarare en pinne med rev, flöte och krok. Men så mycket mer behövdes inte, för det var gott om fisk.

Det var både vilsamt och spännande att se flötet guppa i vattnet. Vi satt ofta i flera timmar och bara tittade. Med jämna mellanrum försvann flötet under ytan, och dök det inte alltför djupt reste sig den av oss som stod på tur. Alla småfiskar fick nämligen vi, bara de stora behöll Janos för sig själv.

”Fåglar har två, möss har fyra, men fiskar har många”, sa Osis och slickade sig om munnen.

”Ben?” gissade jag och Osis nickade.

Blev det långtråkigt eller om var vi mätta, tog vi istället en sväng runt hamnområdet. Ofta mötte vi ensamma katter, ibland något par som kom släntrande tillsammans. De mönstrade oss på avstånd och jag såg hur de viskade. Men eftersom

vi var två kände jag aldrig någon oro. Hamnkatterna var ganska fega och de gav sig aldrig på någon om de riskerade att själva få sig en riva på nosen.

Men snart lärde vi oss också att det fanns en kattliga i hamnen. Och den var det bäst att akta sig för.

19. Spökhistorier

Sakta började en oro växa i kroppen. Den var en sån där känsla som får en att driva bort, iväg någonstans.

”Ute vill in och inne vill ut”, sa jag till Osis. Han kände samma som jag och kontrade med: ”Storm vill ha stiltje och lugnt vill ha vindar”.

Och som en boll som studsar tillbaka, svarade jag: ”Ung vill bli äldre och gammal vill vara ung.”

Sedan försökte vi hitta fler liknelser. Det var som om påhitten dämpade oron.

Men när Osis kom med: ”Hund vill bli katt och katt vill bli hund”, tyckte jag han gått över gränsen.

”Lägg av”, sa jag och så skrattade vi.

Det var en rolig lek, men den kom ur oron. Och förr eller senare skulle oron bli så stark av vi bara måste dra vidare.

Men fortfarande gick dagarna och nätterna i en stilla lunk. Det var fisk och råttor, sol och vila och korta promenader.

Vi höll oss mest för oss själva, men vi snappade gärna upp nyheter, skvaller och annat som var värt att veta. Ibland låg vi gömda uppe på ett tak eller bakom skrothögar och brädtravar, som skulle lastas på någon båt. Eller så gömde vi oss i ett skjul.

Och det var i ett skjul vi låg – Osis i det mörkaste hörnet och jag någonstans i halvskuggan – när vi hörde en ung, tunn kattstämma:

”Tjaba, e ni ute på spaning?”

Rösten försvann i ett mummel, men så flyttade den sig närmare och jag kunde tydligt höra flera röster.

”Men hallå, skärpning nu, va!?” kom det från den tunna rösten.

Och en annan, lite grövre stämma, svarade:

”Asså, han rockar fett, det vet jag. Helt klart!”

”Men du, han var typ halvsovande, vagga upp och så och sen ba ööhhh”

”Den killen e så cool, men nu va han taggad till max. Han kom farande och han ba: Du sku ha sett!, Du sku ha sett! Och ja ba ...”

En ljus flickröst avbröt: ”Lägg av! Så otroligt ashäftigt! Va va det?”

Och en fjärde röst, också det från en flickkatt, sa: ”Men kom igen nu, jag döör om du inte berättar ...”

Jag förstod inte mycket, men så började den grova rösten berätta och det var på en kattsvenska som var förståelig. Osis och jag låg blickstillta och vi fick höra en hemsk historia.

"Ni vet den där självlysande katten, den som vid fullmåne visar sig på silons tak ...", började den grova stämman. "Min kompis har själv sett den!"

"... Ja, eller en kompis till min kompis. Så det är helt sant", lade han till.

"Mmm", svarade de andra i kör. Spöket verkade de känna till.

"Alltså min kompis hade tagit sig in genom ett hål. Eller hans kompis. Ja, i alla fall ... det var så litet att morrhåren la sig platta mot kinderna och han måste åla sig fram. Men eftersom han inte kunde vända om, var det bara att fortsätta. Å till slut kunde han tränga sig in."

"Jaa", manade de andra rösterna i kör. "Va häftigt!"

"Först hände inget alls och han bara gick där och spana. Det var stort och konstigt och inte likt nåt annat han varit in i. Å han tänkte att här skulle man ju kunna sova å..."

Han gjorde en paus och fortsatte med låg röst:

"Men det var kusligt på nåt sätt och det var mörkt å..."

"Och?" hördes en av de ljusa rösterna.

"Å plötsligt knäppte det till å ..."

Jag kunde höra hur de andra drog efter andan.

"... å lamporna tändes å så började det brumma å blåsa.

Ljudet kom smygande igång, sakta steg det å blev allt kraftigare. Från alla håll kom det luftströmmar svepande. Å så hördes okända, konstiga ljud, först från den ena sidan, sen från andra. Till sist kom de också underifrån."

Han gjorde en ny paus och de andra var genast på honom. "Fortsätt!" tiggde de, men på deras röster lät det som om de helst ville springa därifrån.

"Ja, han förstod ju att det var spökkatter! Osynliga, gräslika katter med klor som knivar å tänder som ...

"Som gräsklippare", var det någon som föreslog.

"Nej, som vassa grenar!"

Nu lät berättaren själv tagen av sin historia.

"Min kompis ..."

"Eller hans kompis", rättade någon.

"Ja", sa han irriterat. "Min kompis kompis började i alla fall springa, men spökkatterna drev honom framför sig. Längre å längre in i byggnaden. Varje gång han försökte vända om eller ta sig åt ett annat håll, var det något ljud som tvingade honom tillbaka i samma riktning. Så närmade han sig ett rum med stora rör i taket. Han kom närmare å närmare. Lamporna blinkade, allt lät, smällde, frustade, dånande. Det var som en orkan, som åskdån, som bilar på en motorväg ... Men ..."

Här blev han tyst.

"Men ..." ropade de andra. "Men vad hände?"

"Men i absolut sista sekunden blev allt mörkt. Alla ljud

tystnade å det blev kolsvart. Å det var precis utanför rummet där alla halshuggna katter låg."

"Halshuggna ...", flämtade flickrösten. "Så hemskt."

"Ja, han såg väl inte direkt några", sa den grova rösten, "men han förstod ju".

"Nackade katter ...", sa den ljusa stämman med darr.

Under några sekunder hördes bara häftig andhämtning.

Då kom en djup stämma från skjulets mörkaste hörn. Den var så hemsk att också jag ryckte till. Ändå kände jag så väl igen den.

"OCH NU ÄR DET ER TUR!"

Rösten ekade i skjulet och den sände rysningar nedför ryggraden.

Det blev alldeles tyst.

"Vad sa du?" frågade den ena flickrösten.

"Jag sa inget", sa den grova rösten. "Var det inte du?"

"Det var inte jag", pep den ljusa rösten.

"Inte vi heller", hördes två andra stämmor.

Tystnaden som följde varade bara ett kort ögonblick. Sekunden därefter hördes hur åtta benpar mycket snabbt, lämnade byggnaden.

"Helvasst", sa jag till Osis, när vi blivit ensamma. "Och häftigt!"

”Schysst!”, svarade han.

Men, tänkte jag, även om jag inte trodde på såna där historier, så skulle jag aldrig, aldrig gå in i det där spökhuset. Jag var helt enkelt inte det minsta nyfiken.

20. Hamnligan

Runt om på hamnområdet fanns det gott om katter. En del var mer eller mindre bofasta, och deras hem var i lagerbyggnader, skjul eller lite här och var. Många tycktes känna varandra väl, men det fanns också ensamma strökatter. Vissa passerade bara förbi på sina vandringar från öst till väst eller tvärtom. Några blev kvar där en tid, precis som Osis och jag. En eller annan lärde vi känna så pass mycket att vi stannade till och bytte några ord. Andra undvek vi. Och så fanns det såna vi gömde oss för. De som tillhörde Hamnligan.

Egentligen var det konstigt att det fanns en liga i hamnen, för katter är inte som hundar, kossor eller andra flockdjur. Men kanske fick kalla vintrar och stora hamnråttor dem till att samarbeta. Eller var det så att andra katter tvingade dem in i Ligan?

För katter är det inte så att någon bestämmer över de andra. Ja, visst har det väl varit turordning hemma vid matskålen

och visst finns det väl katter man har respekt för. Men det finns absolut inte några chefer.

Så var det inte med Hamnligan. Här fanns en boss som var värre än alla katter jag någonsin mött.

Första gången vi såg honom, låg Osis och jag på ett tak. Vi var trötta på råttdieten och några fågelbon hade lockat oss upp på höjden. Nu låg vi mätta i kvällssolen och med bara nosarna över takkanten.

Plötsligt märkte jag att Osis höll andan. Jag öppnade ena ögat och upptäckte genast hans förskräckta min.

”Titta!” viskade han.

Runt hörnet på den lagerbyggnad som låg mittemot vårt skjul, kom den största – eller åtminstone den mest uppblåsta – katt jag någonsin hade sett. Han var randig, höll svansen rakt upp och gick som om han ägde hela världen. Och i den sekunden trodde också jag att han gjorde det.

Vid sin sida hade han två andra katter och bakom dem kom en hel skock. Fem-sex stycken räknade jag till, men Osis menade att de var minst fjorton.

Katterna vid hans sida fjäskade och smickrade honom på alla sätt. Och i skocken verkade det finnas en rangordning där alla visste sin plats, vem som kunde gå före vem och vilka som såg till att de andra lydde. Gud nåde den som inte svansade med på rätt sätt.

”Vi måste alltid göra som Kejsarn säger”, sa en katt i det

bakersta ledet, när de passerade under taket.

Osis knuffade mig i sidan. Kejsaren! Det namnet kände vi till.

Vid flera tillfällen därefter stötte vi på Hamnligan. Vi låg undangömda någonstans och kunde lyssna på hur man hukade och kröp för sin ledare. Det var jamanden hit och spinnanden dit. Man gjorde sig till och betedde sig.

En småfet katt, som tydligen var hans närmaste man och underhuggare, hörde man ständigt:

”Kejsarn vet bäst!”

”Kejsarn har alltid rätt!”

”Gör som Kejsarn säger!”

Osis och jag fnyste när vi såg hur man bugade. Så okattligt!

”Aldrig att jag skulle krypa för den tyrannen!” sa Osis och lade framtassarna i kors. ”Visst vill jag att vi katter hjälper varandra, men att gå med i en liga där de stora bestämmer ...”

Han suckade.

Men det är lätt att vara modig på avstånd. Plötsligt är man mitt inne i det och då blir läget ett annat.

Det var en mulen morgon och jag låg på ett av mina favorittak och vilade. Dimmorna hade ännu inte börjat lätta, men Janos

satt redan vid kajen och metade. Han hade dragit upp några små löjor, när Osis kom traskande efter en morgontur.

Janos såg honom komma och han höll upp en fisk i stjärten för att visa att frukosten väntade. Osis var snabbt där och slukade fisken. I samma ögonblick som fiskstjärten försvann i gapet, ryckte det på nytt i reven. Minuten senare hade Janos dragit upp en stor abborre.

"Är du hungrig, kisse?" sa han och klappade Osis på huvudet. "Då får du den här också."

Osis tog fisken mellan tänderna och drog sig bort. Han ville väl få smaska i lugn och ro.

Jag såg allt från taket, där jag slöade i solen.

Men jag såg inte bara Osis.

En annan katt spanade fram bakom ett hörn. Och en katt till. Och en till.

Jag ville ropa, men det var försent. Istället höll jag andan.

När Osis, med fisken i munnen och svansen i vädret, svängde runt en container, stod en lurvig hamnkatt framför honom. Och från sidorna dök det upp två till.

De sa inte något, men när Osis försökte väja för dem, följde de efter så att hans väg blockerades. Han kunde inte komma förbi.

Osis förstod nog. Det var fiskrånare!

Han var illa ute och reagerade snabbt. Han tvärvände

och skuttade upp på en hög med lastpallar. Antagligen för att förvillra dem och fortsätta ned på andra sidan.

De andra sprang efter.

Men på vägen upp gled fisken ur munnen på honom och jag minns att jag tänkte: Sorgligt, men en fisk är ändå inte hela världen.

I detsamma dök en fiskmåsen ned framför nosen på den närmaste förföljaren. Den stora fågeln tog abborren i näbben, slog några slag med vingarna och seglade bort.

Förföljarna stannade upp. Med snopna miner såg de efter fiskmåsen. Sedan vände de blickarna mot Osis som också hade stannat med ögonen på sin bortflygande fisk.

"Den skulle vi ha!" skrek den ena katten. Han lät mycket

ilsken.

Den andre ropade: "Det här ska han få för!" Och så pekade han på Osis.

Och en tredje gav till ett högt rop, som ljud över området.

Genast började det röra sig mellan skrot och skjul. Det kom katter från alla håll.

Hamnligan!

Snabbt omringades traven med lastpallar. Det fanns ingenstans dit Osis kunde fly.

Och där låg jag som en skräckslagen åskådare utan att kunna göra något.

21. Kejsarn

Osis befann sig högst uppe på stapeln av lastpallar. Nedanför stod hamnkatterna. Ringen var väl tillsluten och ingen flyktväg låg öppen.

Själv låg jag på taket, ett bit bort och några meter ovanför den plats där Osis nu befann sig. Men vad kunde jag göra, förutom att trycka mig så platt som möjligt?

Oron hade på något underligt sätt lagt sig. Det hade strömmat till fler katter och säkert var ett dussin samlade. De stod eller satt nu stilla med blickarna mot stapelns topp och det inringade bytet. Det var tyst, olycksbådande tyst.

Så ropade en katt något dumt och en annan började peka och skratta. Genast följde de andra efter. De hånade och gjorde retsamma kommentarer. Hamnkatterna lekte med bytet, och den här gången var bytet en annan katt. Jag tyckte inte det var det minsta roligt. För mig kändes det enbart skrämmande.

Uppe på högen stod Osis, han såg morsk ut, men jag märkte hur han darrade. Jag darrade också, i en blandning

av ilska och rädsla. Snaran fanns på plats, snart skulle den dras åt.

Samtidigt var jag fullt upptagen med att tänka. Jag sökte möjligheter, vad som helst bara det var en räddning. Eller något som åtminstone kunde fördröja det oundvikliga en stund. Men huvudet gick på tomgång och benen var som fastlåsta.

Då märkte jag hur katterna åter blivit tysta. Deras huvuden hade samfällt vridits mot den närmaste lagerbyggnaden.

Något kom klivande ut ur skuggorna.

Inte bara Osis frös till is. Jag gjorde det, och alla hamnkatterna blev stela som pinnar.

Det var Kejsarn!

Han gick med överdrivet långsamma steg och svajande gång bort mot lådhögen. Hans öron var bakåtstrukna och de långa morrhåren spretade åt alla håll.

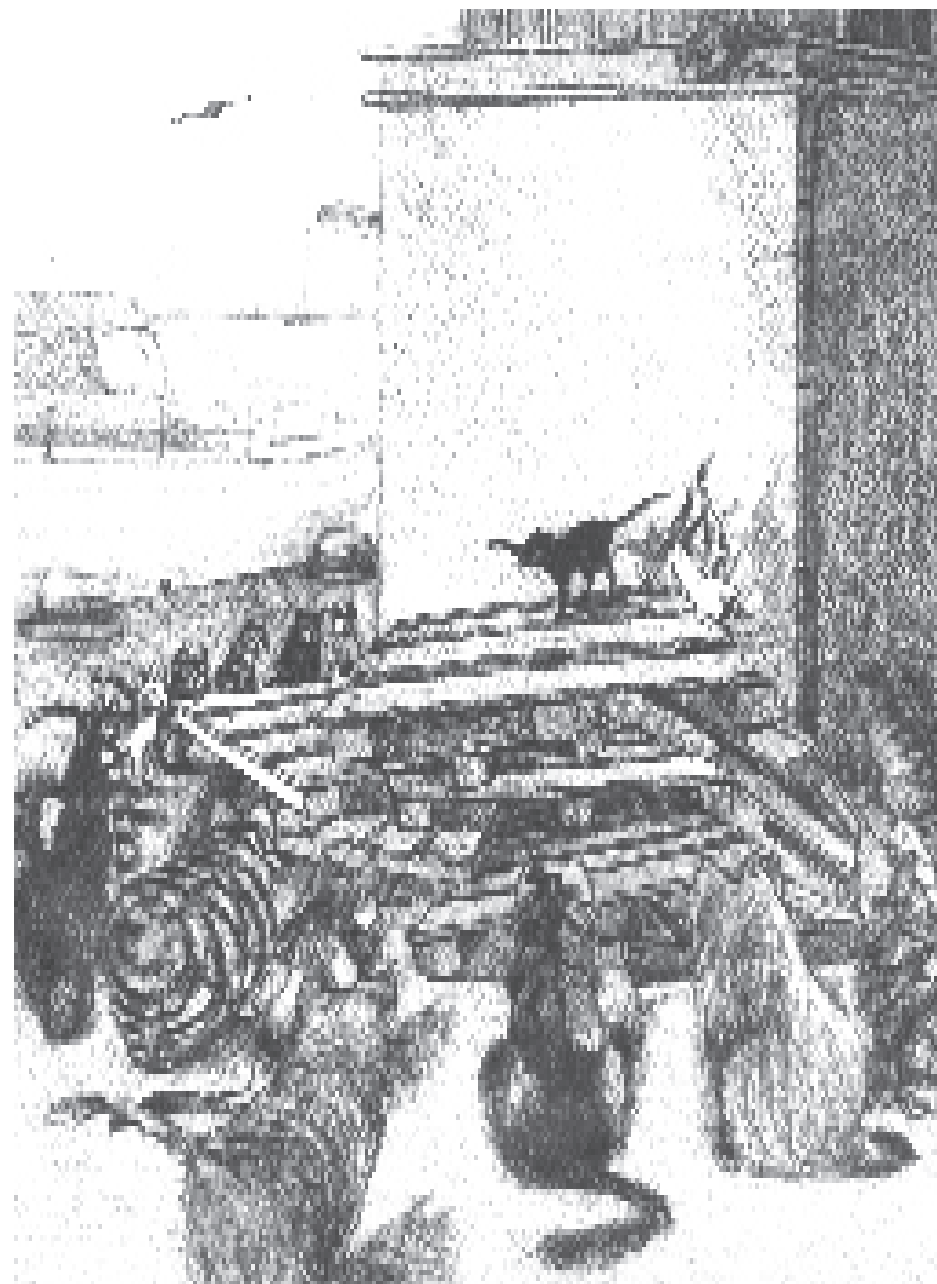
De andra katterna vek hukande undan när den väldige banade sig väg fram till lastpallarna. Med överlägsen min satte han sig ned, sedan vände han huvudet sakta uppåt.

Han smackade med munnen.

”Vad har vi här då?”

Kejsarn såg först på Osis, lät så blicken gå ett varv bland sina medlöpare, innan han åter vände ögonen mot den ensamme katten högst uppe på stapeln.

Han gjorde en liten paus och lät orden sjunka in. Därefter svarade han själv på sin fråga:

”En revoltör! En eländig kattusling som tror att man kan vara utanför vår trevliga samvaro, vår fina gemenskap.”

Han blickade åter runt på de andra katterna, som genast nickade medhåll.

Han, som vi kallade för Underhuggarn, skyndade att säga:

”Den där tror att han ska få behålla sina fiskar själv!” Och så pekade han på Osis.

Som svar höjde Osis tasserna i luften och ropade rakt ut:

”Katter är fria! Katter är fria!”

Men rösten var så svag att jamet bars bort av vindarna och försvann ut över vattnet.

Kejsarn skrattade bara håfullt:

”Vi måste nog lära dig ett och annat”.

Han såg sig omkring och hamnkatterna skyndade att jubla medhåll.

”Din mamma borde ha lärt dig att veta din plats. Stora bestämmer alltid över små! Nu måste jag, Kejsarn, lära dig den läxan.”

Jag svepte med blicken över hamnområdet. Än hade inte trafiken börjat och det var nästan tomt på människor. Också Janos hade gått sin väg.

Nedanför mig gapade katterna, det var ett jamande utan like. Och mitt i allt tronade Kejsarn, som en härskare med

oinskränkt makt.

Men för några sekunder släppte jag allt. Borta vid kajen låg en lastbåt med landgången utfälld. Där upptäckte jag något som fick blicken att stanna till.

På kajkanten satt en kattflicka. Hon hade flerfärgad päls och långa öron. Det var ingen europeisk bondkatt, som de flesta av oss andra, och jag anade att hon hörde till båten.

Kattflickan såg naturligtvis allt som hände. Men hon såg också mig uppe på taket. Våra ögon möttes och hon nickade.

Jag kände det på en gång ... det var som om vi kunde läsa varandras tankar. Hon var på vår sida.

Nedanför mig hade stämningen trissats upp. Katterna ropade:

”Nu ger vi honom!” och ”Låt oss klappa kissen!”

Och jag förstod nog vad ”klappa” betydde.

Så, som på en given signal, började de röra sig mot lådstapeln. Till att börja med sakta, sedan allt raskare. Från olika håll började katter att klättra uppför högen. Först kom två luggslitna hannar. Den ene hade öronspetsarna avbitna från tidigare slagsmål. På den andre stod pälsen åt alla håll och han hade klorna framfällda. Båda visade sina vassa hörntänder och ögonen glödde av ilska.

Jag tittade igen på den främmande kattflickan. Hon hade omärkligt dragit sig närmare och när våra blickar åter möttes,

gav hon en signal med tassan.

Under tiden hade en idé börjat växa. Den var långt ifrån färdig, men där fanns i alla fall en början.

I stuprännan, vid takkanten alldeles invid mig, låg en flaska. Någon hade kastat upp den på taket och den hade rullat ned i rännan. Precis där den låg stupade ett rör ned från taket och efter väggen för att mynna några decimeter ovanför marken. Det var där regnvattnet skulle rinna ut.

Jag puttade flaskan mot rörets öppning. Så satte jag rumpan till för att trycka på, men inget annat hände än att den stod och vägde. Jag började tro att hålet var för trångt, men just som jag tänkte: Nej, det här går inte, ledde mina ansträngningar till framgång. Flaskan vände sig med halsen nedåt och gled genom hålet.

Det blev ett våldsamt skrällande när flaskan kom smällande genom röret. Hamnkatterna stannade upp. De kunde inte se varifrån det obekanta ljudet kom.

I samma ögonblick satte kattflickan fart. Hon rusade fram och in mellan de perplexa katterna som inte förstod vad som hände.

När kattflickan kom farande, fick också jag fart.

I ett jätteskutt landade jag på den översta lastpallen. Sedan formligen flög jag ned, steg för steg. Det var som när man ska ta sig över en bäck. De första stenarna och hoppen

kan man planera, men resten av stenarna måste ligga där tassarna hamnar.

Som tur var fanns de där.

Någonstans efter vägen passerade jag Osis.

"Kom!" skrek jag. "Nu springer vi!"

Det blev genast fart på honom. Han följde mig tätt i hä-larna nedför stapeln. Hamnkatterna stod som förlamade och ingen tycktes riktigt förstå vad som hände. Vi passerade förbi två grova killar som bara stirrade fånigt på oss. Vi hoppade över en mager siames och rundade en yvig norsk skogskatt.

Och mitt i vår väg stod Kejsarn. Hans väldiga kropps-hydda blockerade vår framkomst. Jag tog två steg åt sidan, men en del av hans bak var ändå i vägen. Då svängde jag istället mot honom och i farten gav jag honom en våldsam tackling.

Det skulle inte falla mig in att reta någon för att han ser annorlunda ut. En sån stackare är inte jag. Men nu, när den store, tjocke katten rullade runt som en hjälplös gris, kände jag ett kort ögonblick av välbehag.

Men jag insåg samtidigt att vi låg illa till. Vi flydde ju faktiskt för brinnande livet.

Jag, Osis och kattflickan.

22. Dream

Vi kom som flygande katter nedför pallstapeln och förbi ringen av hamnkatter. Men vår flykt byggde inte på någon genomtänkt plan. Vi hade bara ett håll att ta oss åt och det var bort från kajen och i riktning mot silon, den jättelika betongbyggnaden.

Det hade blivit ett litet försprång, men alltför snart släppte förlamningen hos hamnkatterna och de satte efter oss. Vi sprang allt vad vi förmådde och lite till, och jag noterade med tillfredsställelse att Osis ben var lika friska som mina. Men jag märkte att kattflickan började sacka efter. Den lilla träning hon fick på en båt räckte inte för långgruscher.

Våra förföljare, däremot, var stora och starka och några av dem var också vältränade. De kom snabbt allt närmare. Vi skulle aldrig orka springa ifrån dem, men att ge upp var otänkbart. Fanns det något ställe att gömma sig på?

Vi tog de sista av krafter och kämpade lite till ... och fann att ett trådstaket spärrade vår väg. Vad skulle vi göra, annat än

att vika av och följa nätet som ledde oss in på silons område, in bland prång och utbyggnader.

Men plötsligt var det stopp. Vi befann oss i en återvändsgränd och kom inte längre.

Bakom oss närmade sig hamnkatterna, framför oss reste sig byggnaden som ett berg av betong. Till höger låg en lastkaj och rätt fram en traktorinfart med en stor port in i anläggningen. Den gapade öppen, som käftarna på ett hungrigt vilddjur.

Jag såg mig om. Hamnkatterna var inte mer än tjugo meter bort. Inom ett par sekunder skulle de vara ikapp oss. Och ilskan lyste svart ur deras ögon.

”Kom!” skrek Osis.

Han gav oss inte en chans att tänka. Det var bara att följa efter och hoppas att han funnit en möjlig utväg.

Osis rusade rätt in genom porten och efter honom störtade vi.

Vi var inne i byggnaden!

Alla är vi rädda ... Och alla har vi våra speciella rädslor. Sådana som tar över och är omöjliga att våga sig på.

Min syster Saga, som ju har den bästa hörseln i hela världen, kan ligga i källaren och sova hårt fastän radion spelar högt och det är full fart i huset. Men så öppnar matte en förpackning med bitar av kalvhjärta ... och vips är hon där och

tränger sig före. Och med en sån hörsel blir höga ljud en plåga för henne. Som åskdunder eller när raketerna börjar smälla på nyårsafton. Då gömmer hon sig längst in under soffan.

Men jag förstår inte min egen rädsla för dammsugaren. Jag vill inte ens se den där slangförsedda tingesten på långt håll. Blev jag kanske skrämmd när jag var liten, precis som Osis blev det för vatten? Jag tycker faktiskt illa om allt som brummar. Visst vet jag att hårtorken är ofarlig och att bordsfläkten inte kan komma efter mig, men ändå tycker jag de är ruskiga.

Med tanke på detta var det underligt hur jag kom att reagera.

Silon var jättelik. Som i kyrkan fast tvärtom. Där hade det varit lugnt och tyst – ja, även om vi hade jagats av sången, var det ändå ordning på ljuden. Här var allt öronbedövande. Det vibrerade, det skakade, blåste och luktade.

Och jag, jag såg och hörde och kände. Jag till och med smakade luften i den bullrande maskinhallen.

Ändå var det som om allt hände långt bort, som om jag inte riktigt var med. Som om det var en annan katt i mitt skinn och att jag i själva verket såg allt på teve.

Vi hade ju hört talas om silon och visste vilket fruktansvärt ställe det var. Alla dessa spökhistorier, den ena värre än den andra. Om hur katter hade försvunnit dit in och aldrig kom-

mit tillbaka, hur hemska ylanden kunde höras under blåsiga nätter och hur man vid fullmåne kunde se tre kattskelett komma vandrande på taket.

Nu var vi själva innanför portarna på denna helvetsplats. Det var som om vi befann oss inne i magen på odjuret.

Och det märkligaste av allt var att jag inte var rädd.

Jag tittade på de andra och det var med ett leende på mina läppar.

”Vi vann!” sa jag och spärrade ut klorna. Och kattflickan svarade på en dialekt som jag knappt förstod: ”Dy knyffte den tjocke katt!”

Osis log ett leende som gick från ena örat till det andra: ”Och du hjälpte oss!”

Han såg på henne en lång stund, och man riktigt såg hur hjärnan jobbade. Till slut kom frågan:

”Vad är du för en märkelig katt?”

Kattflickan hette Dream och kom långt bortifrån. Hon var skeppskatt och båten som låg vid kajen var hennes hem.

”Dom lastar ny”, sa hon och minen blev genast orolig. ”Och så fort de klara, de kasta loss och Esmeralda försvinna över stora sjön. Jag inte är där då, så ...”

Osis och jag skyndade oss att lugna henne. Vi skulle bara gömma oss för några timmar. Så snart det lugnat sig lite kunde vi följa henne till båten, den som tydligen hette Esmeralda.

Men samtidigt kände vi nog lite tvivel. En katt kan sitta vid ett mushål i timmar och hamnkatterna skulle säkert ställa ut vakter.

Skulle vi verkligen kunna smyga oss obemärkta bort till båten? Deras ögon fanns ju överallt.

23. Silons skrymslen

Vi hade funnit ett krypin längst inne i byggnaden och under en jättelik torkanläggning. Det var en plats där städpatruller inte varit på mycket länge och katter säkert aldrig någonsin. Ett vitt damm täckte allt, och hade det funnits något alternativ, skulle det varit ett av de sista ställen vi hade valt.

Nu kändes emellertid platsen trygg, ja rent av mysig där vi låg hoptryckta tätt intill varandra och pratade.

Först talade vi om hur vi räddat Osis från hamnkatterna. Och vi skrattade högt när Osis härmade hur Kejsarn rullat runt av tacklingen.

Sedan berättade Dream om sitt land. Det låg långt borta, på andra sidan flera hav och där var människorna mycket mörkare i skinnet än här. Hon berättade om folks vackra kläder, om musik och gatuljud och om råttor som var så välsmakande att de smälte i munnen.

"Vi har hästar som är randiga", sa hon och då märkte jag hur Osis ryckte till. Kanske tänkte han på ödlan utan ben.

"Ze-bra", förklarade Dream.

"Hör de bra också?" undrade Osis och flinade, men Dream fortsatte utan att bry sig:

"Och så finns det elefanter. De är stora som hus och har en lång slang till nos."

Osis skrattade och drog i nosen: "Fanter som liknar dammsugare."

"Usch", sa jag.

"Och på ett djur sitter huvudet på en hals som är flera meter lång!"

Då skrattade vi båda, för vi förstod att Dream skojade med oss. Men Dream verkade lite purken och sa att vi borde gå till en djurpark.

Inte vet jag, men kanske skrattade man inte åt skämt i hennes land.

"Meen", sa hon på sin charmiga dialekt, "jag tycka också mycke om detta landet. Det är så stilla och många är snälla mot dyren."

"Djuren", rättade Osis, men det var mest för att visa att han hade förstått.

"Ni mååste komma till mitt land!"

Dream lade morrhåren bakåt och piskade med svansen i golvet.

"Visst!" sa jag som man säger av artighet, men utan närmare tanke på att verkligen göra så. Men jag märkte på Osis

att frågan gick några varv inom honom.

Han såg länge på Dream. Sedan tittade han på mig och suckade.

Han hade ju inget hem och inte något att förlora, men ändå ... det var ju här han växt upp och det här var allt han kände till. Ja, förutom det lilla Dream berättat förstås.

Timmarna gick och solen vandrade över himlen. Vi såg den inte, men en katt känner. Och när jag på samma sätt kände att solen var i sin nedförsbacke, märkte jag hur Dream började bli orolig.

Hon reste på sig och sköt upp ryggen i en båge. Sedan sträckte hon på benen, så som man gör när man ska till att gå.

”Kanske Esmeralda försvinna?”

”En liten stund till bara”, sa jag och höll henne tillbaka med tassens. ”Om ett par timmar är det ganska mörkt och då kan vi smita ut.”

Till slut kunde vi inte stoppa Dream längre. Att båten skulle åka skrämde henne mer än ett dussin hamnkatter.

Vi kröp därför fram från vårt gömställe. Och i skuggan intill väggarna smög vi oss mot utgången.

Springet av människor i maskinhallen hade avtagit och de flesta hade gått för dagen. Men de stora maskinerna och

fläktarna dånade fortfarande.

I en glaskur ett par våningar upp släcktes lamporna. En man med en liten väska i handen och en hjälm på huvudet kom ut. Han gick nedför en trappa och fortsatte i samma riktning som vi, men fortfarande en våning över oss.

Vi tog oss förbi tomma traktorkärror, passerade mörka prång och under en lastkaj. Här hade vi kommit in och här skulle vi ut igen.

Men den stora porten var stängd. Jag gick ända fram och tittade. Framför mig reste sig bara två jättelika ståldörrar, väl tillslutna, utan en springa.

Ibland räcker den minsta springa för att muntra upp. Men portarna var stängda, låsta, förbommade.

”Min båt”, gnällde Dream. ”I morgon för sent!”

En tanke blixtrade genom mitt huvud. Om den var bra eller dålig visste jag inte. Det enda jag visste var att det inte fanns tid till att vänta och se.

”Den här vägen!” Nu var det jag som skrek och Osis och Dream som följde efter.

Vi rusade bort till en ståltrappa som vi nyss hade passerat. Den ledde till våningarna ovanför oss. Raskt tog vi oss uppför trappstegen och hamnade på en avsats högre upp. Där sprang jag, med Osis och Dream i hämlarna, samma väg som vi hade sett mannen gå. Jag följde hans alldeles färskas luktspår nedför en annan ståltrappa och genom en kort korr-idor.

Framför oss öppnades en dörr. Mannen med hjälmen klev just ut.

Den här gången behövde jag inte säga något. Vi rusade alla tre mot öppningen.

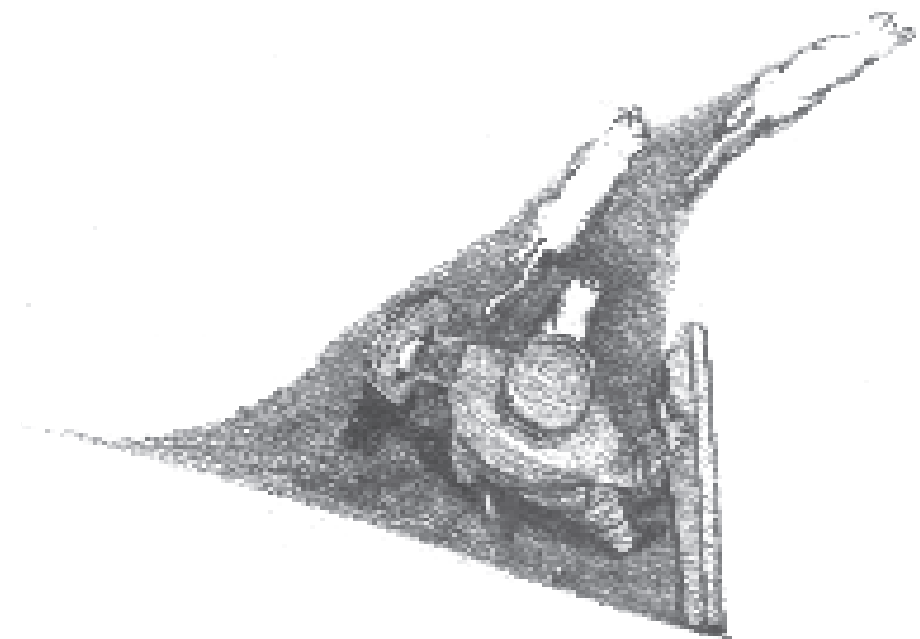
Dörren var på väg att stängas när jag trängde mig igenom.

”En katt”, sa mannen förvånad och öppnade dörren på halvglänt igen.

Ut flög Dream. ”En katt till”, sa han med ännu större förvåning i rösten.

Bråkdelen av en sekund därefter kom Osis. Men i samma ögonblick hade mannen på nytt börjat skjuta igen dörren. Osis var förbi. Hela Osis utom den sista biten. Den yttersta svans-tippen fastnade i kläm.

Men farten gjorde att svansen ändå kom loss. Och ut tumlade Osis.

24. Spökkatterna

Vi stannade inte upp, vare sig för att tacka eller se oss om. Nej, siktet var enbart inställt på kajen framför oss. Esmeralda låg där den skulle ligga, men en man drog i de kättingar som höll upp landgången.

”De kasta loss!” ropade Dream. ”Fortare!”

Vi sprang, men samtidigt som benen rörde sig spanade som alltid mina ögon. Och runt omkring oss, bakom bråten och hörn, såg jag katthuvuden dyka upp. Men jag visste inte om jag såg rätt, för lika fort som de kom fram, försvann de ned igen. Det var besynnerligt.

På kajen invid båten såg jag i alla fall två breda och till synes orubbliga konturer. Där satt Kejsarn och bredvid honom Underhuggarn. Kejsarn såg större ut än någonsin och hans trogne kumpan var inte heller någon lättviktare. De hade ryggarna vända mot oss, men jag förstod att de när som helst skulle märka att vi kom.

Dream stirrade bara på landgången, som hade börjat dras

in. Hon ökade farten och låg i ett huj ett par längder framför oss.

Men det var något som inte stämde. Jag visste ju att det var Dream, ändå kände jag inte igen henne.

Hon var alldeles vit!

Undrande vände jag blicken mot Osis och det snurrade till i huvudet.

Också han, den annars så svarte Osis, var helt och hållet vit!

I samma ögonblick tittade Osis på mig. Han flämtade: ”Men Kasper, så du ser ut!”

Och då såg jag.

Även jag var vit. Från topp och till tå.

Men det fanns ingen tid att tänka på utseendet. Landgången var redan halvvägs indragen. Ett par meter av mörkt vatten låg redan mellan kajkanten och båten.

Dream jamade det högsta hon kunde. Mannen vid landgången stannade till ...

Hon gjorde fyra långa språng, det nästsista landade på kajkanten och det sista gick i en vid båge över vattnet och upp på den yttersta änden av landgången.

Samtidigt vände sig Kejsarn om.

Han stirrade. Hans ögon lyste stora och vita. Och han jamade rakt ut.

Det var ett ruskigt vrål som ekade över hela hamnen.

Just då tänkte jag bara på att springa. Men efteråt kunde jag ju förstå vad han såg.

Tre vita vålnader som kom störtande genom kvällsmörkret.

Tre spökkatter från den hemska silon.

Kejsarn hade flugit upp på bakbenen med frambenen rätt ut i luften. Men han hade rest sig alltför häftigt och började svaja. Det blev övervikt på alla kilon och han viftade med tassarna för att återfå balansen. I ett sista försök grep han tag i Underhuggarn. Båda skrek, men den här gången var det bara ett samfällt rop av hjälplöshet.

Tätt hopslingrade gled de över kanten. Sekunden därefter hördes ett jättelek.

Dream var på sin båt, Osis och jag gjorde en gir på kajen, vinkade farväl och fortsatte snabbt därifrån. Runtomkring oss försvann på nytt mörka skuggor in i hål eller bakom högar av skräp. Det var hamnkatterna som gömde sig för tre SPÖKEN. Nu var de visserligen bara två, men det tredje hade väl försvunnit i tomma intet.

Hur skulle de veta att vi bara var tre vanliga katter som kom rusande i mörkret? Och att ljuset från båtens lanternor fångades upp av pälsar som färgats kritvita av en dag bland silons sädes- och betongdamm?

En bit bort saktade vi ned farten och vände oss om.

På kajen var det fullt rabalder. Det hade kommit ut flera män från båten och en av dem höll en långskaftad hov i sina händer.

Avståndet kändes säkert och vi stannade upp.

Vi kunde se hur Underhuggarn blev uppfiskad. Därefter lyftes Kejsarn upp i en håv som bågnade under hans tyngd. De lämpades av på kajkanten, rädda, blöta och ynkliga.

”De ser ut som små kattloppor”, tyckte Osis.

Mer sa vi inte. Vi insåg att det var hög tid att lämna hamnområdet och dra vidare till andra trakter. Kejsarn skulle snart torka och blåsa upp sig igen. Och det tänkte vi inte vänta på.

”Minns du vad Stora Mor sa? Om att liten kan bli stor ...” undrade Osis. ”Just nu känner jag mig jättelik!”

”Mmm” höll jag med, och med en glimt i ögat lade jag till: ”Kejsarn har alltid rätt ... men bara tills han faller.”

25. Rädslan

Vi befann oss i de östra delarna av staden. Det var halvrufiga kvarter med en bilverkstad, ett bageri, en butik som sålde gamla saker, en rörfirma och en mängd andra mindre företag. I närheten rann en bäck och där fanns det gott om mat. Råttorna var stora och feta och man åt sig mätt på en enda. Sämre var det med krypin, även om vi hittade en del platser som dög och vi höll oftast till på en brädgård om nätterna. Osis gick med smärtor i svanstippen, men efter några dagar klagade han inte längre. Svansen läkte, även om den såg lite böjd ut i den yttersta spetsen.

”Vad är det du är mest rädd för?” undrade jag en blåsig dag när vi låg uppkrupna på vinden till en verkstad. Och när inte Osis svarade direkt, så tänkte jag själv efter och sa: ”Bortsett från dammsugare är det nog den gången jag satt i Storgranen”.

Och jag berättade hela historien för honom.

*

”Det var den där stora, grå katten som skrämde mig. När jag i stilla mak sneddade över gräsmattan, kom han plötsligt farande från vinbärsbuskarna och jag blev så himla rädd. Jag visste inte ens att jag kunde klättra, men på några sekunder satt jag högt, högt däruppe.

Ett par timmar senare var husse och matte ute och ropade. Så hörde de ett svagt pipande som fick dem att stanna och lyssna. Först tittade de på marknivå, därefter upp efter trädstammarna. Och där satt jag! Högt upp i den stora grenen, fastklamrad vid en halvtjock gren. Säkert tappade de andan när de såg den lilla pricken där uppe. Men de skulle bara veta hur små de var för mig! Det ser tio gånger värre ut uppifrån.

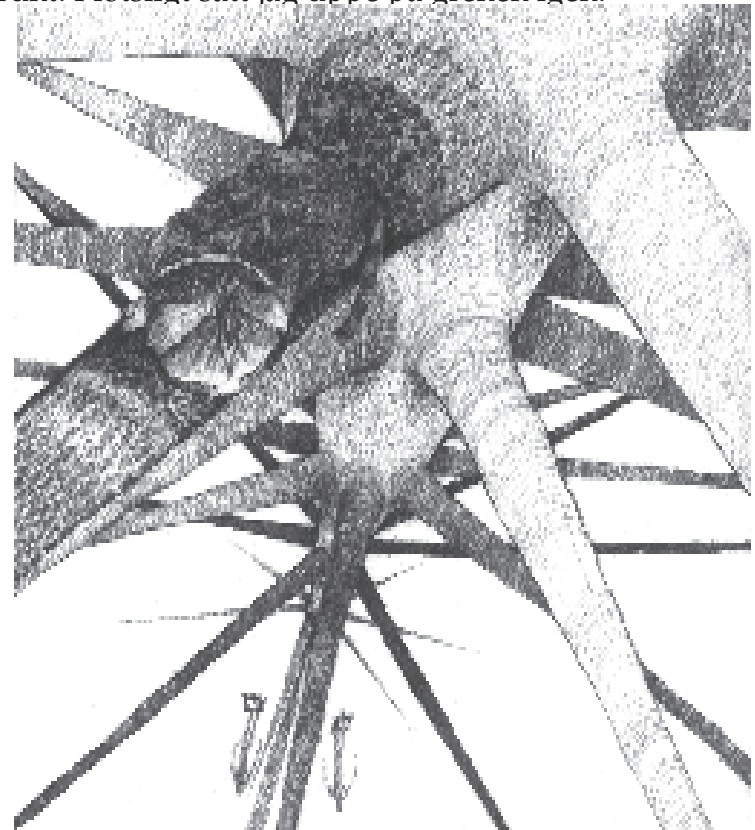
De försökte naturligtvis få mig att klättra ned. De ropade och lockade och lade min älsklingsmat nedanför stammen ... Sedan hämtade husse den långa stegen. Den hade förlängning och allt, men nådde ändå bara halvvägs. Det enda som hände när han klättrade upp, var att jag kröp ännu längre ut. Jag var rädd och visste inte vad jag gjorde.

Det var då jag höll på att ramla ned. Jag blir kall som is när jag tänker på det.”

Osis förstod min oro och spann lugnande. ”Men det gjorde du alltså inte?” undrade han.

”Jag gled runt grenen och blev hängande i benen med ryggen nedåt. Säkert skrek jag, men det minns jag inget av. Husse skyndade sig ned igen för att ta emot mig om jag skulle tappa taget. Det är ju alltid bättre att landa på sina ben, men det förstod han inte.

Det var som om alla mina liv var förbrukade. Hur jag klarade mig, förstår jag inte. Men på något underligt sätt svängde jag runt. Plötsligt satt jag uppe på grenen igen.”

Framför mina ögon såg jag allt i tydliga, skrämmande bilder. Jag har många gånger legat på soffan och med spetsade öron lyssnat till den här historien. Nu kändes det bra att själv få berätta. Men jag fick lov att pusta ut under några sekunder, innan jag orkade fortsätta.

”Ingenting var över. Ingalunda. Och matte gick in och ringde brandkåren. Där sa de att man aldrig hade funnit något kattskelett i ett träd och att det bevisade att katter förr eller senare klättrade ned av sig själva.”

Osis fnyste irriterat, något dummare hade han tydligen aldrig hört.

”Den natten sov vare sig husse eller matte mycket. Och när de sov var sömnen fylld av oroliga drömmar. Gång på gång drömde husse att jag kom gående över gräsmattan och att han ropade till matte och sa: Kasper har kommit ned!

Men hade jag somnat, så hade jag ramlat ned. Nej, det var en lång och hemsk natt. Det var kallt och jag var rädd och det enda jag hade att titta på var bark och barr och kottar. På morgonsidan, när solen äntligen gick upp, kom fåglarna och glodde på mig. Precis som om dom aldrig hade sett en katt förr.”

”Efter vad jag kan se, så kom du ned från trädet”, sa Osis med ett brett leende. Men han lade genast till: ”Förlåt, det är inget att skämta om”.

Och jag berättade naturligtvis resten av historien:

”På morgonen ringde matte på nytt till brandkåren. Som tur var hade de inga uttryckningar och dom var bussiga och lovade att komma. Men stegvagnen fick de inte in i skogen och inte heller deras längsta stege räckte. Då började en brandman istället att klättra upp efter grenarna.

Jag undrade vad det var för hemskt som kom uppför stammen. Visst såg jag att det var en människa, men han hade så stora handskar och stövlar och ...”

”Och?” undrade Osis.

”Och jag klättrade ännu högre upp!

Brandmannen fortsatte i alla fall efter och lyckades mota ut mig på en gren. Det var nära att jag fick panik och hopade, men han fick tag i nackskinnet och lyfte ned mig i sin korg.”

När jag kommit så långt i berättelsen, kände jag mig alldeles matt. Osis märkte det och började tvätta min nacke.

”När vi kom ned sa han, brandmannen, att matte inte skulle öppna korgen förrän vi var inne och hade stängt dörren, för han hade varit med om katter som flytt tillbaka upp i trädet igen.”

”Såna dumma...”, började Osis, men han avbröt sig. Istället sa han bara: ”Det är mycket man inte fattar om man inte själv råkat ut för det. Och även om man råkar ut för det, är det inte säkert att man ändå förstår det.”

”Ibland drömmer jag om stora handskar och att jag är

instängd.”

Jag tittade Osis i ögonen och blev tyst en stund.

”Men fastän jag var så rädd, visste jag ju hela tiden att husse och matte skulle rädda mig. Jag visste att de fanns där och att de brydde sig och att det på något sätt skulle ordna sig. Det är sånt som gör att man kan klara hemska saker.”

På nytt ställde jag frågan till Osis:

”Vad är då det värsta för dig?”

Han hade ju varit med om så mycket och bakom min fråga fanns en nyfiken förväntan.

”Det värsta”, sa Osis sorgset, ”är att veta att inte någon vill ha en.”

Nej, men stopp nu! tänkte jag säga, för jag trodde det skulle komma något i stil med att bli instängd i en lastbil eller att hamna i en brinnande skog eller att fastna i en snara ... Men jag lyckades hålla tyst och låta Osis tala.

”Varje gång jag kommit till någon, har jag för en kort stund känt lycka. Jag har blivit varm ända in i magen, men så – nästan på en gång – har jag vetat att det inte är på riktigt. Dom här kommer inte att låta mig stanna, har jag känt. Och nu vet jag att det är sant. Jag har förstått att ingen någonsin vill ha mig.”

Osis såg på mig med ledsna ögon.

”Det är det som skrämmer mig mest av allt.”

26. Åter på väg

Den idylliska juni hade övergått i en rofylld juli som blivit till en prunkande augusti. Nästan varje dag hade solen lyst stor och gul på en blå himmel. September kom med gulnande fält och frukt i träden. Fåglarna började flockas, men det var ännu milda dagar. Men nu, när september blivit till oktober, slog det om. Regnen började vandra in från väster och var och varannan dag låg vi under något skydd och lyssnade till smattrandet mot taket.

Vi hade tänkt samma tankar, ställt samma frågor och gjort samma saker i flera veckors tid. Det var som om frågorna och funderingarna bara gick runt, runt utan några nya impulser som rörde om och fick en att tänka till.

”Varför är hundar så konstiga?” frågade Osis, men då sa jag åt honom att det hade vi pratat minst hundra gånger om.

”Varför har människorna katter?” undrade Osis istället. När jag var ung tänkte jag inte så mycket på det. Jag såg

det som självklart att de fanns där och öppnade dörren. Och det där klicket när de öppnade kattmatsburken eller ljudet när de skar köttbitar, var för mig en del av människorna.

Men sedan tänkte jag på hur bra det var att någon tog hand om en när man blivit gammal, och det var vad jag sa åt Osis.

”För att ta hand om oss och tycka om oss!”

”Men varför har vi då människor?” undrade han.

”Nej”, ropade jag irriterat, ”jag orkar inte tänka mera. Vi kan inte bara ligga här och lyssna till regnet. Det enda jag kan få i mitt huvud är Dropp, dropp, dropp.”

Ytterligare en vecka gick. Och det var en vecka med helt vanliga Osis-dagar.

Osis valde ut en mjuk gräsplätt för att sova middag på. Han vaknade och upptäckte att han lagt sig över en rödmyrstack – och att pälsen var full av rödmyror. Osis hittade en läcker hamburgare – som han råkade tappa genom gallret i en gatubrunn. Osis såg sig inte för och fick en dusch från en flaska med insektsgift. Osis blev jagad när han skulle titta på djuren inne på en zoo-affär. Osis ... och så vidare.

Jag började nästan tro att Osis gjort sig förtjänt av sitt namn. Själv hette jag Kasper och var en lyckokatt. Det var bara det att jag hade ett hem som jag inte längre hittade till.

Sommaren hade gett så mycket av frihet och sol och saker

som hände. Ändå började i mitt huvud det allt oftare komma minnen från förr. Vad Osis tänkte på vet jag inte, men jag tror att det var en hel del längtan.

En eftermiddag drog vi äntligen vidare.

Regnet hade upphört och det började torka upp på gatorna. Vi gick uppströms efter bäcken, men efter någon kilometer lämnade vi den och vek av in mot staden. Västerut kändes som åt rätt håll, och för mig var ”rätt” detsamma som ett vagt minne av värme och smekande händer.

Det var skönt att åter få vandra, det dämpade alla de känslor av missmod som börjat smyga fram ur hörnen.

Den första vandringsdagen hände något underligt.

Vi gick tysta efter de genomdränkta gatorna. Det var lugnt omkring oss, bara ett fåtal människor och några bilar. När så en mindre lastbil kom körande, hade jag inga tankar på den stora vattenpöl som samlats vid trottoarkanten. Och när bilen passerade var jag precis där jag inte borde vara. Framhjulet plöjde ned i vattnet och en ordentlig dusch landade rätt över min rygg. Ögonblicket därefter kom en lika stor kaskad från bakhjulet. Jag sprang förskräckt åt sidan, men då var det redan för sent.

”Oj, så blöt du blev!” utbrast Osis och såg på mig med en beklagande min. ”Faktiskt genomvåt.”

Själv var han torr. Han nickade mot en reklamskylt, som placerats vid trottoarkanten,

"Jag hade tur och var precis bakom den där."

"Hade tur?" Jag skakade på huvudet. Hörde jag rätt?

Jag tittade en gång till. Var det verkligen Osis som gick bredvid mig?

Mot kvällen kom vi till ett område med äldre trähus och stora trädgårdar. Det klarnade upp och natten blev kall. Vi sökte skydd under en veranda. Det var inte längre så gott om fåglar och all väta hade fått mössen att hålla sig undan. Jag kunde höra ropen från Osis tomma mage och min svarade med långa, klagande ljud. Vi var rejält hungriga.

"Att gå innan man ätit", sa jag, "är som att sätta på sig skorna före byxorna".

Då tittade Osis undrande på mig och jag kom ihåg att han inte visste så mycket om hur människorna pratade.

Osis låg tyst en lång stund.

"Vet du", sa han sedan, "Dream betyder Dröm på svenska."

Det fanns verkligen något drömmande i hans röst, när han fortsatte:

"Hon har ett hem, men ett hem som hela tiden flyttar på sig. Vi flyttar på oss, men vi har inget hem."

"Ja, inte jag i alla fall", svarade han sig själv. "Men du, du har ju ett".

"Jaså?" sa jag och tänkte efter. "Ja, det har jag väl ... men var?"

"Och Dream, hon är nånstans ute på det stora vattnet".

Osis fick något som liknade Långt, långt bort i blicken.

"Kanske ligger hon på däck och tittar över havet och känner längtan?"

Jag öppnade munnen för att säga något, men Osis hade fler funderingar.

”Kommer du ihåg vad Dream sa, när vi pratade i silon? Hon sa: Längtan är något som finns mellan mig och dit jag vill komma.”

När jag om vintrarna låg i hallfönstret och tittade ut på den gnistrande snön, längtade jag bort. Men nu, när jag var borta, längtade jag bara hem. Det var konstigt.

Och just då kände jag var Osis längtan var. Den fanns på andra sidan horisonten, den där linjen längst bort. Till något han inte visste vad det var.

Osis var så tyst att jag till slut frågade om han hade somnat.

”Nej, jag försvann nog bara bort i min längtan”, sa han.

27. Osis råkar illa ut

Hela den natten sov Osis oroligt. Också min slummer blev orolig, för varje gång han suckade eller vände på sig, lyssnade jag ofrivilligt till.

Tidigt på morgonen hörde jag hur han steg upp. Jag öppnade ett öga och tittade.

”Jag är väldigt hungrig”, sa han. ”Jag går ut och letar efter något att äta. Sov vidare du!”

Han försvann ut, men jag kunde inte somna om och klev också upp. Trafiken hade ökat på stora vägen och brummandet hördes tydligt till vår sovplats. Folk hade börjat vakna och var på väg till sina jobb. Snart skulle skolbarnen komma.

Jag gick runt huset och kom ut på en cykelväg. En bra bit längre bort såg jag Osis. Han hade stannat i jaktställning med blicken på buskarna på andra sidan cykelvägen. Där anade jag rörelserna av en fågel.

Fågeln flög en bit. Med smygande steg följde Osis efter in i något som liknade en hage. Han hukade sig ned och

svängde på bakdelen som en svajande buske. Snart hade han sin frukost.

Jag skyndade efter åt samma håll. Det var i alla fall lika bra att vi kom iväg.

Men jag hade inte hunnit långt, då det hördes ett våldsamt gnäggande.

I hagen stod en stor, brun häst. Eller stod var väl en underdrift. Den snarare hoppade och sparkade bakut i en vild dans. Kanske var den stungen av årets sista geting?

Hästen riste på huvudet och slängde på nytt med benen. Så satte den fart.

Full fart mot Osis.

Osis hade naturligtvis både sett och hört hästen. Nu, när den kom störtande mot honom, kände han också hur det dundrade i marken.

Det fanns bara en sak att göra. Att springa!

Och Osis sprang. Han sprang allt vad benen förmådde. Att hästen inte brydde sig om honom, det förstod han nog. Men att komma i vägen för de hårda hovarna skulle vara livsfarligt.

Från min plats såg jag hur den väldige springaren snabbt närmade sig honom. Jag höll andan. Men så tog Osis tre snabba språng åt sidan, under stängslet och över cykelvägen.

Räddad!

... Eller inte?

För samtidigt kom en cykel från en sidoväg. Den hade hög fart.

Jag skrek till, men för sent!

Till min fasa såg jag allt som hände. Hur cykelns framhjul träffade Osis i sidan. Hur han kastades iväg, rullade runt och blev liggande.

Jag rusade mot olycksplatsen, men tvingades stanna en bit ifrån. Cyklisten, en kvinna, hade slängt ifrån sig tvåhjulingen och med snabba steg skyndade hon mot Osis.

Hjärtat stod nästan stilla när jag hörde hur hon ojade sig. Var han död?

Hennes nedhukade kropp skymde min syn, men så såg jag något bakom henne som rörde på sig.

Osis kom upp på benen, vinglade till och satte sig. Han såg ordentligt omtöcknad ut och kvinnan ojade sig på nytt.

Försiktigt lyfte hon upp Osis. Och ännu försiktigare lade hon honom i sin cykelkorg. Under sommaren hade han blivit så mager att han rymdes mer än väl. Och han var antagligen alltför vimmelkantig för att resa sig och hoppa ur.

Så vände kvinnan på cykeln och trampade tillbaka åt det håll varifrån hon nyss hade kommit. Med Osis i cykelkorgen.

Jag sprang efter, men det var svårt att hinna med. Lyckligtvis stannade hon ganska snart. Vid ett gult hus ställde hon cykeln mot väggen. Sedan tog hon Osis i famnen, låste upp ytterdörren och gick in.

Vad skulle hända nu?

28. Osislycka

I två dagar väntade jag i närheten av huset utan att något hände. Den tredje dagen öppnades dörren och kvinnan tittrade ut. Sekunden senare såg jag en skugga glida fram vid hennes fötter.

Det var min vän. Det var Osis.

Han satte sig på trappan och såg sig omkring.

Så nosade han i luften och märkte på dofterna att jag fanns i närheten. Han blev därför inte förvånad när jag klev fram.

"Hur mår du?" undrade jag ängsligt. "Blev du mycket skadad?"

Osis skakade på huvudet. "Jag hade tur", sa han och jag spärrade upp ögonen. Tur! Han använde åter det där sällsynta ordet om sig själv.

"Det träffade knappt, jag blev bara ordentligt omtumlad. Men hon tog mig till en kattdoktor ..."

"Veterinär", sa jag som visste det fina ordet på djurdoktor.

”Ja just det,” sa Osis och knep med ögonen. ”Men vilket ställe jag kom till! Ett väntrum med katter och hundar och kaniner och fåglar. Till och med hamstrar och stora ödlor. En hund var stor som en korvkiosk och den dreglade hela tiden och en annan var liten som en hamnråtta. Det var nära att jag började skratta, men så tänkte jag istället att det ju var synd om dom ...”

Jag ville egentligen inte höra mer, för jag hade mina egna minnen. Och jag tyckte inte om dem. All den oro som fanns i rummet. Jag mindes en norsk skogskatt som grät av rädsla i sin bur. Och en stor labrador som brutit ett ben ...

Jag avbröts i mina tankar av Osis:

”Men de var snälla”, sa han. ”Jag fick ligga ned och så hade de en apparat som kunde se igenom mig. Ingenting var brutet och djurdoktorn sa att jag bara behövde vila lite och äta mycket, så skulle allt bli bra igen.”

”Och nu då?” undrade jag.

Osis satt tyst en stund. Sedan spred sig ett litet leende över hans läppar.

”De vill ha mig”, sa han. Han visade med öronen in mot huset. ”Och den här gången känns det rätt!”

Så böjde han på huvudet.

”Men ...”, började han.

Leendet försvann och han fick något ledset i ögonen.

”Men?” undrade jag.

”Men jag kan ju inte lämna min kompis ...”

Jag skakade på huvudet. Och även om orden var svåra att forma, sa jag med fast röst:

”Jag ska säga dig en sak och jag menar det jag säger. Är det bra människor så behöver du inte tveka. Bli deras katt ... Eller, som vi katter säger: Låt dom bli din familj.”

”Men du då?” undrade Osis. ”Vi då?”.

Jag kände hur det drog ihop sig i mitt bröst. Vår vänskap hade växt sig så stark att det nästan kändes omöjligt att gå ensam åt ett annat håll.

Jag svalde en klump och visade med tassens omkring mig:

”Löven faller, nätterna är redan kyliga och det är snart snö på marken. Nu vänder jag hemåt igen. Jag har ju en matte och en husse.”

Osis såg villrådig ut, ändå förstod jag att han redan hade bestämt sig. Någonstans inom sig visste han svaret. Det här var ju vad han alltid hade drömt om.

”Menar du det?” undrade han. ”Att jag ska stanna.”

”En katt pladdrar inte i onödan”, svarade jag, och för att verka riktigt övertygande lade jag till: ”Det vi säger, det lovar vi och det vi lovar, det håller vi”.

Jag satte mig intill honom. En tunn solstråle letade sig ned mellan träden och värmdes min rygg.

”Men du måste känna till en del om människor för att

kunna bo hos dem”.

”Jag lär mig väl”, sa han och skrattade. ”Och dom lär sig väl hur det är att ha en katt”.

”Du får beröm om du tar råttor, men de grälar på dig om du tar fåglar.”

Han såg uppmärksamt på mig. Det var som om han inte riktigt förmådde förstå.

Jag hade sagt det förr, men jag förstod att det behövde upprepas.

”Och bär aldrig in råttor. Människor vill ha tack för den mat som de ger, men de förstår inte att uppskatta våra presenter.”

Osis skakade på huvudet. ”Nej, jag har redan förstått att de är annorlunda, men finns det inte något jag kan ge dem? Jag vill inte bara ligga dem till last.”

Jag berättade vad jag visste av små klokheter. Som att människor vill kela med sin katt. Och att de vill prata om sina bekymmer för någon som finns där och lyssnar, men som aldrig skvallrar. Det är vad människor behöver.

”De behöver dig, precis som du behöver dom. Slå dig nu till ro!”

Osis nickade. ”Och kommer oron inom mig, så kan jag väl alltid ta en liten tur på ett par dar?”

”Visst”, sa jag. ”Och vi kommer säkert att träffas igen.”

Fast inom mig tvivlade jag. Skulle vi verkligen göra

det?

Innan tanken hann rota sig, skyndade jag mig att säga:

”Dags att dra vidare. All min lycka till dig, Osis, min vän!”

Jag lyfte på svansen till en hälsning och skyndade nedför trappen. Tårarna började komma och jag ville inte att Osis skulle se det. Jag grät ju både av glädje för hans skull och för att jag själv kände mig ensam.

”Vänta!” ropade Osis efter mig. ”Dom har gett mig ett namn.”

Jag hajade till. Han var ju Osis och ingen annan. Men så slog det mig att människorna naturligtvis inte visste vad han hette. Jag stannade upp och förmådde mig att vrida på huvudet.

I samma ögonblick öppnades dörren och kvinnan, Osis nya matte, tittade ut.

”Åh”, sa hon, ”där sitter du ju. Ska du inte komma in nu, Sotis?”

Osis såg så nöjd och stolt ut att jag inte kunde annat än att le. Och jag smakade på namnet. Sotis, det lät ju riktigt bra.

”Vi ses, Sotis!” ropade jag när jag gick ut genom grinden.

29. Åskvädret

Ensam vandrade jag vidare.

Huvudet var sprängfyllt av funderingar. Så mycket hade hänt och det kändes som om jag nu vandrade in i ett stort tomrum. Alla äventyr låg bakom mig. Vägen framför kändes bara som hus och bilar och träd. Hus och bilar och träd. Ingenting spännande. Bara att gå och gå och gå.

Vad jag inte visste var att en ny överraskning väntade. Och då menar jag inte det åskväder som drog in och dränkte allt i en störtflod utan like. Det som började med några moln som växte rätt upp i himlen, moln som blev gula, därefter blå och till sist nästan svarta.

Sedan började det blåsa. Vinden böjde träden, skakade om trädkronorna och rev med sig de sista löven som singlar ned och lade sig som ett täcke över marken.

En grind slog i vinden. Inifrån en gård skällde en hund, den stackarn stod antagligen bunden. Luften fylldes av fukt

och en ledsen känsla kom över mig.

På avstånd hördes ett kraftigt muller.

Vid det laget hade jag redan börjat springa. Jag hade fyra väderstreck att välja på, men som så ofta när oron kommer, söker man sig inåt och med vinden. Jag vek av mot stadskärnan.

Blåsten ökade ännu lite mer och droppar började falla. Först kom enstaka, därefter allt fler och större. Folk fällde upp paraplyer eller drog sig inomhus.

Snabbt ökade regnet och jag sprang tätt intill husväggarna. Omkring mig var det som en ridå av vatten, ett vattenfall som det till slut inte gick att undkomma.

På några sekunder var jag genomvåt.

Jag visste inte vart jag var på väg, men åksmällarna och blixterna kom allt närmare och de gjorde mig tom i huvudet. Alla tankar var som bortblåsta, kvar fanns bara rädsla.

Vattnet forsade och jag sprang. Vinden var som en orkan, regnet piskade. Vid sidan av mig välte en skylt och blåste iväg med buller och bång.

Efter rännstenen på andra sidan gatan, rusade plötsligt ett blått, sprakande sken.

Jag hann se det, men inte tänka, för i samma ögonblick fick något mig att falla på rygg. Det var som om allt lystes upp av tusen strålkastare. Samtidigt skakade kroppen av ett

jättedån. Hela skelettet vibrerade. Jag rullade runt, men kom upp på alla fyra igen.

Fötterna sprang av sig själva och nu styrde de in under ett buskage och genom ett trångt hål.

Det var så mörkt omkring mig att jag ingenting såg. Men lukten var välbekant.

Jag drog mig längre in, förbi en tvär vinkel och följde så en lätt lutning uppför. Snart stod jag i ett rum jag kände igen.

Det var inne i den stora kyrkan.

Jag var genomblöt, kände mig eländig och jag jamade högt. Det var ett ynkligt rop av övergivenhet som ekade mellan kyrkans väggar.

Jag höll upp en stund, ekot dog ut och jag lyssnade.

Tystnaden fick mig att jama på nytt.

Och nu hörde jag något.

Någon närmade sig. Jo, fastän hon gick tyst, som den katt hon var, hörde jag ändå små ljud.

Jag kröp ihop i ena hörnet, när Stora Mor skyndade in. Hon stannade förvånad.

”Kasper!” utbrast hon. ”Det hade jag inte väntat mig”.

Så såg hon på mig med sin speciella blick. Den som nästan kunde se rakt igenom en.

”Blöt är du ... och rädd.”

Hon visade mig en sammetsdräkt som låg hopvikt på en

stol. Jag hoppade upp och gned min blöta päls emot tyget.

”Men var har du Osis?”

Det kom ett stänk av oro i hennes röst.

”Ingen fara”, lugnade jag henne och jag skyndade mig att berätta om vad som hänt Osis, eller Sotis som han nu hette.

Det fanns så mycket mer jag ville berätta, men Stora Mor höll upp tassen och sa:

”Nu tar vi det lugnt och äter nyfångade möss. Efter det pratar vi.”

Det var den vanliga regeln: ”Först mat, sedan prat!”

Och jag tänkte för mig själv: ”När åskan dånar och ovädret sluppit lös, finns alltid Stora Mor i närheten”.

Vi låg på en mjuk matta under ett bastant bord. Åskan drog bort, regnet upphörde och kvällens mörker lade sig. Och jag berättade om allt som hade hänt efter det att Osis och jag så brådstörtat lämnat kyrkan. Ibland skrattade hon, andra gånger grymtade hon till, men det var endast när jag nämnde Kejsarn, som hon sa något.

”Vi ska akta oss för alla som försöker kuva oss. Katter måste vara fria.”

Hon sa det med en bekymrad rynka mellan ögonen. Hon tystnade för några sekunder, men strax kom den vänliga blicken tillbaka.

”Och nu är du alltså på väg hem igen”, sa hon. ”Ja, jag

hoppas du hittar tillbaka. Om man inte vet får man hoppas. För utan hopp lär man aldrig få veta.”

”Ja”, sa jag drömmande, ”jag längtar tillbaka till husse och matte och till min syster Saga och min mamma Mirran”.

När jag nämnde mamma Mirran, undrade Stora Mor om hon levde.

Jag berättade att mamma var 14 år och hade fött många barn och att jag var ett ur den sjunde kullen.

”Mirran ...”, sa Stora Mor och hon såg ut som om hon tänkte. ”Hur ser hon ut?”

Jag beskrev hennes tre färger med de vita tassarna, de svarta och de orangefärgade partierna.

”Och”, lade jag till, ”hon har en orange prick vid sidan om nosen.”

Stora Mor tittade intensivt på mig. Så tog hon ett par steg fram, borrarade in nosen i min päls och drog ett djupt andetag. Under några sekunder smakade hon på doften. Hon smackade och vibrerade med näsvingarna. Sedan sa hon med ett leende:

”Jag har fött 96 barn. De är utspridda inte bara över staden, utan över hela landet. De har fått barn som i sin tur har fått barn som har fått barn. Mina barnbarn är så många att jag inte vet något om dem, men mina barn kommer jag väl ihåg.”

Hon såg på mig och log:

”Släktens doft kan jag inte ta miste på. Du är mitt barnbarn, Kasper. Jag är din mormor!”

Den natten spann jag av välbehag. Och när jag tidigt nästa morgon vandrade vidare var det med en varm kram från mormor Stora Mor och med en hälsning till hennes dotter, mamma Mirran.

30. Sökande

Några kvarlämnade löv singlar ned från de nästan kala träden. Jag vandrade på måfå. Jag hade inte någon aning om var mitt hem låg, det hem jag mindes som i en dimma. Jag visste inte heller om jag var välkommen längre. De hade kanske skaffat en annan katt, kanske bodde de inte ens kvar.

Men känslan var ändå stark. Jag ville hem.

En liten aning om riktningen hade jag, för jag mindes hur solen hade stått den gången för länge sedan, när Osis och jag vandrade från ladan. Att vi därefter gått kors och tvärs och fram och tillbaka, förvärrade förstås saken.

”Skapa problem”, brukade Osis säga, ”det behöver man inte göra. Dom skapar nog sig själva.”

Men nog kändes det som om jag varit delaktig i det här problemet.

Det hade blivit alltmer ont om mat och mellan mina få lyckade fångster, levde jag på hullet. Men fettlagret hade minskat i

takt med att svältdagarna blivit vanligare.

Jag tänkte på hur Osis och jag en gång sett Kejsarn i hans frosserier. Genom en källarglugg såg vi hur hamnkatter bar fram möss, råttor, fåglar och fiskar som de lämnade framför honom. Sedan satt han där och åt, länge och glupskt. Underhuggarn och en annan medlöpare fick sig några smakbitar, medan de andra katterna stod som hungriga åskådare. När Kejsarn inte längre fick ned den minsta smakbit till, rapade och pruttade han. Så tittade han upp och såg katterna omkring sig.

”Varsågod!” sa han och visade generöst med tassens. ”Resten är ert!”

Det som återstod var inte mycket mer än senor och ben, ändå jublade katterna.

”Tack, snälla Kejsarn”, jamade de. Och så bedyrade de för varandra hur välsmakande allting var, och hur givmild Kejsarn varit som erbjöd dem resterna av vad de själva hade fångat.

Men då, under tiden nere vid hamnen, hade det varit sommar och varmt och trivsamt. Nu var det blött och kallt och ensamt. För det mesta hittade jag ändå platser där jag kunde krypa in och hjälpligt hålla värmen. Vid sådana tillfällen låg jag och fantiserade om braskaminen i det röda huset, det som fanns där någonstans långt borta. Men stundtals var jag matt och yr och jag var inte längre säker på om huset fanns

på riktigt. I verkligheten var jag vilse och hur hittar man rätt i fantasin?

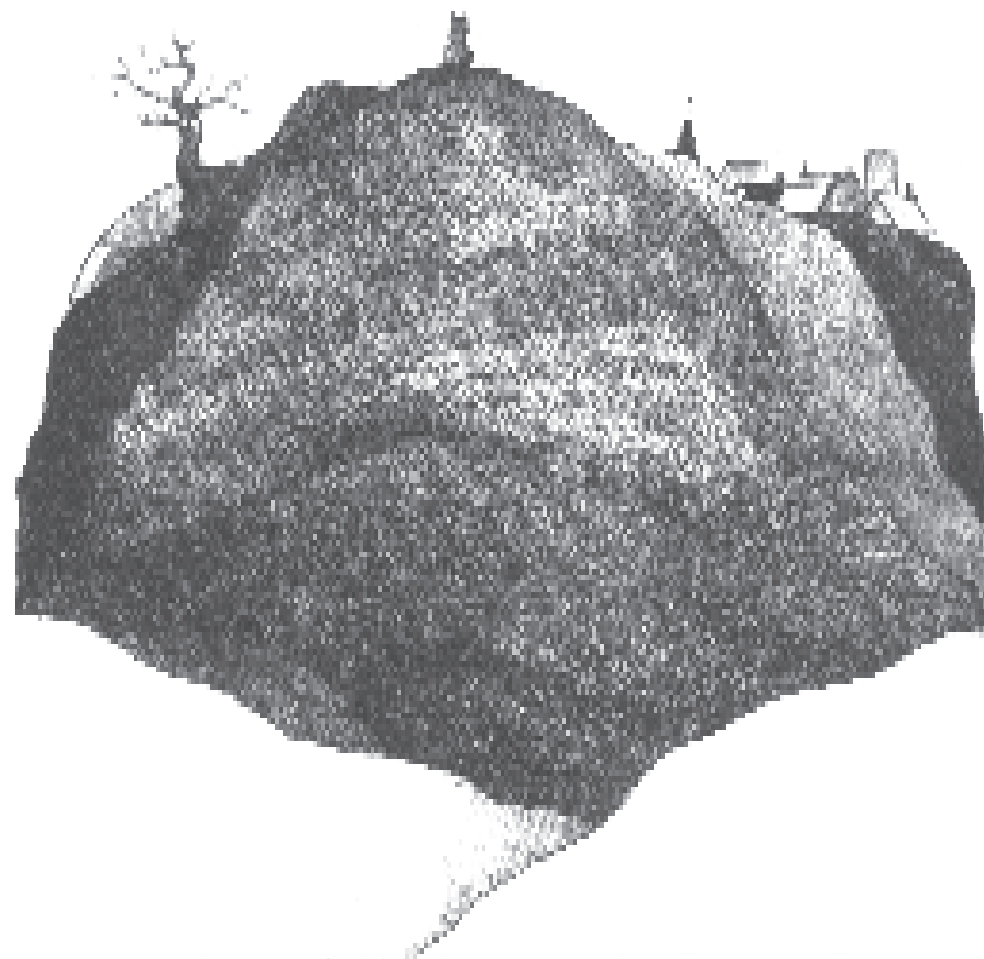
En morgon när jag vaknade var det frost på marken och is på vattenpölar. Det var i slutet av oktober och jag visste att vintern stod för dörren.

Viljan att finna det röda huset växte sig starkare, men hoppet blev allt svagare. Först hade vägen hem varit en omväg, nu var den som ett försvunnet stråk någonstans bland dimmorna. Jag måste ställa in mig på att klara vintern på egen hand.

Men vandringen fortsatte. Det fanns inte så mycket annat att välja på.

En dag kom jag upp på en hög höjd. Jag förstod att den inte var naturlig utan skapad av jordmassor och stenar, som människorna kört dit när de byggt stadens gator och hus. Höjden gav en vidunderlig utsikt. Man såg inte bara staden utan också långt bort över omgivande åkrar och skogar.

En god stund stod jag kvar i snålblåsten däruppe. Jag såg hur ån letade sig in från norr, och när jag följde dess lopp kunde jag se många platser som jag passerat. Kyrkan och hamnen var lätta att upptäcka, men mest tittade jag mot omgivningarna en bit bort från stadens centrum. Jag sökte efter något som kunde ge mig en vink om åt vilket håll jag skulle gå.

Jag kan inte förklara hur, men en känsla i magtrakten sa att det rätta hållet borde vara bort från stan, åt solnedgången till. Men perspektivet var ovant och när jag lät blicken glida runt, såg jag många bebyggda områden som skulle kunna vara det rätta.

Det är sådana gånger man önskar att man vore en fågel. Att man kunde se allt från ovan. Att få sväva på höjderna, segla med vindarna högt över husen, för att tvärt dyka ned och granska något närmare.

Jag speglade mig i en frusen vattenpöl. I isen hoppades jag se en ståtlig örn, men där fanns bara bilden av en trött och eländig katt.

Vad gör man när man bara är en vanlig, markbunden varelse försedd med korta ben? Jag stod där och tänkte en stund, men något under skedde inte. Katten förblev katt. Och då tänkte jag lite mer och tankarna sa:

Man önskar man är en fågel, men man är vad man är. Och det är gott nog.

Jag satte mig ned i lä bakom en stor stubbe.

”En katt är nog så duktig på att hitta”, sa jag högt för mig själv, ”men vi ser det nerifrån”.

Om jag skulle vända på perspektivet? Hade jag från det röda huset sett berget på vilket jag nu stod?

Kanske hade jag det? Jag valde en riktning.

Det var en chansning, men någonstans måste alla nya vägar börja.

31. Rävspel

Jag gick i flera dagar. Ibland kände jag mig fullständigt vilse och då kom jag antagligen mer bort än närmare. Andra gånger trodde jag att jag kände igen mig, bara för att stunden senare inse hur fel jag hade haft.

Jag träffade några katter på vägen. En del hade inte en aning om var det röda huset låg och några visade mig åt fel håll. Det fanns många röda hus, men det var ju bara ett som var rätt.

Det kändes som om jag sökte på måfå.

När man går så där, drömmer man om något framför sig. Och det är som om själen redan är där vid målet, dit man vill komma. Men det är benen som ska ta en dit och kroppen ska hållas vid liv. Det gäller därför att hitta mat, hålla värmen, inte bli instängd och gömma sig för fiender.

Jag kan väl säga att det gick både bra och dåligt. En gång satt jag fast i ett garage i två dagar. En annan gång hamnade

jag på ett bygge och blev nästan påkörd av en traktor. Och en gång hade jag en dum räv efter mig.

Ja, dum var den bara till sättet, för när det gäller listighet är rävarna allt annat än dumma.

Den gången var jag, som så ofta, försjunken i tankar. Jag gick efter en upptrampad stig med stora stenar på båda sidor. Dagen var kall och jag var tom i magen.

Då, som en orangeröd blix, kom den framhoppande bakifrån en mossbelupen sten.

Jag reagerade som man gör när man blir riktigt rädd. Jag vände bredsida till, sköt upp ryggen, reste ragg, och fräste så att mina vassa hörntänder syntes.

Räven hade nog väntat sig ett lättare byte, något i stil med en rädd hare. Den kom av sig och jag rusade iväg.

Jag tänkte inte bli rävmatt och sprang utan att se mig om. Och jag fortsatte tills jag skakat av mig min förföljare. Då kröp jag in genom ett hål under några stenblock för att hämta andan.

Jag låg där i gott och väl en halvtimme. När krafterna kommit tillbaka och darret lämnat kroppen, kröp jag fram för att fortsätta. Räven var långt borta.

Trodde jag.

Halvvägs ute stannade jag emellertid till och nosade. Det var gammal, inlärdd försiktighet och det räddade mig.

Odören av räv låg som en tung dimma.

Den hade alltså sett vart jag tagit vägen. Men istället för att följa efter ned i hålan, hade den listige lagt sig för att lurpassa. Nu väntade den bara på att jag skulle smyga mig ut. Som en läcker stek rätt in i munnen.

Det var mörkt under stenarna, men åt motsatt håll fanns ett svagt ljus. Jag drog mig ditåt, kanske fanns där en bakväg att smita ut genom.

Snart skulle rävuslingen få vänta förgäves. Jag småskratade vid tanken på hur han motvilligt skulle ge upp och kanske säga: "Äh, katt är i alla fall inget gott!"

Men så tvärstannade jag.

I mörkret framför mig glimmade två ögon.

Nu förstod jag varför räven inte följt efter ned i hålan. Upp ur mörkret steg en varm pust av grävling.

Grävlingar ser dåligt, men den här hade säkert både känt min värme och min lukt. Den visste alltför väl att en främling hade kommit in i dess håla.

Jag var ur askan i elden.

I valet mellan grävling nere i dess håla och räv ute i det fria, föredrog jag självklart räven. Där ute kunde jag springa, klättra och klösas. Här nere, under jorden, var jag ett lättfångat byte.

Situationen var farlig. Livsfarlig.

Försiktigt började jag backa tillbaka åt det håll varifrån jag kommit. Det var besvärligt och gick sakta.

Då rasslade det till från djupet. Jag anade hur en svart skugga kom emot mig.

Jag blev alldeles stel. Nu var det klippt. Grävlingen anföll.

Men jag hade fel. Den försvann bara ut genom baddörren. Kanske hade den trott att jag var en farlig fiende.

Ett ljud från utsidan fick mig att förstå att också räven blivit lurad. Han trodde förstås att det var jag som rusade iväg och så sprang han efter.

Snabbt som ögat svängde jag runt och rusade upp mellan stenarna. En snabb rusch och han var bortlurad ...

Men så enkelt var det inte. Räven hade upptäckt sitt misstag och vänt om. Jag kunde höra hur han plöjde genom kvistar och ris.

Som en sista utväg hade jag ju tänder och klor. Kanske kunde jag lära den fulingen att aldrig mer ge sig på en vuxen katt. Men slagsmål var ändå sista utvägen, jag föredrog smidighet och snabbhet.

Och inte bara rävar kan vara listiga.

Skogspartiet var litet. Jag gjorde ett par tvära svängar som fick honom att tappa farten. Sedan upptäckte jag en byggnad i närheten. Det var en liten verkstad med staket omkring.

Sådana områden hade jag ofta besökt. Men för räven var det främmande mark. Och främmande är skrämmande. När rävar kommer i närheten av människor, tänker de inga

behagliga tankar. Det visste jag.

Jag tog mig in genom en öppning i staketet och in under en trappa.

Räven kom inte ens efter.

När jag såg att den stannat i skogsbrynet, kröp jag fram och satte mig på trappan. Där slickade jag mig retsamt på tassarna. Naturligtvis höll jag ett öga på rävuslingen. Man kan ju aldrig veta vad de hittar på.

Men det var lugnt på den fronten. Han visste att jag vunnit.

Så fastän räven var listig, var ändå katten klokast.

32. Målet för färden

Dagen därefter kom jag till en stor rotvälta. Jag hade dessförinnan passerat en hög gran, gått genom en tillfrusen sankmark och över en liten tallbacke.

Jag vet inte vad det var, men något fick mig att vända mig om och titta.

Rotvältan liknade en springande hund.

Hjärtat började slå hastigare. Ett minne från långt tillbaka väcktes till liv. Kunde det vara ...?

Ivrigt skyndade jag vidare.

En kort stund senare passerade jag över ett stenskravel, genom ett snår, avlövad och kallt, och kom fram till en väg och ett dike. Det var som om något saknades i diket, men vad kom jag inte på.

En iskall vind drog fram efter marken. Det började redan skymma och stora flingor föll. Nej, de snarare svepte fram, efter vägen. Jag följde vägkanten genom en kurva och, precis där jag bestämde mig för att korsa vägen, låg något.

Det var en trasig köksstol.

Jag skyndade mig över och in i skogen på andra sidan. Stenarna omkring mig täcktes snabbt av vitt och träden stod nakna i den kalla vinden. Men inombords var jag varm och en stark iver skyndade på mina steg.

Jag kände igen mig. Naturen var förändrad, men ju längre jag gick, desto mer växte vissheten.

När jag kom till den stora kraftledningen, såg jag de låga husen med bruna tegelpannor. Då var jag säker på min sak. Och det var som om sommaren passerade revy för mina ögon. Torpet med den gamle mannen. Osis i ladan. Lattjo och huset där Osis blev instängd. Stora Mor och den jättelika kyrkan. Ån och staden och katterna där. Janos och Kejsarn och hamnkatterna. Silon och Dream. Och så huset där Osis-Sotis nu bodde. Allt detta blandades med bilderna av det röda huset; hemmet, husse och matte, mamma Mirran och Saga. All mat, alla smekningar och all den goda värmen.

Minnena snurrade i mitt huvud. Det var ett härligt virrvarr som fick mig att vilja ropa högt av glädje. Framför bäcken på andra sidan kraftledningen kunde jag inte behärska mig längre. Jag jamade och gjorde ett glädjesprång.

I samma ögonblick small det.

Någonting rev tag i pälsen och jag reagerade utan att tänka. Bort! Iväg! Fly!

Jag kastade mig fram och över det ännu rinnande vatt-
net.

I ögonvrån såg jag en grönklädd människa. I händerna höll han något.

Ett gevär.

Blixtnabbt insåg jag faran. Men inte förrän senare förstod jag sammanhanget. Att det var Viltvårdaren. Den man som vi katter kallar "Bödeln" och som vi sedan tidiga barnatas-
sar lärt oss att frukta. Halsbandet hade jag inte kvar och jag var allt annat än välvårdad. Nu var jag bara en vildkatt som skulle skjutas.

Först räven och så jägaren ... Det var som fyrverkeri där man brassade på mer och mer fram mot den slutliga fina-
len.

Förskräckt såg jag hur han på nytt höjde geväret och
siktade.

Jag kastade mig mot ett buskage. Samtidigt kom något
farande i min närhet. Det var halvstort och valpiggt och jag
hörde ett skall. En hund.

Men någon sista smäll kom aldrig.

Det kunde jag tacka hunden för, den hade ju kommit i
skottriktningen. Men jag stannade inte och tackade. Jag stör-
tade vidare mot husen. Åt det hållet visste jag att han inte
kunde skjuta.

Jag stannade inte för att titta, men efteråt har jag många gånger funderat. Och faktiskt tror jag hunden var Lattjo, nu flera månader större och tyngre. Kanske korsades åter våra vägar. Och denna gång var det han som räddade mig. Säkert fick han många bannelser från sin husse för att han gjort fel. Men Lattjo tänkte nog på ett annat sätt.

*

Ja, jag har ju flera gånger hört er berätta om den sommaren och hösten. Hur ni letade och annonserade och därefter letade ännu mer ihärdigt och i allt vidare cirklar. Jag har hört om hur ni funderade över vad som hade hänt och hur ni länge väntade på att jag skulle komma tillbaka. Men också om hur misströstan växte och hoppet avtog.

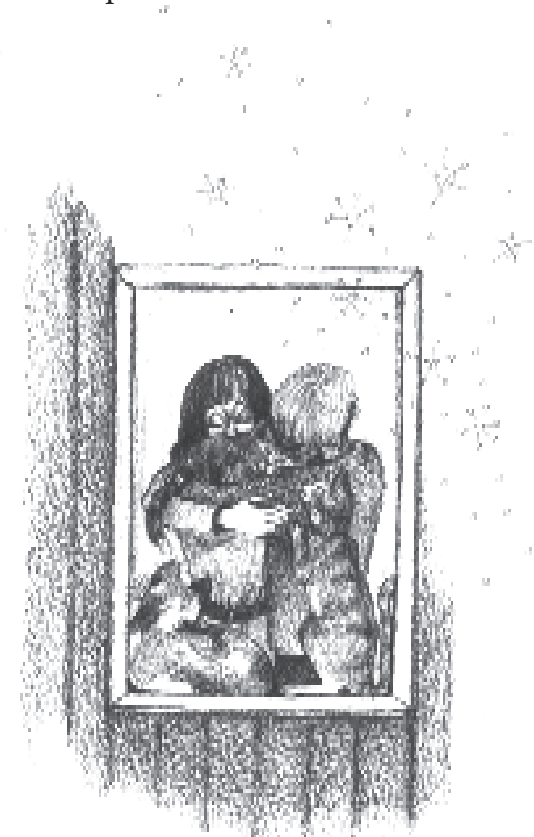
Och när de blöta, tunga flingorna började falla tätt och marken blev vit, då sa du: "Vi måste sluta hoppas. Nu är Kasper säkert död!"

Samma dag, några timmar senare, hörde ni konstiga ljud från ytterdörren.

Själv minns jag knappt den sista biten fram mot det röda huset. Allt var som ett jublande yrsel i mitt huvud.

Och när ni öppnade dörren strömmade lyckan genom hela min kropp, från nosen och till svanstippen.

Jag hörde glädjen i din röst när du ropade "Kasper" och när matte föll ned på knä och kramade mig, kände jag hennes tårar i pälsen. Så kom Saga tassande och strax därefter mamma Mirran. De spann.

Bildförteckning

1. Ett livlöst knyte

2. Vandringen hem

3. Det röda huset

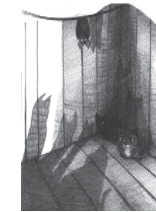
4. Sommarens lockelser

17. Flykten till hamnen

18. Janos

19. Spökhistorier

20. Hamnligan

5. Torpet

6. Stillheten

7. Ögon i mörkret

8. Osis berättar

21. Kejsarn

22. Dream

23. Silons skrymslen

24. Spökkatterna

9. Ett ruggigt möte

10. Lattjo

11. Mattjuvar

12. Som en rätta i fällan

25. Rädslan

26. Åter på väg

27. Osis råkar illa ut

28. Osis-lycka

13. Den stora kyrkan

14. Stora Mor

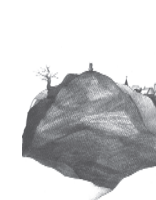
15. Utkastade

16. Skrovsmål

29. Åskvädret

30. Sökande

31. Rävspel

32. Målet för färden

